

UDKAST

Forslag til

Lov om ændring af udlændingeloven, hjemrejseloven, straffeloven og forskellige andre love og om ophævelse af lov om videreførelse af rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale

(Opfølgning på EU-lovgivning, ophævelse af Brexit-borgerloven m.v.)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1205 af 25. august 2022, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 1191 af 8. juni 2021 og senest ved § 10 i lov nr. 893 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »Bulgarien, Cypern, Kroatien og Rumænien« til: »Bulgarien, Cypern og Rumænien« og i 3. pkt., ændres »Cypern og Kroatien« til: »Cypern«.

2. § 2 a, stk. 10, ophæves, og i stedet indsættes:

Stk. 10. Ved SIS forstås i denne lov Schengeninformationssystemet.

Stk. 11. Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et ind- og udrejseoplysningssystem til registrering af ind- og udrejseoplysninger og oplysninger om nægtelse af indrejse vedrørende tredjelandstatsborgere, der passerer Den Europæiske Unions medlemsstaters ydre grænser, og om fastlæggelse af betingelserne for adgang til ind- og udrejseoplysningssystemet til retshåndhævelsesformål (EES-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet.

Stk. 12. Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet.

Stk. 13. Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum og de dele, som vedrører SIS, i forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration (interoperabilitetsforordningerne) med senere ændringer gælder her i landet.«

UDKAST

3. I § 37, stk. 8, 1. pkt., ændres »6 måneder« til: »3 måneder for udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, og 6 måneder for andre udlændinge«.

4. I § 37, stk. 8, 2. pkt., ændres »12 måneder« til: »6 måneder for udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, og 12 måneder for andre udlændinge«.

5. I § 37, stk. 9, 3. pkt., indsættes efter »må frihedsberøvelse«: »efter hjemrejselovens § 16, stk. 5,«.

6. I § 37, stk. 9, 4. pkt., ændres »Frihedsberøvelsen« til: »Frihedsberøvelse efter § 36, stk. 1, 1. pkt., og hjemrejselovens § 16, stk. 5,«.

7. I § 48, stk. 3, 2. pkt., ændres »stk. 10« til: »stk. 9«.

8. I overskriften til kapitel 8 a indsættes efter »VIS-forordningen«: », interoperabilitetsforordningerne«.

9. I § 58 d, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »visumkodeksen,«: »interoperabilitetsforordningerne,«.

10. I § 58 d indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om politiets adgang til og anvendelse af det fælles identitetsregister i overensstemmelse med interoperabilitetsforordningerne.«

§ 2

I lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen foretages følgende ændringer:

1. § 1, nr. 8-9, ophæves.

§ 3

I hjemrejseloven, lov nr. 982 af 26. maj 2021, som ændret bl.a. ved § 12 i lov nr. 452 af 20. april 2022 og senest ved § 3 i lov nr. 919 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. Der kan ydes hjælp til hjemrejsen til en udlænding, der er registreret som asylansøger efter udlændingelovens § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, og som medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold. Hjælp til hjemrejsen kan ikke ydes til en udlænding omfattet af 1. pkt., hvis udlændingen er omfattet af § 8, stk. 3 og 4.«

2. I § 8, stk. 3, nr. 5, indsættes efter: »der er«: »omfattet af stk. 2, nr. 1, 5 eller 6, og er«.

3. I § 8, stk. 6, indsættes efter »støttebeløb m.v.«: », og hjælp til hjemrejsen, herunder om betingelser for opnåelse af hjælpen, hjælpens form, den beløbsmæssige størrelse m.v.«

4. I § 16, stk. 5, udgår: »eller medvirken«.

5. I § 22, stk. 3, indsættes efter »§ 7,«: »§ 7 a«.

§ 4

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1360 af 28. september 2022, som senest ændret ved lov nr. 897 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 124, stk. 1, 2. pkt., ændres »udlændingelovens § 35 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36.« til: »hjemrejselovens § 14 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36 eller hjemrejselovens § 16.«

§ 5

I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1656 af 23. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »stk. 2«: »og 4«, og i § 1, stk. 3, indsættes efter »dansk indfødsret«: », jf. dog stk. 4«.

2. I § 1 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Konstateres det, at forholdet, som lå til grund for et barns erhvervelse af dansk indfødsret efter stk. 1 eller 3, § 2 eller § 2 A, stk. 1 og 3, ikke

længere foreligger, skal barnet anses for aldrig at have erhvervet dansk indfødsret, medmindre barnet derved bliver statsløst, eller hvis konstateringen sker efter, at vedkommende er fyldt 18 år.«.

§ 6

I lov nr. 249 af 20. marts 2017 om ændring af udlændingeloven foretages følgende ændring:

1. § 3 ophæves.

§ 7

I lov nr. 1191 af 8. juni 2021 om ændring af udlændingeloven og hjemrejse-loven (Indførelse af mulighed for overførsel af asylansøgere til asylsagsbehandling og eventuel efterfølgende beskyttelse i tredjelande), som ændret ved § 15 i lov nr. 452 af 20. april 2022 og § 12 i lov nr. 893 af 21. juni 2022, foretages følgende ændring:

1. § 3, stk. 2, ophæves.

§ 8

I lov nr. 452 af 20. april 2022 om ændring af udlændingeloven, straffeloven, lov om aktiv socialpolitik, repatrieringsloven og forskellige andre love (Initiativer til beskyttelse af børn imod vold og negativ social kontrol, indførelse af regler om fleksibel udbetaling af hjælp til repatriering og hjemrejsestøtte m.v.) foretages følgende ændring:

1. § 16, stk. 8, ophæves.

§ 9

I lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Opfølgning på flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, herunder leje af fængselspladser i udlandet, revision af disciplinærstraffesystemet, udstationering til eget hjem med fodlænke eller udslusningsfængsel m.v.) foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 4, ophæves.
Stk. 5-8 bliver herefter stk. 4-7.

§ 10

Lov nr. 264 af 25. marts 2019 om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale, ophæves.

§ 11

Stk. 1. Loven træder i kraft den 15. maj 2023.

Stk. 2. Udlændinge- og integrationsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 1, nr. 2, 8, 9 og 10, og § 2. Ministeren kan herunder fastsætte, at bestemmelserne træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Stk. 3. § 1, stk. 4 i lov om dansk indfødsret, som affattet ved denne lovs § 5, nr. 2, har virkning for forhold, der er konstateret efter den 24. juli 2002.

§ 12

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men §§ 1-3 og 5-9 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger. Loven kan endvidere sættes i kraft på forskellige tidspunkter.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Interoperabilitetsforordningerne

2.1.1. Danmarks stilling

2.1.2. Gældende ret

2.1.3. Interoperabilitetsforordningernes opbygning og indhold

2.1.4. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2. Varigheden af frihedsberøvelse med henblik på udsendelse

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3. Hjælp til hjemrejse

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4. Adgang til hjemrejsestøtte for udlændinge, hvis opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, og er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.5. Betydningen af at grundlaget for erhvervelse af statsborgerskab ikke foreligger

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.5.3. Forholdet til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser

2.5.3.1. Grundloven

2.5.3.2. Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)

2.6. Revision af reglerne om obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning

2.6.1. Gældende ret

2.6.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.7. Ophævelse af revisionsbestemmelse

2.7.1. Gældende ret

2.7.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.8. Ophævelse af lov om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale

2.8.1. Gældende ret

2.8.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget indeholder en række forslag til ændringer og præciseringer af regler i udlændingeloven, hjemrejseloven, straffeloven og forskellige andre love samt ophævelse af Brexit-borgerloven.

Lovforslaget indeholder konsekvensændringer som følge af Kroatiens fulde optag i Schengensamarbejdet.

Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Derudover indeholder lovforslaget de nødvendige ændringer i udlændingeloven som følge af forordningerne (EU) 2019/817 af 20. maj 2019 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum og (EU) 2019/818 af 20. maj 2019 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration (interoperabilitetsforordningerne). Forordningerne giver mulighed for at sikre, at de it-komponenter, der udvikles i medfør af interoperabilitetsforordningerne, muliggør udveksling af data og deling af information og giver autoriserede myndigheder adgang til hurtig og systematisk information vedrørende personer, der rejser ind i Schengenområdet.

Lovforslaget gennemfører interoperabilitetsforordningerne i dansk ret.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.1.

Lovforslaget indeholder endvidere lovgivningsmæssig opfølgning med henblik på at bringe dansk ret i overensstemmelse med EU-retten, jf. C-718/19, *Ordre des barreaux francophones et germanophone* af 22. juni 2021. Der er alene tale om en ændring af grænsen for, hvor længe udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, må frihedsberøves med henblik på udsendelse.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.2.

Lovforslaget indeholder derudover forslag om at indføre nye regler om hjælp til hjemrejse. Hjælp til hjemrejse vil kunne være et effektivt motivationsfremmende middel i forhold til at fremme visse udlændinges samarbejde med myndighederne om hjemreisen. Samtidig vil en mindre startkapital kunne gøre en tilbagevenden til hjemlandet lidt mere attraktivt for udlændinge og fremme lysten til selv at træffe beslutningen om at udrejse.

Lovforslaget indeholder endvidere en række mindre, tekniske justeringer, herunder i bestemmelserne om administrativ frihedsberøvelse og varetægtsfængsling i hjemrejseloven, udlændingeloven og straffeloven.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.3.

Lovforslaget indeholder desuden forslag om at ændre de gældende regler om hjemrejsestøtte, så personkredsen kan modtage hjemrejsestøtte i overensstemmelse med de oprindelige intentioner. Forslaget indebærer, at udlændinge, som er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, under visse betingelser vil kunne modtage hjemrejsestøtte, hvis deres opholdstilladelse nægtes forlænget eller inddrages.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.4.

Lovforslaget indeholder videre et forslag om ændring af lov om dansk indfødsret. Lovforslaget har til formål at implementere artikel 7, stk. 1, litra f, i Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen), hvoraf det følger, at et barn automatisk kan fortabe statsborgerskab, når det fastslås i løbet af et barns mindreårighed, at betingelserne for barnets automatiske erhvervelse af det pågældende statsborgerskab ikke længere er opfyldt. Det følger videre af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 3, at statsborgerskabet ikke kan fortabes, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.5.

Lovforslaget indeholder desuden revision af reglerne om obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.6.

Endvidere indeholder lovforslaget en revision af lov nr. 1191 af 8. juni 2021, der indeholder det overordnede lovgivningsmæssige grundlag for, at Danmark vil kunne overføre asylansøgere, der søger om asyl i Danmark, til et tredjeland med henblik på asylsagsbehandling og eventuel efterfølgende beskyttelse i et tredjeland under overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser. Det følger af denne lov, at udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af loven, hvis loven ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.7.

Med lovforslaget lægges der endelig op til at ophæve lov nr. 264 af 25. marts 2019 om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale. Loven er ikke blevet sat i kraft, idet ”Aftale om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab” (herefter ”udtrædelsesaftalen”), der trådte i kraft den 1. februar 2020, nu sikrer de rettigheder, som loven omfatter, herunder opholdsgrundlaget for den relevante persongruppe.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.8.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Interoperabilitetsforordningerne

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog den 20. maj 2019 forordningen (EU) 2019/817 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 og (EU) 2018/1861, Rådets beslutning 2004/512/EF og Rådets afgørelse 2008/633/RIA (EU-Tidende 2019, nr. L 135 af 22. maj 2019, s. 27–84) og forordningen (EU) 2019/818 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og om ændring af forordning (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 og (EU) 2019/816 (EU-Tidende 2019, nr. L 135 af 22. maj 2019, s. 85–135).

Forordningerne har til formål at forbedre effektiviteten af kontrollen ved de ydre Schengengrænser, bidrage til at forebygge og bekæmpe ulovlig indvandring og bidrage til et højt sikkerhedsniveau inden for Schengenområdet.

Med forordningerne fastsættes en ramme, der skal sikre interoperabilitet mellem EU-informationssystemer på området for sikkerhed og grænse- og migrationsforvaltning, navnlig ind- og udrejsesystemet (EES), visuminformationssystemet (VIS), det europæiske system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS), Eurodac, Schengeninformationssystemet (SIS) og det europæiske informationssystem til udveksling af oplysninger fra strafferegistre vedrørende tredjelandsstatsborgere (ECRIS-TCN), så oplysninger i disse EU-informationssystemer supplerer hinanden. Der ændres

ikke ved EU-informationssystemernes formål eller autoriserede brugeres adgang til data.

Med henblik på at sikre interoperabilitet mellem EU-informationssystemerne og dermed bidrage til korrekt identifikation af personer, hvis oplysninger fremgår af disse systemer, oprettes i medfør af interoperabilitetsforordningerne en række centrale it-komponenter, herunder en europæisk søgeportal (ESP), en fælles biometrisk matchtjeneste (fælles BMS), et fælles identitetsregister (CIR), en multiidentitetsdetektor (MID) og et centralt register for rapportering og statistik (CRRS).

2.1.1. Danmarks stilling

Interoperabilitetsforordningen om grænser og visum er vedtaget med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), særlig artikel 16, stk. 2, artikel 74, og artikel 77, stk. 2, litra a, b, d og e.

Interoperabilitetsforordningen om politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration er vedtaget med hjemmel i TEUF, særlig artikel 16, stk. 2, artikel 74, artikel 78, stk. 2, litra e, artikel 79, stk. 2, litra c, artikel 82, stk. 1, litra d, artikel 85, stk. 1, artikel 87, stk. 2, litra a, og artikel 88, stk. 2.

Forordningerne er således vedtaget med hjemmel i artikel 16 samt tredje del, afsnit V, i TEUF og er dermed omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggende (retsforbeholdet). Danmark deltog derfor ikke i Rådets vedtagelse af forordningerne, ligesom forordningerne ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. artikel 1, 2 og 7 i protokol nr. 22 om Danmark stilling.

Det følger imidlertid af præambelbetragtning 77 til interoperabilitetsforordningen om grænser og visum, at denne udgør en udbygning af Schengenreglerne og af præambelbetragtning 73 til interoperabilitetsforordningen om politisamarbejde og retligt samarbejde, at dele af denne udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark skulle således i henhold til artikel 4, stk. 1, 1. pkt., i protokol nr. 22 om Danmarks stilling (protokollen) inden seks måneder efter Rådets vedtagelse af forordningerne træffe afgørelse om, hvorvidt Danmark ville gennemføre forordningerne i sin nationale lovgivning.

Danmark tilkendegav ved brev af 23. oktober 2019 til Rådet og EU-Kommissionen, at Danmark vil gennemføre interoperabilitetsforordningerne i dansk ret.

Det følger af artikel 4, stk. 1, 2. pkt., i protokollen, at i tilfælde, hvor Danmark beslutter sig for at gennemføre rådsforanstaltninger, vil beslutningen skabe en folkeretlig forpligtelse på mellemstatsligt grundlag mellem Danmark og de øvrige medlemsstater. Danmark har således ved brevet af 23. oktober 2019 på et folkeretligt grundlag forpligtet sig til at gennemføre forordningerne i dansk ret.

I tilfælde, hvor Danmark beslutter ikke at gennemføre en rådsforanstaltning, overvejer de medlemsstater, der er bundet af foranstaltningen, og Danmark, hvilke passende foranstaltninger der skal træffes, jf. artikel 4, stk. 2, i protokollen. Det kan ikke på forhånd nærmere afgrænses, hvilke foranstaltninger der vil skulle træffes, og det må forventes at afhænge af de konkrete forhold. Det kan principielt ikke udelukkes, at Danmark i yderste konsekvens af en manglende gennemførelse må udtræde af Schengensamarbejdet. Der er ikke eksempler på, at Danmark har undladt at tilslutte sig nye Schengenforordninger.

På tidspunktet for meddelelsen til Rådet og EU-Kommissionen om, at Danmark ville gennemføre interoperabilitetsforordningerne i dansk ret var det Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering bl.a., at forslagene ikke havde lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Som følge heraf blev der forud for meddelelsen om, at Danmark ville gennemføre forordningerne i dansk ret, ikke indhentet et samtykke fra Folketinget i medfør af grundlovens § 19, stk. 1.

Det har imidlertid i forbindelse med gennemførelsen af forordningerne i Danmark vist sig, at gennemførelsen forudsætter lovændringer og har statsfinansielle konsekvenser. Udlændinge- og Integrationsministeriet har orienteret Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2022.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har desuden ved brev af 23. januar 2023 orienteret Folketingets Udvalg for Forretningsordenen og Folketingets Europaudvalg om, at Udlændinge- og Integrationsministeriet, som følge af den oprindelige vurdering, hvorefter forslagene ikke havde lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, beklageligvis ikke havde indhentet et samtykke fra Folketinget i medfør af grundlovens § 19, stk. 1, forud for meddelelsen til Rådet og EU-Kommissionen om, at Danmark ville gennemføre forordningerne i dansk ret.

Med lovforslaget sikres det lovmæssige grundlag for at gennemføre forordningerne i dansk ret.

Implementeringen af interoperabilitetsforordningerne i Danmark, herunder it-udviklingen og tilpasningen af de nationale it-løsninger, der er nødvendige for at kunne anvende de centrale tekniske komponenter, der etableres i medfør af forordningerne, er i Danmark forankret i et tværministerielt arbejde. Implementeringen sker i tæt samarbejde med de øvrige lande, der gennemfører forordningerne samt EU-Kommissionen, Den Europæiske Unions Agentur for den Operationelle Forvaltning af Store IT-systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed (eu-LISA) og Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex). Blandt andet i forbindelse med dette arbejde har Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderet, at en gennemførelse af forordningerne vil kræve en ændring af udlændingeloven.

Interoperabilitetsforordningerne relaterer sig også til Europol-samarbejdet. I den forbindelse gør det sig særligt gældende for Danmark, at Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/794 af 11. maj 2016 om Den Europæiske Unions Agentur for Rets håndhævelsessamarbejde (Europol) og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2009/371/RIA, 2009/934/RIA, 2009/935/RIA, 2009/936/RIA og 2009/968/RIA (EUT L 135 af 24.5.2016) (Europol-forordningen) er omfattet af Danmarks retsforbehold og finder således ikke anvendelse for Danmark. Folketinget vedtog den 27. april 2017 lov nr. 411 om Den Europæiske Unions Agentur for Rets håndhævelsessamarbejde (Europol). Den daværende regering (Lars Løkke Rasmussen III) indgik på den baggrund den 29. april 2017 en aftale med Europol om operativt og strategisk samarbejde (Europol-aftalen).

Europol-aftalen, der trådte i kraft den 30. april 2017, har til formål at oprette samarbejdsrelationer mellem Danmark og Europol for at støtte og styrke samarbejdet mellem de øvrige EU-medlemslande og Danmarks kompetente nationale myndigheder og deres fælles indsats for at forebygge og bekæmpe alvorlig og organiseret kriminalitet, der berører to eller flere EU-medlemslande, terrorisme og andre former for kriminalitet, der berører en fælles interesse, som er omfattet af EU-samarbejdet.

Endvidere er Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/816 af 17. april 2019 om oprettelse af et centralt system til bestemmelse af, hvilke medlemsstater der har oplysninger om straffedomme afsagt over tredjelandssstatsborgere og statsløse personer (ECRIS-TCN) og om ændring af forordning (EU) 1077/2011, omfattet af Danmarks retsforbehold og finder således ikke anvendelse for Danmark.

Danmarks retsforbehold kan i forhold til interoperabilitetsforordningerne bl.a. få betydning for danske myndigheders søgninger i den europæiske søgeportal (ESP) i forhold til Europol-oplysningerne og oplysninger i ECRIS-TCN i medfør af forordningernes artikel 7 samt forespørgsler i medfør af forordningernes artikel 9. Endvidere kan retsforbeholdet på tilsvarende vis få betydning for danske myndigheders forespørgsler i det fælles identitetsregister (CIR) i medfør af artikel 20. Det bemærkes, at interoperabilitetsforordningerne ikke udvider adgangen til data, men oplysninger, der måtte komme fra Europol eller ECRIS-TCN, vil ikke være tilgængelige for Danmark.

2.1.2. Gældende ret

Der eksisterer allerede en række EU-informationssystemer, ligesom der i løbet af de kommende år idriftsættes yderligere EU-informationssystemer. EU-informationssystemerne udgør hver for sig et kildesystem, men systemerne supplerer ikke nødvendigvis hinanden eller kommunikerer på tværs. Det manglende samspil medfører, at der i dag skal foretages opslag i en række forskellige systemer samt foretages eventuel manuel sammenligning af data fra systemerne med henblik på eksempelvis at sikre korrekt identifikation af tredjelandsstatsborgere.

I det følgende gennemgås de EU-informationssystemer, som interoperabilitetsforordningerne finder anvendelse for. ECRIS-TCN og Europol-oplysninger gennemgås dog ikke, da danske myndigheder ikke har adgang hertil. Der henvises til punkt 2.1.1.

2.1.2.1. Schengeninformationssystemet (SIS)

Den 19. december 1996 undertegnede Danmark sammen med Schengenlandene en aftale, hvorved Danmark tiltrådte Schengenkonventionen. Folketinget bemyndigede ved lov nr. 418 af 10. juni 1997 (tiltrædelsesloven) regeringen til at ratificere tiltrædelsesaftalen på Danmarks vegne (jf. Folketings-tidende 1996-97, forhandlingerne, sp. 5812, 7580 og 8283, tillæg A, sp. 4694 og 4755, tillæg B, sp. 1057 og 1346, og tillæg C, sp. 764). Ratifikationen fandt sted den 23. september 1997.

Udover at bemyndige regeringen til at ratificere den danske tiltrædelsesaftale indeholder loven bestemmelser, der vedrører gennemførelsen af Schengenkonventionen i dansk ret, herunder bestemmelserne om SIS.

Tiltrædelsesloven er siden ændret ved lov nr. 227 af 2. april 2003 om ændring af reglerne om grænseoverskridende observation, lov nr. 448 af 9. juni

2004 om indførelse af nye funktioner i SIS, herunder i forbindelse med terrorismebekæmpelse, og lov nr. 521 af 6. juni 2007 om gennemførelse af rådsafgørelse og forordning om oprettelse, drift og brug af anden generation af SIS (SIS II).

Ved lov nr. 721 af 27. april 2021 om bl.a. oprettelse, drift og brug af SIS på områderne for henholdsvis ind- og udrejsekontrol og politisamarbejde og strafferetligt samarbejde og om brug af SIS i forbindelse med tilbagesendelse af tredjelandssstatsborgere med ulovligt ophold blev tiltrædelsesloven endvidere ændret. Disse ændringer er endnu ikke trådt i kraft, og træder i kraft ved udlændinge- og integrationsministerens beslutning herom.

SIS giver ved hjælp af elektronisk søgning de kompetente myndigheder adgang til elektronisk at indlæse og søge i indberetninger om personer og genstande til brug for grænsekontrollen og for anden politi- og toldkontrol i medlemsstaterne samt for administrationen af udlændingelovgivningen.

I Danmark er anvendelsen af SIS reguleret i bl.a. udlændingeloven, udlændingebekendtgørelsen og visumbekendtgørelsen.

Det følger af udlændingeloven, at en udlænding kan afvises ved indreisen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, at der ikke kan gives opholdstilladelse, og at en opholdstilladelse altid kan inddrages, hvis en udlænding er indberettet i SIS, jf. § 28, stk. 1, nr. 6, § 10, stk. 2, nr. 4, og § 19, stk. 4. Det følger af visumbekendtgørelsens § 8, stk. 2, nr. 6, at der meddeles afslag på en ansøgning om Schengenvisum, hvis udlændingen er indberettet i SIS.

Udlændingelovens §§ 40 a og 40 b regulerer optagelse af fingeraftryk og personfotografier, registrering af fingeraftryk og personfotografier i et edb-register, sammenholdning med fingertryk og personfotografier optaget efter bestemmelser i retsplejeloven samt en række andre forhold. Efter udlændingelovens § 40 a, stk. 2, nr. 5, og § 40 b, stk. 2, nr. 4, kan der optages fingeraftryk og personfotografi af en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 58 g, dvs. en udlænding, som indberettes som uønsket i SIS.

Det følger endvidere af udlændingelovens § 58 g, stk. 1, at udlændingemyndighederne i en række oplistede tilfælde indberetter en udlænding, der ikke er statsborger i et Schengenland eller et land, der er tilsluttet EU, som uønsket i SIS. Bestemmelsen omfatter bl.a. udviste tredjelandssstatsborgere eller tredjelandssstatsborgere, der har fået afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 10, stk. 1 eller 2, nr. 1 eller 2, eller som

har fået inddraget en opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 19, stk. 2, nr. 2 eller 3.

2.1.2.2. Visuminformationssystemet (VIS)

Visuminformationssystemet (VIS) er oprettet ved Rådets beslutning (EF) 512/2004 af 8. juni 2004 om indførelse af visuminformationssystemet (VIS), og dets formål, funktioner og ansvarsområder er fastsat i forordning (EF) nr. 767/2008 af 9. juli 2008 om visuminformationssystemet (VIS) og udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne om visa til kortvarigt ophold (VIS-forordningen).

I Rådets afgørelse nr. 633/2008 af 23. juni 2008 fastlægges betingelserne for, at de udpegede myndigheder i medlemsstaterne og Europol kan få adgang til at søge i VIS med henblik på forebyggelse, afsløring og efterforskning af terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger.

Ved opslag i VIS kan grænse- og udlændingemyndigheder kontrollere de nødvendige oplysninger om tredjelandsstatsborgere, der skal være i besiddelse af et visum i forbindelse med indrejse- og ophold i EU. Systemet udfører biometrisk sammenligning, primært af fingeraftryk, til identifikation og verifikation.

Anvendelsen af VIS i Danmark er bl.a. reguleret i udlændingeloven.

I udlændingelovens § 2 a, stk. 6 og 7, om VIS, er der henvist til den gældende VIS-forordning samt Rådets afgørelse om adgang til søgning i VIS for de udpegede myndigheder i medlemsstaterne og for Europol med henblik på forebyggelse, afsløring og efterforskning af terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger gælder her i landet. Endvidere er der i udlændingelovens § 2 a, stk. 4, henvist til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 810/2009 af 13. juli 2009 om en fællesskabskodeks for visa (visumkodeks) med senere ændringer.

Efter udlændingelovens § 40 g kan der optages fingeraftryk og personfoto-grafi af en udlænding, som indgiver ansøgning om visum til Danmark, i overensstemmelse med visumkodeksen.

2.1.2.3. Eurodac

Eurodac-systemet er oprettet ved Rådets forordning (EF) nr. 2725/2000 af 11. december 2000 om oprettelse af "Eurodac" til sammenligning af fingeraftryk med henblik på en effektiv anvendelse af Dublinkonventionen.

Eurodac-forordning er gennemført i dansk ret ved lov nr. 323 af 18. maj 2005 om ændring af udlændingeloven (Tilknytning til Eurodac-forordningen og Dublinforordningen på mellemstatsligt grundlag mv.).

Eurodac er et EU-informationssystem til lagring og sammenligning af asylansørgeres fingeraftryk.

Eurodac-systemet har til formål at gøre det nemmere for EU-landene at afgøre, hvem der har ansvaret for at undersøge en asylansøgning samt give retshåndhævende myndigheder mulighed for at konsultere Eurodac i forbindelse med efterforskning, opdagelse eller forebyggelse af terrorhandlinger eller andre alvorlige lovovertrædelser.

I udlændingelovens § 58 b, defineres Eurodac-forordningen og det centrale Eurodac-system.

Bestemmelserne i udlændingelovens §§ 58 c, 58 i og 58 j indeholder de nærmere regler om videregivelse af oplysninger mv. i forhold til Eurodac-systemet.

2.1.2.4. Ind- og udrejsesystemet (EES)

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog den 30. november 2017 forordning (EU) nr. 2017/2226 om oprettelse af et ind- og udrejsesystem til registrering af ind- og udrejseoplysninger og oplysninger om nægtelse af indrejse vedrørende tredjelandstatsborgere, der passerer medlemsstaternes ydre grænser, om fastlæggelse af betingelserne for adgang til ind- og udrejsesystemet til retshåndhævelsesformål og om ændring af konventionen om gennemførelse af Schengenaftalen og forordning (EF) nr. 767/2008 og (EU) nr. 1077/2011 (EES-forordningen).

Med henblik på at forbedre kvaliteten og effektiviteten af grænsekontrollen, og for at kontrollere overholdelsen af bestemmelserne om det tilladte ophold på medlemsstaternes område, bidrage til identifikation af tredjelandstatsborgere, bekæmpe identitetssvig og misbrug af rejsedokumenter og bidrage til forebyggelse, afsløring og efterforskning af terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger, oprettes der med EES-forordningen et ind- og udrejsesystem, som erstatter stempeling af rejsedokumenter ved ind- og udrejse for tredjelandstatsborgere, der har tilladelse til et kortvarigt ophold, med elektronisk registrering af ind- og udrejse direkte i ind- og udrejsesystemet.

Anvendelsen af ind- og udrejsesystemet i Danmark vil, når ind- og udrejsesystemet idriftsættes, bl.a. være reguleret i udlændingeloven. Ved lov nr.

721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen gennemføres EES-forordningen i dansk lovgivning. Disse ændringer er endnu ikke trådt i kraft, og træder i kraft ved udlændinge- og integrationsministerens beslutning herom.

2.1.2.5. ETIAS

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog den 12. september 2018 forordning (EU) 2018/1240 om oprettelse af et europæisk system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS) og om ændring af forordning (EU) nr. 1077/2011, (EU) nr. 515/2014, (EU) nr. 2016/399, (EU) nr. 2016/1624 og (EU) nr. 2017/2226 (ETIAS-forordningen).

Med henblik på at sikre et højt sikkerhedsniveau i Schengenområdet, forhindre ulovlig indvandring, beskytte folkesundheden og mindske forsinkelser ved grænserne ved at identificere personer, som kan udgøre en risiko, inden de rejser til Schengenområdet, opretter ETIAS-forordningen et europæisk system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse for tredjelandsstatsborgere, der er fritaget for kravet om at være i besiddelse af visum, når de passerer de ydre grænser. ETIAS skal anvendes til at vurdere, hvorvidt den nævnte persongruppe opfylder betingelserne for at indrejse i Schengenområdet, allerede inden ankomsten til Schengenområdets ydre grænser. En gyldig rejsetilladelse er dog ikke en garanti for, at indehaveren kan indrejse i Schengenområdet, idet de grundlæggende betingelser for at indrejse skal være opfyldt.

Anvendelsen af ETIAS i Danmark vil, når ETIAS idriftsættes, bl.a. være reguleret i udlændingeloven. Ved lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen gennemføres ETIAS-forordningen i dansk lovgivning. Disse ændringer er endnu ikke trådt i kraft, og træder i kraft ved udlændinge- og integrationsministerens beslutning herom.

2.1.2.6. Udlændingelovens regler om videregivelse af oplysninger

Udlændingelovens kapitel 8 a indeholder regler om videregivelse af oplysninger i medfør af reglerne i Dublinforordningen, Schengenkonventionen, VIS-forordningen og Eurodac-forordningen mv.

2.1.2.7. Databeskyttelsesforordningens, databeskyttelseslovens, retshåndhævelsesdirektivets og retshåndhævelseslovens regler om behandling, opbevaring og videregivelse af oplysninger

Behandlingen af personoplysninger i Danmark er primært reguleret af bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen). Databeskyttelsesforordningen suppleres af lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), som ved sin vedtagelse gennemførte databeskyttelsesforordningen i dansk ret og har samme anvendelsesområde.

Retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger er dog efter omstændighederne omfattet af bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA (retshåndhævelsesdirektivet).

Retshåndhævelsesdirektivet blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven), som gælder for politiets, anklagemyndighedens, herunder den militære anklagemyndigheds, kriminalforsorgens, Den Uafhængige Politiklagemyndigheds og domstolenes behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og for anden ikke-automatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, når behandlingen foretages med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder for at beskytte mod eller forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed.

2.1.2.8. Sanktioner for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne

Af databeskyttelsesforordningens artikel 83 fremgår de generelle betingelser, der skal være opfyldt, for at pålægge administrative bøder for overtrædelse af forordningen.

I databeskyttelsesforordningens artikel 83, stk. 2, er der beskrevet en række momenter, som skal indgå, når der skal træffes afgørelse om sanktionsspørgsmålet for overtrædelser af forordningen, herunder om hvorvidt der

skal pålægges en administrativ bøde og om den administrative bødes størrelse. Det fremgår af databeskyttelseslovens § 41, stk. 3, at databeskyttelsesforordningens artikel 83, stk. 2, skal følges ved pålæggelse af straf efter databeskyttelseslovens § 41, stk. 1 og 2.

Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 83, stk. 9, kan artikel 83, hvis en medlemsstats retssystem ikke giver mulighed for at pålægge administrative bøder, anvendes på en sådan måde, at den kompetente tilsynsmyndighed tager skridt til bøder, og de kompetente nationale domstole pålægger dem, idet det sikres, at disse retsmidler er effektive, og at deres virkning svarer til virkningen af administrative bøder, som pålægges af tilsynsmyndighederne. I Danmark skal strafsanktionering ske inden for denne ramme.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 84, stk. 1, at medlemsstaterne skal fastsætte regler om andre sanktioner for overtrædelse af forordningen, særligt for overtrædelser som ikke er underlagt administrative bøder efter forordningens artikel 83. Medlemsstaterne skal herudover træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at sanktionerne anvendes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Overtrædelse af en række af databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens bestemmelser er straffebelagt med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, jf. databeskyttelseslovens § 41.

Ifølge retshåndhævelsesdirektivets artikel 57 skal medlemsstaterne fastsætte regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de bestemmelser, der vedtages i henhold til direktivet, og træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Det følger af retshåndhævelseslovens § 42, at tilsynsmyndighederne over for den dataansvarlige og databehandleren kan give påbud om at bringe behandlingsaktiviteter i overensstemmelse med denne lov eller midlertidigt eller definitivt begrænse, herunder forbyde, behandling af personoplysninger.

Ifølge retshåndhævelseslovens § 50, stk. 2, straffes dataansvarlige, der undlader at efterkomme et påbud eller forbud, der er meddelt i henhold til lovens § 42, med bøde.

I straffelovens kapitel 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste fremgår de sanktioner, som efter omstændighederne kan pålægges for øvrige forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv uden for databeskyttelsesforordningen, databeskyttelseslovens og retshåndhævelseslovens område.

Det fremgår af databeskyttelseslovens § 41, stk. 6, 2. pkt., at offentlige myndigheder og institutioner mv., som er omfattet af forvaltningslovens § 1, stk. 1 eller 2, uanset straffelovens § 27, stk. 2, også kan straffes i anledning af overtrædelser af loven, der begås ved udøvelse af virksomhed, der ikke svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

2.1.2.9. Erstatningsansvar for skade som følge af overtrædelse af databeskyttelsesreglerne

Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 82, stk. 1, har enhver, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en overtrædelse af databeskyttelsesforordningen, ret til erstatning for den forvoldte skade fra den dataansvarlige eller databehandleren.

Det følger af databeskyttelseslovens § 40, at enhver person, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en ulovlig behandlingsaktivitet eller enhver anden behandling i strid med databeskyttelsesforordningen, har ret til erstatning efter databeskyttelsesforordningens artikel 82.

Ifølge retshåndhævelsesdirektivets artikel 56 skal medlemsstaterne fastsætte bestemmelser om, at enhver person, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en ulovlig behandlingsaktivitet eller enhver anden handling, der overtræder de nationale bestemmelser, der vedtages i henhold til direktivet, har ret til erstatning for den forvoldte skade fra den dataansvarlige eller en anden myndighed, der er kompetent i henhold til medlemsstaternes nationale ret.

Ifølge retshåndhævelseslovens § 49 har enhver person, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en ulovlig behandlingsaktivitet eller enhver anden behandling i strid med denne lov, ret til erstatning fra den dataansvarlige i overensstemmelse med det almindelige EU-retlige erstatningsansvar.

2.1.2.10. Tilsynsmyndighed

Det følger af databeskyttelseslovens § 27, stk. 1, og retshåndhævelseslovens § 37, stk. 1, at Datatilsynet er udpeget som den ansvarlige myndighed i Danmark, der skal føre tilsyn i forhold til at reglerne for databeskyttelse bliver overholdt.

2.1.3. Interoperabilitetsforordningernes indhold og opbygning

Interoperabilitetsforordningerne har bl.a. til formål at forbedre effektiviteten og formålstjenligheden af ind- og udrejsekontrollen ved de ydre Schengen-grænser, at bidrage til forebyggelsen og bekæmpelsen af ulovlig indvandring, at bidrage til et højt sikkerhedsniveau og til forebyggelse, afsløring og efterforskning af terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger. Med forordningerne etableres en række komponenter, som skaber interoperabilitet mellem eksisterende og kommende EU-informationssystemer, dvs. muliggør udveksling af data og deling af information. Der ændres ikke ved EU-informationssystemernes formål eller autoriserede brugeres adgang til data.

Interoperabilitetskomponenterne omfatter en europæisk søgeportal (ESP), en fælles biometrisk matchtjeneste (fælles BMS), et fælles identitetsregister (CIR) og en multiidentitetsdetektor (MID). Forordningerne fastsætter endvidere bestemmelser om datakvalitetskrav, et universelt meddelelsesformat (UMF) og et centralt register for rapportering og statistik (CRRS).

Interoperabilitetsforordningerne består af en forordning på området grænser og visum ((EU) 2019/817), og en forordning på området politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration ((EU) 2019/818). De to forordninger er opbygget på samme måde.

I det følgende gennemgås interoperabilitetsforordningernes opbygning og enkelte bestemmelser. Grundet forordningernes næsten identiske opbygning, gennemgås de som udgangspunkt samlet. Hvor forordningerne adskiller sig, er bestemmelserne gennemgået særskilt i relevant omfang. Bestemmelser af rent teknisk karakter og dele vedrørende ECRIS-TCN, som Danmark ikke har adgang til, gennemgås ikke.

2.1.3.1. Formål og anvendelsesområde (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 1)

Det følger af forordningernes artikel 1, at der med forordningerne fastsættes en ramme, der skal sikre interoperabilitet mellem ind- og udrejsesystemet, visuminformationssystemet (VIS), EU-systemet vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS), Eurodac, Schengeninformationssystemet (SIS) og det europæiske informationssystem til udveksling af oplysninger fra strafferegistre vedrørende tredjelandstatsborgere (ECRIS-TCN).

Ifølge forordningernes artikel 1, stk. 2, omfatter interoperabilitetskomponenterne en europæisk søgeportal, en fælles biometrisk matchtjeneste, et

fælles identitetsregister, og en multiidentitetsdetektor. I forordningerne kaldes komponenterne henholdsvis ESP, fælles BMS, CIR og MID.

Det følger af forordningernes artikel 1, stk. 3, at der endvidere fastsættes bestemmelser om datakvalitetskrav, om et universelt meddelelsesformat, om et centralt register for rapportering og statistik og om ansvarsområderne for medlemsstaterne og eu-LISA med hensyn til udformningen, udviklingen og driften af interoperabilitetskomponenterne. I forordningerne kaldes det universelle meddelelsesformat UMF, mens det centrale register for rapportering og statistik kaldes CRRS.

Forordningerne tilpasser også procedurer og betingelser for adgangen for de udpegede myndigheder og Den Europæiske Unions Agentur for Rets håndhævelsessamarbejde (Europol) til ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS og Eurodac med henblik på forebyggelse, afsløring og efterforskning af terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger.

Ifølge forordningernes artikel 1, stk. 5, fastsættes endelig en ramme for verifikation af personers identitet og for identifikation af personer.

Ved at sikre interoperabilitet har forordningerne til formål at forbedre effektiviteten og formålstjenligheden ved ind- og udrejsekontrollen ved de ydre grænser, at bidrage til forebyggelsen og bekæmpelsen af ulovlig indvandring, at bidrage til et højt sikkerhedsniveau, at forbedre gennemførelsen af den fælles visumpolitik, at bistå ved gennemgangen af ansøgninger om international beskyttelse, at bidrage til forebyggelse, afsløring og efterforskning af terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger og at lette identifikationen af ukendte personer, jf. forordningernes artikel 2.

Ifølge artikel 3 i forordningen på området for grænser og visum gælder forordningen for ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, SIS, og for personer, hvis personoplysninger kan behandles i de nævnte EU-informationssystemer.

Ifølge artikel 3 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration gælder forordningen for EU-informationssystemerne Eurodac, SIS, ECRIS-TCN, Europoloplysninger (i det omfang det er muligt at forespørge i dem) og for personer, hvis personoplysninger kan behandles i de nævnte EU-informationssystemer.

Forordningens artikel 4 indeholder en række definitioner, herunder bl.a. definitionen af forskellige myndigheder. En udpeget myndighed er således de-

fineret som en myndighed, der i henhold til de i bestemmelsen nævnte forordninger er udpeget som ansvarlig for forebyggelse, afsløring eller efterforskning af terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger.

Forordningernes artikel 5 indeholder et forbud mod forskelsbehandling og foreskriver, at der skal tages særligt hensyn til bl.a. børn.

2.1.3.2. Bestemmelser om den europæiske søgeportal (ESP) (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 2)

Det følger af forordningernes artikel 6, at der oprettes en europæisk søgeportal med henblik på at lette hurtig, problemfri, effektiv, systematisk og kontrolleret adgang for nationale myndigheder og EU-agenturer til EU-informationssystemer, til Europoloplysningerne og til INTERPOL-databaserne i forbindelse med udførelsen af deres opgaver og i overensstemmelse med deres adgangsret og målene for og formålene med de omfattede EU-informationssystemer.

Den europæiske søgeportal består af en central infrastruktur, herunder en søgeportal, der muliggør samtidige forespørgsler i ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac, SIS, ECRIS-TCN samt Europoloplysningerne og INTERPOL-databaserne.

Den europæiske søgeportal består endvidere af en sikker kommunikationskanal mellem søgeportalen og de medlemsstater og EU-agenturer, der har ret til at bruge søgeportalen.

Endelig består den europæiske søgeportal af en sikker kommunikationsinfrastruktur mellem søgeportalen og ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac, det centrale SIS, ECRIS-TCN, Europoloplysningerne og INTERPOL-databaserne samt mellem søgeportalen og de centrale infrastrukturer i det fælles identitetsregister (CIR) og multiidentitetsdetektoren (MID).

Det er eu-LISA, der udvikler den europæiske søgeportal og sørger for systemets tekniske forvaltning, jf. forordningernes artikel 6, stk. 3.

Det fremgår af forordningernes artikler 7-9, hvordan brugen af den europæiske søgeportal skal ske. Det følger heraf bl.a., at de nationale myndigheder kan bruge den europæiske søgeportal til at søge efter oplysninger om personer eller deres rejsedokumenter i de centrale EU-informationssystemer. I samarbejde med medlemsstaterne vil eu-LISA oprette forskellige brugerprofiler med dertil svarende adgangsrettigheder. De kategorier af oplysninger, der anvendes til at iværksætte en forespørgsel via den europæiske sø-

geportal, svarer til de kategorier af oplysninger vedrørende personer og rejse-dokumenter, der kan anvendes til at foretage forespørgsler i de forskellige EU-informationssystemer, Europoloplysningerne og INTERPOL-databaserne.

Den europæiske søgeportal giver ingen oplysninger vedrørende oplysninger i EU-informationssystemer, Europoloplysninger eller de INTERPOL-databaser, som brugeren ikke har adgang til i henhold til EU-ret eller national ret.

Det følger af forordningernes artikel 10, at eu-LISA fører logfiler over alle databehandlingsaktiviteter i den europæiske søgeportal. De nationale myndigheder skal endvidere logge alle myndighedens forespørgsler i den europæiske søgeportal. Logfilerne slettes efter et år. Er logfilerne imidlertid nødvendige for overvågningsprocedurer, som allerede er indledt, slettes de, når de ikke længere er nødvendige for overvågningsprocedurerne.

I tilfælde, hvor det teknisk er umuligt at anvende den europæiske søgeportal til at foretage forespørgsler i et eller flere EU-informationssystemer eller i det fælles identitetsregister på grund af en fejl i den europæiske søgeportal, underretter eu-LISA automatisk brugerne herom. Tilsvarende forpligtes medlemsstaterne til at underrette eu-LISA og EU-Kommissionen, såfremt det skyldes en fejl på den nationale infrastruktur. Indtil den tekniske fejl er rettet, skal medlemsstaterne tilgå EU-informationssystemerne og det fælles identitetsregister direkte, hvor det er krævet i henhold til EU-ret eller national ret, jf. forordningernes artikel 11.

2.1.3.3. Bestemmelser om den fælles biometriske matchtjeneste (fælles BMS) (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 3)

Det følger af forordningernes artikel 12, at der oprettes en fælles biometrisk matchtjeneste, der lagrer biometriske skabeloner indhentet fra bestemte EU-informationssystemer, som er lagret i det fælles identitetsregister og i SIS. Den fælles biometriske matchtjeneste gør det muligt at foretage forespørgsler med biometriske oplysninger på tværs af flere EU-informationssystemer.

Biometriske skabeloner er defineret ved at være en matematisk gengivelse opnået ved at udlede træk fra biometriske oplysninger i form af ansigtsbillede, fingeraftryksoplysninger eller begge, begrænset til de karakteristika, som er nødvendige for at foretage identifikation eller verifikation.

Den fælles biometriske matchtjeneste består af en central infrastruktur, der erstatter de centrale systemer i henholdsvis ind- og udrejsesystemet, VIS,

SIS, Eurodac og ECRIS-TCN i den udstrækning, at den lagrer biometriske skabeloner og giver mulighed for at søge med biometriske oplysninger. Den fælles biometriske matchtjeneste består endvidere af en sikker kommunikationsinfrastruktur mellem den fælles biometriske matchtjeneste og det centrale SIS og det fælles identitetsregister.

Det er eu-LISA, der udvikler den fælles biometriske matchtjeneste og sørger for systemets tekniske forvaltning, jf. artikel 12, stk. 3.

Forordningernes artikel 13 beskriver processen for lagringen af biometriske skabeloner i den fælles biometriske matchtjeneste og hvorfra de biometriske oplysninger indhentes. Afhængig af forordningernes anvendelsesområde indhentes de biometriske oplysninger bl.a. fra ind- og udrejsesystemet, VIS, SIS og ECRIS-TCN.

Forespørgsler med biometriske oplysninger skal finde sted i overensstemmelse med de formål, der er fastsat i interoperabilitetsforordningerne og i de forordninger, som implementerer de EU-informationssystemer, hvorfra de biometriske oplysninger indhentes, jf. forordningernes artikel 14.

Oplysningerne i den fælles biometriske matchtjeneste lagres kun så længe de pågældende biometriske oplysninger lagres i det fælles identitetsregister eller SIS, jf. forordningernes artikel 15. Oplysningerne slettes automatisk.

Det følger af forordningernes artikel 16, at eu-LISA fører logfiler over alle databehandlingsaktiviteter i den fælles biometriske matchtjeneste. De nationale myndigheder skal endvidere logge alle myndighedens forespørgsler i den fælles biometriske matchtjeneste. Logfilerne slettes efter et år. Er logfilerne imidlertid nødvendige for overvågningsprocedurer, som allerede er indledt, slettes de, når de ikke længere er nødvendige for overvågningsprocedurerne.

2.1.3.4. Bestemmelser om det fælles identitetsregister (CIR) (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 4)

Der oprettes et fælles identitetsregister med en individuel mappe for hver person, der er registreret i ind- og udrejsesystemet, VIS, Eurodac eller ECRIS-TCN med henblik på at lette og bistå med korrekt identifikation af personer, der er registreret i de nævnte EU-informationssystemer, jf. forordningernes artikel 17. Det fælles identitetsregister skal endvidere støtte driften af multiidentitetsdetektoren og lette og effektivisere myndigheders og

Europol's adgang til de nævnte EU-informationssystemer, når det er nødvendigt for at forebygge, afsløre eller efterforske terrorhandlinger og andre alvorlige strafbare handlinger.

Det fælles identitetsregister består af en central infrastruktur, en sikker kommunikationskanal og en sikker kommunikationsinfrastruktur.

Det er eu-LISA, der udvikler det fælles identitetsregister og sørger for systemets tekniske forvaltning, jf. forordningernes artikel 17, stk. 3.

Forordningernes artikel 18 beskriver, hvilke personoplysninger der lagres i det fælles identitetsregister, og hvilket EU-informationssystem oplysningerne hidrører fra. Afhængig af forordningernes anvendelsesområde indhentes de biometriske oplysninger fra ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac eller ECRIS-TCN.

Det følger af forordningernes artikel 19, at hvor der tilføjes, ændres eller slettes oplysninger i ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac eller ECRIS-TCN, tilføjes, ændres eller slettes oplysningerne, som er lagret i de individuelle mapper i det fælles identitetsregister, automatisk på tilsvarende vis.

Forordningernes artikel 20 oplister under hvilke betingelser politimyndigheder må anvende det fælles identitetsregister med henblik på identifikation af en person på en hit/no hit-basis.

Ifølge forordningernes artikel 20, stk. 1, må politimyndigheder søge med alfanumeriske identitetsoplysninger (oplysninger angivet med bogstaver, tal mv.) direkte i det fælles identitetsregister i følgende tilfælde; hvor en politimyndighed er ude af stand til at identificere en person på grund af fraværet af et rejsedokument eller et andet troværdigt dokument, der beviser den pågældendes identitet, hvor der er tvivl om de identitetsoplysninger, som en person har fremlagt, hvor der er tvivl om ægtheden af rejsedokumentet eller et andet troværdigt dokument, som en person har fremlagt, hvor der er tvivl om identiteten af indehaveren af et rejsedokument eller af et andet troværdigt dokument, eller hvor en person er ude af stand til eller nægter at samarbejde.

Der må som udgangspunkt ikke søges på mindreårige personer under 12 år, medmindre det er i overensstemmelse med barnets tarv.

Ifølge artikel 20, stk. 2, kan en politimyndighed i tilfælde, hvor en af de i artikel 20, stk. 1, nævnte omstændigheder opstår, og hvor politimyndighe-

den har beføjelse hertil i medfør af nationale lovgivningsmæssige foranstaltninger, foretage en forespørgsel i det fælles identitetsregister med den pågældendes biometriske oplysninger, som er udtaget på stedet ved en identitetskontrol, forudsat at proceduren blev indledt under tilstedeværelse af den pågældende person. Dette kan udelukkende ske med henblik på at identificere en person.

Såfremt en forespørgsel viser, at den pågældende person er registreret i det fælles identitetsregister har politimyndigheden adgang til at konsultere de oplysninger, som er lagret i det fælles identitetsregister, jf. artikel 20, stk. 3.

Ifølge artikel 20, stk. 4, kan en politimyndighed, hvor politimyndigheden har beføjelse hertil i medfør af nationale lovgivningsmæssige foranstaltninger, i tilfælde af en naturkatastrofe, en ulykke eller et terrorangreb og alene med henblik på at identificere ukendte personer, som er ude af stand til at legitimere sig, eller uidentificerede menneskelige rester foretage en forespørgsel i det fælles identitetsregister med de pågældende personers biometriske oplysninger.

Det følger af artikel 20, stk. 5, at de medlemsstater, som ønsker at gøre brug af muligheden for at foretage forespørgsler i det fælles identitetsregister efter artikel 20, stk. 2, skal vedtage lovgivningsmæssige foranstaltninger, som skal specificere de præcise formål med identifikationen, udpege kompetente politimyndigheder og fastsætte procedurer, betingelser og kriterier for en sådan kontrol.

Det følger af artikel 20, stk. 6, at de medlemsstater, som ønsker at gøre brug af muligheden for at foretage forespørgsler i det fælles identitetsregister efter artikel 20, stk. 4, skal vedtage lovgivningsmæssige foranstaltninger til fastsættelse af procedurer, betingelser og kriterier.

Kun de myndigheder, som har adgangsrettigheder til et bestemt EU-informationssystem, har adgang til oplysningerne i det fælles identitetsregister, hvis en forespørgsel i det fælles identitetsregister resulterer i et gult eller rødt link, jf. forordningernes artikel 21.

De forskellige links beskrives nærmere under punkt 2.1.3.5.

Det følger af forordningernes artikel 22, at i særlige tilfælde, hvor der er rimelig grund til at antage, at konsultation af EU-informationssystemerne vil bidrage til forebyggelse, afsløring eller efterforskning af terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger, kan de udpegede myndigheder og Europol konsultere det fælles identitetsregister for at indhente oplysninger

om, hvorvidt der findes oplysninger om en bestemt person i EU-informationssystemerne. Det gælder navnlig, hvor den mistænkte for, gerningsmanden til eller offeret for en terrorhandling eller anden alvorlig kriminel handling er en person, hvis oplysninger er lagret i ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS eller Eurodac, afhængigt af forordningernes anvendelsesområde.

I det tilfælde, hvor det fælles identitetsregister indikerer et eller flere match, anmoder myndigheden om fuld adgang til mindst ét af de EU-informationssystemer, hvor der var et match. Hvor der undtagelsesvis ikke anmodes om en sådan fuld adgang, registrerer de udpegede myndigheder begrundelsen for ikke at indgive anmodning.

Det følger af artikel 22, stk. 3, at fuld adgang til oplysningerne i ind- og udrejsesystemet, VIS eller ETIAS med henblik på at forebygge, afsløre og efterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger fortsat er underlagt betingelserne og procedurerne i de respektive retlige instrumenter, der regulerer denne adgang.

Oplysningerne slettes automatisk fra det fælles identitetsregister i overensstemmelse med de retlige instrumenter, der regulerer kildesystemerne, jf. forordningernes artikel 23. Oplysningerne lagres kun i det fælles identitetsregister, så længe de tilsvarende oplysninger er lagret i mindst ét af de EU-informationssystemer, hvis oplysninger er indeholdt i det fælles identitetsregister.

Det følger af forordningernes artikel 24, at eu-LISA fører logfiler over alle databehandlingsaktiviteter i det fælles identitetsregister. De nationale myndigheder skal endvidere logge alle myndighedens forespørgsler i det fælles identitetsregister. Logfilerne slettes efter et år. Er logfilerne imidlertid nødvendige for overvågningsprocedurer, som allerede er indledt, slettes de, når de ikke længere er nødvendige for overvågningsprocedurerne.

2.1.3.5. Bestemmelser om multiidentitetsdetektor (MID) (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 5)

Det følger af forordningernes artikel 25, at der oprettes en multiidentitetsdetektor, der muliggør påvisning af flere identiteter med det formål at lette identitetskontrol og bekæmpe identitetssvig, med henblik på at støtte funktionerne i det fælles identitetsregister og målene for ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac, SIS og ECRIS-TCN.

Multiidentitetsdetektoren består af en central infrastruktur, der lagrer links og henvisninger til EU-informationssystemer, og en sikker kommunikationsinfrastruktur til at forbinde multiidentitetsdetektoren med Schengeninformationssystemet og de centrale infrastrukturer i den europæiske søgeportal og det fælles identitetsregister.

Det er eu-LISA, der udvikler multiidentitetsdetektoren og sørger for systemets tekniske forvaltning, jf. artikel 25, stk. 3.

Adgangen til multiidentitetsdetektoren beskrives i forordningernes artikel 26, hvorefter kun de myndigheder, der har adgang til de respektive EU-informationssystemer, vil have adgang til multiidentitetsdetektoren.

I forhold til forordningen på området for grænser og visum følger det af artikel 26, stk. 1, at der for kompetente myndigheder udpeget i overensstemmelse med artikel 9, stk. 2, i forordning (EU) 2017/2226 (EES-forordningen), ved oprettelse eller ajourføring af en individuel mappe i ind- og udrejsesystemet i overensstemmelse med artikel 14 i den nævnte forordning, gives adgang til multiidentitetsdetektoren. For visummyndighederne, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1, i forordning (EF) nr. 2008/767 (VIS-forordningen), gives adgang til multiidentitetsdetektoren ved udarbejdelse eller ajourføring af et ansøgningsdossier i VIS i overensstemmelse med den nævnte forordning. Herudover gives der adgang til den centrale ETIAS-enhed og de nationale ETIAS-enheder, når de foretager den behandling, der er omhandlet i artikel 22 og 26 i forordning (EU) 2018/1240 (ETIAS-forordningen). Der gives endvidere adgang til multiidentitetsdetektoren til SIRENE-kontoret i den medlemsstat, der opretter eller ajourfører en indberetning til SIS i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/1860 (SIS-tilbagesendelsesforordningen) og (EU) 2018/1861 (SIS-grænseforvaltningsforordningen).

I forhold til forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration følger det af artikel 26, stk. 1, at der bl.a. gives adgang til multiidentitetsdetektoren til SIRENE-kontoret i den medlemsstat, der opretter eller ajourfører en indberetning til SIS i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/1862 (SIS-retshåndhævelsesforordningen).

Multiidentitetsdetektoren opretter og lagrer identitetsbekræftelsesmapper, hvori der bl.a. opbevares resultater af påvisningen af flere identiteter i form af links mellem oplysninger fra to eller flere EU-informationssystemer. Såfremt der indsamles oplysninger om en person, og nogle af disse oplysninger allerede findes i andre EU-informationssystemer, genereres der et match,

hvorefter der oprettes links mellem de pågældende EU-informationssystemer. De forskellige links klassificeres som enten gule, grønne, hvide eller røde, jf. forordningernes artikel 30-33.

Det følger af interoperabilitetsforordningernes artikel 26, stk. 2, at såfremt en myndighed har adgang til mindst ét EU-informationssystem, der indgår i det fælles identitetsregister, eller til SIS, får myndigheden adgang til oplysninger vedrørende eventuelle røde links, der er omhandlet i artikel 32.

Myndigheden får endvidere adgang til de i artikel 33 omhandlede hvide links, hvor de har adgang til de to EU-informationssystemer, der indeholder oplysninger, hvorimellem det hvide link blev oprettet, jf. artikel 26, stk. 3.

Myndigheden får endelig adgang til de i artikel 31 omhandlede grønne links, hvis den har adgang til de to EU-informationssystemer, der indeholder oplysninger, hvorimellem det grønne link blev oprettet, og en forespørgsel i dette EU-informationssystem har vist et match i forhold til de to sæt sammenkædede oplysninger, jf. artikel 26, stk. 4.

I forordningernes artikel 27 beskrives det, hvornår der sker påvisning af flere identiteter i det fælles identitetsregister og SIS.

Det følger af forordningernes artikel 27, at der påvises forskellige identiteter, når der oprettes eller ajourføres en individuel mappe i ind- og udrejse-systemet, når der oprettes eller ajourføres en ansøgningsdossier i VIS, når der oprettes eller ajourføres en ansøgningsmappe i ETIAS og når der oprettes en indberetning om en person i SIS. Hvordan multiidentitetsdetektoren påviser forskellige identiteter afhænger dog af, om der er tale om området for grænser og visum eller området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration.

Hvor oplysninger indeholder biometriske oplysninger, anvender det fælles identitetsregister og det centrale SIS den fælles biometriske matchtjeneste til at udføre påvisningen af flere identiteter. Herudover anvender det fælles identitetsregister og det centrale SIS den europæiske søgeportal til at søge efter oplysninger i det fælles identitetsregister og det centrale SIS ud fra bl.a. navn, fødselsdato, nationalitet m.m. Den europæiske søgeportal anvendes også til at søge efter oplysninger lagret i henholdsvis det fælles identitetsregister og det centrale SIS ved hjælp af rejsedokumentoplysninger. Påvisning af flere identiteter kan kun iværksættes for at sammenligne oplysninger i ét EU-informationssystem med oplysninger i andre EU-informationssystemer.

I forordningernes artikel 28 beskrives det, hvordan eventuelle match gemmes. Giver forespørgslen ikke et match, fortsætter de i artikel 27, stk. 1, omhandlede procedurer i overensstemmelse med de retlige instrumenter, der regulerer dem, jf. artikel 28, stk. 1.

Rapporterer forespørgslen ét eller flere match, opretter det fælles identitetsregister og, hvor det er relevant, SIS, et link mellem de oplysninger, som er anvendt til at foretage forespørgslen, og de oplysninger, der udløste et match, jf. artikel 28, stk. 2.

Hvis der optræder flere match, oprettes et link mellem alle de oplysninger, der udløste matchet. Hvor der allerede er et link til oplysningerne, udvides det eksisterende link til de oplysninger, der blev anvendt til at foretage forespørgslen.

I overensstemmelse med artikel 33 oprettes et hvidt link, hvor forespørgslen giver et eller flere match, og de tilknyttede mappers identitetsoplysninger er identiske eller ensartede, jf. artikel 28, stk. 3.

I overensstemmelse med artikel 30 oprettes et gult link, hvor forespørgslen giver et eller flere match mellem oplysninger fra to eller flere EU-informationssystemer, og de tilknyttede mappers identitetsoplysninger ikke kan betragtes som værende ensartede, jf. artikel 28, stk. 4.

I forordningernes artikel 29 defineres det, hvilken myndighed der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter. Ansvarsfordelingen afhænger af, om verifikationen sker efter forordningen på området for grænser og visum eller forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration.

Det følger af forordningernes artikel 29, at den kompetente myndighed, der er udpeget i overensstemmelse med EES-forordningens artikel 9, stk. 2, er ansvarlig for match, der forekommer ved oprettelse eller ajourføring af en individuel mappe i ind- og udrejsesystemet. Visummyndighederne omhandlet i artikel 6, stk. 1, i VIS-forordningen er ansvarlig for match, der forekommer ved oprettelse eller ajourføring af et visumansøgningsdossier. Den centrale og den nationale ETIAS-enhed er ansvarlig for match, der forekommer ved oprettelse eller ajourføring af en ansøgningsmappe i overensstemmelse med ETIAS-forordningen. SIRENE-kontoret er ansvarlig for match, der forekommer ved oprettelse eller ajourføring af en SIS-indberetning i overensstemmelse med SIS-tilbagesendelsesforordningen og SIS-grænseforvaltningsforordningen.

Multiidentitetsdetektoren angiver, hvilken myndighed der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter i identitetsbekræftelses-mappen.

Det følger endvidere af artikel 29, stk. 2, at SIRENE-kontoret i den medlemsstat, som oprettede indberetningen i SIS, er ansvarlig for den manuelle verifikation af de forskellige identiteter i identitetsbekræftelsesmappen, hvor et link er etableret til oplysninger i en indberetning om personer, som begæres anholdt med henblik på overgivelse eller udlevering, om savnede eller sårbare personer, om personer, der eftersøges med henblik på at yde bistand i forbindelse med retsforfølgning, eller om personer, der er genstand for diskret kontrol, undersøgelseskontrol eller målrettet kontrol.

Den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, får adgang til de sammenkædede oplysninger, der er indeholdt i de relevante identitetsbekræftelsesmapper, og til de sammenkædede oplysninger i det fælles identitetsregister, og, hvor det er relevant, i SIS. Den ansvarlige myndighed skal straks vurdere de forskellige identiteter og ajourføre den i linket i overensstemmelse med artiklerne 31, 32 og 33, og føje det til identitetsbekræftelsesmappen, jf. artikel 29, stk. 3.

Forordningernes artikler 30-33 beskriver, hvordan de forskellige links klassificeres.

Det følger af forordningernes artikel 30, at hvor manuel verifikation af forskellige identiteter endnu ikke har fundet sted, klassificeres et link mellem oplysninger fra to eller flere EU-informationssystemer som gult, hvis de sammenkædede oplysninger har samme biometriske oplysninger, men har ensartede eller forskellige identitetsoplysninger, eller hvis de sammenkædede oplysninger har forskellige identitetsoplysninger, men har samme rejsedokumentoplysninger, og mindst ét af EU-informationssystemerne ikke indeholder nogen biometriske oplysninger om den berørte person.

Et link klassificeres endvidere som gult, hvor manuel verifikation af forskellige identiteter endnu ikke har fundet sted, hvis de sammenkædede oplysninger har samme identitetsoplysninger, men har forskellige biometriske oplysninger, eller hvis de sammenkædede oplysninger har ensartede eller forskellige identitetsoplysninger og har samme rejsedokumentoplysninger, men har forskellige biometriske oplysninger.

Det følger af forordningernes artikel 31, at et link mellem oplysninger fra to eller flere EU-informationssystemer klassificeres som grønt, hvor de sammenkædede oplysninger har forskellige biometriske oplysninger, men har

samme identitetsoplysninger, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til to forskellige personer.

Et link klassificeres endvidere som grønt, hvor de sammenkædede oplysninger har forskellige biometriske oplysninger, har ensartede eller forskellige identitetsoplysninger, har samme rejsedokumentoplysninger, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til to forskellige personer.

Endelig klassificeres et link som grønt, hvor de sammenkædede oplysninger har forskellige identitetsoplysninger, men har samme rejsedokumentoplysninger, mindst ét af EU-informationssystemerne indeholder ikke biometriske oplysninger om den berørte person, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til to forskellige personer.

Hvor der forespørges i det fælles identitetsregister eller SIS, og hvor der findes et grønt link mellem oplysninger i to eller flere EU-informationssystemer, angiver multiidentitetsdetektoren, at identitetsoplysningerne for de sammenkædede oplysninger ikke svarer til den samme person, jf. artikel 31, stk. 2.

Hvis en myndighed har dokumentation, der tyder på, at et grønt link er blevet fejlagtigt registreret i multiidentitetsdetektoren, at et grønt link er forældet, eller at oplysninger er blevet behandlet i multiidentitetsdetektoren eller EU-informationssystemerne i strid med forordningerne om interoperabilitet, kontrollerer myndigheden de relevante oplysninger, der er lagret i det fælles identitetsregister og SIS, og berigtiger eller sletter om nødvendigt straks linket fra multiidentitetsdetektoren. Den pågældende myndighed informerer straks den medlemsstat, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, jf. artikel 31, stk. 3.

Det følger af forordningernes artikel 32, at et link mellem oplysninger fra to eller flere EU-informationssystemer klassificeres som rødt, hvor de sammenkædede oplysninger har samme biometriske oplysninger, men har ensartede eller forskellige identitetsoplysninger, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til den samme person på en uberettiget måde.

Et link klassificeres også som rødt, hvor de sammenkædede oplysninger har samme, ensartede eller forskellige identitetsoplysninger og samme rejsedokumentoplysninger, men forskellige biometriske oplysninger, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til to forskellige personer, hvoraf mindst én benytter det samme rejsedokument på en uberettiget måde.

Endvidere klassificeres et link som rødt, hvor de sammenkædede oplysninger har samme identitetsoplysninger, men forskellige biometriske oplysninger og forskellige eller ingen rejsedokumentoplysninger, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til to forskellige personer på en uberettiget måde.

Endelig klassificeres et link som rødt, hvor de sammenkædede oplysninger har forskellige identitetsoplysninger, men har samme rejsedokumentoplysninger, mindst ét af EU-informationssystemerne indeholder ikke biometriske oplysninger om den berørte person, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til den samme person på en uberettiget måde.

Det følger af artikel 32, stk. 2, at hvor der forespørges i det fælles identitetsregister eller SIS, og hvor der findes et rødt link mellem oplysninger i to eller flere af EU-informationssystemerne, angiver multiidentitetsdetektoren de oplysninger, som fremgår af identitetsbekræftelsesmappen, jf. artikel 34.

Opfølgning på et rødt link finder sted i overensstemmelse med EU-retten og national ret med eventuelle retlige konsekvenser for den berørte person kun baseret på de relevante oplysninger om denne person. Det følger endvidere af artikel 32, stk. 2, at der ikke må være retlige konsekvenser for den berørte person udelukkende på grundlag af eksistensen af et rødt link.

Hvor der oprettes et rødt link mellem oplysninger fra ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac eller ECRIS-TCN, ajourføres den individuelle mappe, der er lagret i det fælles identitetsregister, i overensstemmelse med forordningernes artikel 19, stk. 2.

Det følger af artikel 32, stk. 4, at den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, hvor der oprettes et rødt link, underretter den pågældende person om, at der er flere ulovlige identitetsop-

lysninger, og giver personen det identifikationsnummer som beskrevet i artikel 34, litra c, en henvisning til den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af de forskellige identiteter som beskrevet i artikel 34, litra d, og webadressen på den webportal, der er oprettet i overensstemmelse med forordningernes artikel 49.

Oplysningerne skal gives skriftligt i form af en standardformular af den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation, jf. artikel 32, stk. 5.

Hvor der oprettes et rødt link, underretter multiidentitetsdetektoren automatisk de myndigheder, der er ansvarlige for de sammenkædede oplysninger, jf. artikel 32, stk. 6.

Hvis en myndighed eller et EU-agentur, der har adgang til det fælles identitetsregister eller SIS, har dokumentation, der tyder på, at et rødt link er blevet fejlagtigt registreret i multiidentitetsdetektoren, eller at oplysninger er blevet behandlet i multiidentitetsdetektoren, det fælles identitetsregister eller SIS i strid med forordningerne om interoperabilitet, kontrollerer denne myndighed eller dette agentur de relevante oplysninger, der er lagret i det fælles identitetsregister og SIS, og skal, hvor linket vedrører en af de i artikel 29, stk. 2, omhandlede SIS-indberetninger, omgående underrette det relevante SIRENE-kontor i den medlemsstat, der oprettede SIS-indberetningen. I alle andre tilfælde skal myndigheden eller agenturet omgående enten berigtige eller slette linket fra multiidentitetsdetektoren, jf. artikel 32, stk. 7.

Det følger endvidere af artikel 32, stk. 2, at hvor et SIRENE-kontor underrettes, skal SIRENE-kontoret kontrollere den dokumentation, der er fremlagt af en myndighed eller af EU-agenturet, og, hvor det er relevant, omgående berigtige eller slette linket fra multiidentitetsdetektoren.

Den myndighed, der modtager dokumentationen, skal straks underrette myndigheden i den medlemsstat, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, om enhver relevant berigtigelse eller sletning af et rødt link.

Det følger af forordningernes artikel 33, at et link mellem oplysninger fra to eller flere EU-informationssystemer klassificeres som hvidt, hvor de sammenkædede oplysninger har samme biometriske oplysninger og de samme eller ensartede identitetsoplysninger, eller hvor de sammenkædede oplysninger har samme eller ensartede identitetsoplysninger, samme rejsedokumentoplysninger og mindst ét af EU-informationssystemerne har ingen biometriske oplysninger om den pågældende person.

Endvidere klassificeres et link som hvidt, hvor de sammenkædede oplysninger har samme biometriske oplysninger, samme rejsedokumentoplysninger og ensartede identitetsoplysninger.

Endelig klassificeres et link som hvidt, hvor de sammenkædede oplysninger har samme biometriske oplysninger men har ensartede eller forskellige identitetsoplysninger, og den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, har konkluderet, at de sammenkædede oplysninger henviser til den samme person på en berettiget måde.

Det følger af artikel 33, stk. 2, at hvor der forespørges i det fælles identitetsregister eller SIS, og hvor der findes et hvidt link mellem oplysninger i to eller flere af EU-informationssystemerne, angiver multiidentitetsdetektoren, at identitetsoplysningerne for de sammenkædede oplysninger svarer til den samme person.

I svaret fra de forespurgte EU-informationssystemer angives, hvor det er relevant, alle de sammenkædede oplysninger for den pågældende person, hvilket giver et match i forhold til de oplysninger, som er sammenkædet af det hvide link, hvis den myndighed, der iværksætter forespørgslen, har adgang til de sammenkædede oplysninger i henhold til EU-retten eller national ret.

Hvor der oprettes et hvidt link mellem oplysninger fra ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac eller ECRIS-TCN, ajourføres den individuelle mappe, der er lagret i det fælles identitetsregister, i overensstemmelse med artikel 19, stk. 2.

Det følger af artikel 33, stk. 4, at den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, hvor der oprettes et hvidt link, underretter den pågældende person om, at der er flere ensartede eller forskellige identitetsoplysninger, og giver personen det identifikationsnummer som beskrevet i artikel 34, litra c, en henvisning til den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af de forskellige identiteter som beskrevet i artikel 34, litra d, og webadressen på den webportal, der er oprettet i overensstemmelse med forordningernes artikel 49.

Oplysningerne skal gives skriftligt i form af en standardformular af den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation, jf. artikel 33, stk. 6.

Hvis en myndighed, der har adgang til det fælles identitetsregister eller SIS, har dokumentation, der tyder på, at et hvidt link er blevet fejlagtigt registreret i multiidentitetsdetektoren, eller at oplysninger er blevet behandlet i multiidentitetsdetektoren, det fælles identitetsregister eller SIS i strid med forordningerne om interoperabilitet, kontrollerer denne myndighed de relevante oplysninger, der er lagret i det fælles identitetsregister og SIS, og berigtiger eller sletter linket fra multiidentitetsdetektoren. Den pågældende myndighed informerer straks den medlemsstat, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, jf. artikel 33, stk. 5.

Det følger af forordningernes artikel 34, at identitetsbekræftelsesmappen skal indeholde oplysninger om de i artikel 30-33 omhandlede links, en henvisning til de EU-informationssystemer, hvor de sammenkædede oplysninger opbevares, et enkelt identifikationsnummer, som gør det muligt at hente de sammenkædede oplysninger fra det tilsvarende EU-informationssystem, oplysninger om den myndighed, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter samt datoen for oprettelse af linket eller for eventuel ajourføring heraf.

Identitetsbekræftelsesmapperne og oplysningerne deri lagres kun i multiidentitetsdetektoren, så længe de sammenkædede oplysninger er lagret i to eller flere EU-informationssystemer. De slettes automatisk fra multiidentitetsdetektoren, jf. forordningernes artikel 35.

Det følger af forordningernes artikel 36, at eu-LISA fører logfiler over alle databehandlingsaktiviteter i multiidentitetsdetektoren. De nationale myndigheder skal endvidere logge alle myndighedens forespørgsler i multiidentitetsdetektoren. Logfilerne slettes efter et år. Er logfilerne imidlertid nødvendige for overvågningsprocedurer, som allerede er indledt, slettes de, når de ikke længere er nødvendige for overvågningsprocedurerne.

2.1.3.6. Bestemmelser om foranstaltninger til støtte for interoperabilitet (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 6)

Ifølge forordningernes artikel 37 forpligtes eu-LISA til at indføre automatiske mekanismer og procedurer for datakvalitetskontrol af de oplysninger, som er lagret i ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, SIS, den fælles biometriske matchtjeneste og det fælles identitetsregister.

Kun oplysninger, der opfylder minimumsstandarderne, må registreres i EU-informationssystemerne, jf. artikel 37, stk. 2.

Det følger af forordningernes artikel 38, at der indføres en standard for det universelle meddelelsesformat (UMF), der fastsætter standarder for visse indholdsmæssige elementer af den grænseoverskridende informationsudveksling mellem informationssystemer, myndigheder og organisationer inden for retlige og indre anliggender. Det universelle meddelelsesformat skal anvendes i forbindelse med udviklingen af EU-informationssystemer og interoperabilitetskomponenterne.

Med forordningernes artikel 39 oprettes et centralt register for rapportering og statistik (CRRS). Formålet hermed er bl.a. at tilvejebringe statistiske oplysninger og analytisk rapportering på tværs af systemerne til politiske, operationelle og datakvalitetsmæssige formål. Det er eu-LISA, der opretter, gennemfører og hoster det centrale register for rapportering og statistik, ligesom eu-LISA anonymiserer oplysningerne og registrerer disse anonymiserede oplysninger i det centrale register for rapportering og statistik, så enkeltpersoner ikke kan identificeres.

Det centrale register for rapportering og statistik består af de nødvendige værktøjer til anonymisering, en central infrastruktur bestående af et dataregister med anonymiserede oplysninger, og en sikker kommunikationsinfrastruktur, der forbinder det centrale register for rapportering og statistik med EU-informationssystemerne samt de centrale infrastrukturer i den fælles biometriske matchtjeneste, det fælles identitetsregister og multiidentitetsdetektoren.

2.1.3.7. Bestemmelser om databeskyttelse (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 7)

Det følger af præamblerne 53 og 54, at databeskyttelsesforordningen finder anvendelse på de nationale myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på interoperabilitet i henhold til interoperabilitetsforordningerne, medmindre en sådan behandling foretages af de udpegede myndigheder eller centrale adgangspunkter i medlemsstaterne med henblik på forebyggelse, afsløring eller efterforskning af terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger. Hvor medlemsstaternes behandling af personoplysninger med henblik på interoperabilitet i henhold til interoperabilitetsforordningerne foretages af de kompetente myndigheder med det formål at forebygge, afsløre eller efterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger, finder retshåndhævelsesdirektivet anvendelse.

Forordningernes artikler 40-53 indeholder regler om databeskyttelse.

I forordningernes artikel 40 beskrives reglerne for dataansvar. Det fremgår af bestemmelsen, at for så vidt angår behandlingen af oplysninger i den fælles biometriske matchtjeneste er de nationale myndigheder, der er dataansvarlige for henholdsvis ind- og udrejsesystemet, VIS, Eurodac, SIS og ECRIS-TCN, dataansvarlige i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og retshåndhævelsesdirektivet for de biometriske skabeloner fra de oplysninger, som de indlæser i de underliggende systemer, og de er ansvarlige for behandlingen af biometriske skabeloner i den fælles biometriske matchtjeneste.

I forhold til det fælles identitetsregister er det de nationale myndigheder, der er dataansvarlige for henholdsvis ind- og udrejsesystemet, VIS, ETIAS, Eurodac og ECRIS-TCN, dataansvarlige i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 4, stk. 7, eller retshåndhævelsesdirektivets artikel 3, stk. 8, for de oplysninger, som de indlæser i de underliggende systemer, og de er ansvarlige for behandlingen af de pågældende personoplysninger i det fælles identitetsregister. Definitionen på en dataansvarlig fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 7, og retshåndhævelsesdirektivets artikel 3, stk. 8.

I forhold til multiidentitetsdetektoren er Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) dataansvarlig for den behandling af personoplysninger, der foretages af den centrale ETIAS-enhed. De myndigheder, der tilføjer eller ændrer oplysninger i identitetsbekræftelsesmappen er dataansvarlige, og de er ansvarlige for behandlingen af personoplysninger i multiidentitetsdetektoren.

Forordningernes artikel 41 fastlægger eu-LISAs ansvar som databehandler for så vidt angår behandlingen af personoplysninger i den fælles biometriske matchtjeneste, det fælles identitetsregister og multiidentitetsdetektoren.

Forordningernes artikel 42 indeholder regler vedrørende databehandlings-sikkerhed. eu-LISA, den centrale ETIAS-enhed, Europol og de nationale myndigheder skal sørge for sikkerheden i forbindelse med behandlingen af personoplysninger i henhold til forordningerne og samarbejder om datasikkerhedsrelaterede opgaver, jf. artikel 42, stk. 1. Det følger endvidere af artikel 42, stk. 2 og 3, at eu-LISA træffer de nødvendige foranstaltninger, herunder en plan for sikkerhed og en plan for forretningskontinuitet og katastrofeberedskab, med henblik på bl.a. fysisk beskyttelse af oplysninger og forhindring af uautoriseret adgang samt sikring af kontrol. Medlemsstaterne, Europol og den centrale ETIAS-enhed skal træffe tilsvarende sikkerhedsforanstaltninger for den behandling af personoplysninger, der udføres af

myndigheder med adgangsrret til en hvilken som helst af interoperabilitetskomponenterne, jf. artikel 42, stk. 4.

Det følger af forordningernes artikel 43, stk. 1, at enhver hændelse, der har eller kan have indvirkning på interoperabilitetskomponenternes sikkerhed og/eller kan forårsage skade på eller tab af oplysninger, som er lagret deri, anses for at være en sikkerhedshændelse, navnlig hvor der er sket uautoriseret adgang til oplysninger, eller hvor tilgængeligheden, integriteten og fortroligheden af oplysninger er eller kan være blevet bragt i fare. I henhold til forordningernes artikel 43, stk. 2, håndteres sikkerhedshændelser således, at en hurtig, effektiv og passende reaktion sikres. Artikel 43, stk. 3, indeholder nærmere regler om de forskellige aktørers underretning i tilfælde af sikkerhedshændelser.

I tilfælde af en sikkerhedshændelse, der vedrører interoperabilitetskomponenternes centrale infrastruktur, underretter eu-LISA straks EU-Kommissionen og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse. Det fremgår derudover af artikel 43, stk. 4, at oplysninger vedrørende en sikkerhedshændelse, der har eller kan have indvirkning på interoperabilitetskomponenternes drift eller på oplysningernes tilgængelighed, integritet og fortrolighed, straks meddeles medlemsstaterne, den centrale ETIAS-enhed og Europol. Sådanne hændelser indberettes i overensstemmelse med den hændelsehåndteringsplan, der leveres af eu-LISA. Det følger endelig af artikel 43, stk. 5, at medlemsstaterne, den centrale ETIAS-enhed, Europol og eu-LISA samarbejder i tilfælde af en sikkerhedshændelse.

Medlemsstaterne og de relevante EU-agenturer skal sikre, at hver enkelt myndighed, der har ret til adgang til interoperabilitetskomponenterne, træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre overholdelsen af forordningerne om interoperabilitet, og samarbejder i nødvendigt omfang med den nationale tilsynsmyndighed, jf. forordningernes artikel 44.

Ifølge forordningernes artikel 45 skal medlemsstaterne sikre, at enhver form for misbrug af oplysninger, databehandling eller udveksling af oplysninger i strid med forordningerne kan straffes med sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har en afskrækkende virkning.

Det følger af forordningernes artikel 46, at personer eller medlemsstater, der har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en ulovlig behandling af personoplysninger eller enhver anden handling, der er i strid med forordningerne, som udgangspunkt har ret til erstatning fra den medlemsstat, der er ansvarlig for den lidte skade. Erstatningskrav mod en medlemsstat for

skade er ifølge artikel 46, stk. 3, underlagt national lovgivning i den medlemsstat, som er indklaget.

Personer, hvorom oplysninger lagres i den fælles biometriske matchtjeneste, det fælles identitetsregister og multiidentitetsdetektoren, skal af den myndighed, der indsamler personoplysningerne, underrettes om en række oplysninger i forbindelse med indsamlingen, jf. forordningernes artikel 47. Artikel 47 beskriver endvidere, hvornår personer, hvis oplysninger registreres i ind- og udrejsesystemet, VIS eller ETIAS, skal underrettes om behandlingen af personoplysninger med henblik på forordningerne om interoperabilitet.

Anmodninger fra personer om indsigt og berigtigelse og sletning af personoplysninger samt begrænsning af behandlingen af oplysningerne kan efter forordningernes artikel 48 rettes til den kompetente myndighed i enhver medlemsstat. Den ansvarlige medlemsstat eller medlemsstaten, som anmodningen er fremsat til, har en frist på 45 dage efter modtagelse af anmodningen til at besvare den. Denne periode kan om nødvendigt forlænges med yderligere 15 dage under hensyntagen til anmodningernes kompleksitet og antal. Den registrerede skal i så fald underrettes.

Er en anmodning om berigtigelse eller sletning af personoplysninger indgivet til en anden medlemsstat end den medlemsstat, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, skal den medlemsstat, der er ansvarlig for den manuelle verifikation af forskellige identiteter, kontrollere oplysningernes nøjagtighed og lovligheden af databehandlingen uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 30 dage efter en sådan kontakt fra en anden medlemsstat. Denne periode kan om nødvendigt forlænges med yderligere 15 dage under hensyntagen til anmodningernes kompleksitet og antal. Den registrerede person skal i så fald underrettes.

Såfremt de oplysninger, der er lagret i multiidentitetsdetektoren, er ukorrekte eller er blevet registreret ulovligt, berigtiger eller sletter den ansvarlige medlemsstat eller i givet fald den medlemsstat, der har fået anmodningen, oplysningerne. Den registrerede skal underrettes skriftligt om, at vedkommendes oplysninger er blevet berigtiget eller slettet. Der følger endvidere en række procedurer, som medlemsstaterne skal overholde, herunder i tilfælde af, at den ansvarlige medlemsstat eller medlemsstaten, der har modtaget anmodningen, ikke er enig i ændringen af oplysningerne.

Det følger af forordningernes artikel 49, at der oprettes en webportal med det formål at lette udøvelsen af retten til adgang til, berigtigelse af, sletning

af og begrænsning af behandlingen af personoplysninger. eu-LISA udvikler webportalen og sørger for den tekniske forvaltning.

Personoplysninger, der er lagret i, behandles af eller tilgås af interoperabilitetskomponenterne, må ikke overføres til eller stilles til rådighed for tredjelande, internationale organisationer eller private, jf. forordningernes artikel 50.

Hver medlemsstat skal sikre, at den tilsynsmyndighed, der er ansvarlig for at føre tilsyn efter databeskyttelsesforordningen, uafhængigt overvåger lovligheden af den pågældende medlemsstats behandling af personoplysninger, jf. forordningernes artikel 51. Tilsynsmyndigheden skal bl.a. sikre, at der foretages en revision af de ansvarlige myndigheders behandling af personoplysninger i forbindelse med forordningerne om interoperabilitet.

Ifølge forordningernes artikel 53, stk. 1, samarbejder de nationale tilsynsmyndigheder og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse, der hver især handler inden for deres respektive beføjelser, aktivt inden for rammerne af deres respektive ansvarsområder. De sikrer et samordnet tilsyn med anvendelsen af interoperabilitetskomponenterne.

2.1.3.8. Bestemmelser om ansvarsområder (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 8)

Det følger af forordningernes artikel 54, at eu-LISA skal sikre, at de centrale infrastrukturer i interoperabilitetskomponenterne drives i henhold til forordningerne om interoperabilitet, og at eu-LISA er ansvarlig for udviklingen af interoperabilitetskomponenterne og eventuelle tilpasninger, der kræves for at skabe interoperabilitet mellem EU-informationssystemerne.

Efter idriftsættelsen af hver interoperabilitetskomponent er eu-LISA ansvarlig for den tekniske forvaltning af interoperabilitetskomponenternes centrale infrastruktur, herunder vedligeholdelse og teknologiske udviklinger, jf. forordningernes artikel 55.

Forordningernes artikel 56 beskriver medlemsstaternes opgaver i forbindelse med den tekniske udvikling og idriftsættelse af interoperabilitetskomponenterne. Hver medlemsstat er ansvarlig for forbindelsen til kommunikationsinfrastrukturen i den europæiske søgeportal og det fælles identitetsregister samt integrationen af de eksisterende nationale systemer og infrastrukturer med den europæiske søgeportal og det fælles identitetsregister og multiidentitetsdetektoren. Hver medlemsstat er endvidere ansvarlig for den

nationale infrastruktur og dens forbindelse til interoperabilitetskomponenterne samt forvaltning af adgangsretten for de kompetente nationale myndigheder til den europæiske søgeportal og det fælles identitetsregister og multiidentitetsdetektoren. For at politimyndigheder kan få adgang til det fælles identitetsregister i identifikationsøjemed, er hver medlemsstat ansvarlig for de i artikel 20, stk. 5 og 6, omhandlede lovgivningsmæssige foranstaltninger, ligesom de udpegede myndigheder i medfør af artikel 20, stk. 5 og 6, skal forbindes til det fælles identitetsregister. Endelig er hver medlemsstat ansvarlig for den i artikel 29 omhandlede manuelle verifikation af forskellige identiteter, for overholdelse af både datakvalitetskrav og EU-informationernes regler vedrørende personoplysningers sikkerhed og integritet, samt for afhjælpning af eventuelle mangler, der konstateres i EU-Kommissionens evalueringsrapport om datakvalitet.

I artikel 57 i interoperabilitetsforordningen på området for grænser og visum beskrives den centrale ETIAS-enheds ansvar, som omfatter den manuelle verifikation af forskellige identiteter i overensstemmelse med artikel 29 samt udførelse af påvisning af flere identiteter blandt de oplysninger, der er lagret i ind- og udrejsesystemet, VIS, Eurodac og SIS som omhandlet i artikel 59.

I interoperabilitetsforordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration er bestemmelsen om den centrale ETIAS-enheds ansvar placeret i artikel 58, mens artikel 57 vedrører Europols ansvarsområder.

2.1.3.9. Ændringer af andre EU-retsakter (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 9)

Forordningernes kapitel 9 indeholder de konsekvensændringer af andre EU-retsakter, som interoperabilitetskomponenterne medfører. De to forordninger ændrer i forskellige EU-retsakter, hvorfor det følgende beskrives særskilt for henholdsvis forordningen på området for grænser og visum og forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration.

Det bemærkes, at der er foretaget efterfølgende justeringer af interoperabilitetsforordningerne i andre forordninger, heriblandt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1133 af 7. juli 2021, forordning (EU) 2021/1134 af 7. juli 2021, forordning (EU) 2021/1150 af 7. juli 2021, forordning (EU) 2021/1151 af 7. juli 2021 og forordning (EU) 2021/1152 af 7.

juli 2021. Da der er tale om tekniske ændringer med henblik på at opnå interoperabilitet mellem EU-informationssystemerne, gennemgås de ikke yderligere.

2.1.3.9.1. Interoperabilitetsforordningen på området for grænser og visum

Artiklerne 58-65 i interoperabilitetsforordningen på området for grænser og visum indeholder de konsekvensændringer af andre EU-retsakter, som interoperabilitetskomponenterne medfører.

Det følger af forordningens artikel 59, at der foretages en ændring af artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/399 af 9. marts 2016 om en EU-kodeks for personers grænsepassage (Schengengrænsekodeks), hvorefter grænsevagten, hvor konsultationen af de relevante databaser i forbindelse med ind- eller udrejse resulterer i et gult link eller registrerer et rødt link, skal konsultere det fælles identitetsregister og/eller SIS for at vurdere forskellene i de sammenkædede identitetsoplysninger eller rejseoplysninger. Grænsevagten foretager eventuelt yderligere verifikation for at træffe en beslutning om status af og farven på linket.

Det følger af forordningens artikel 60, at der foretages ændringer af en række artikler i EES-forordningen vedrørende lagring af oplysninger fra ind- og udrejsesystemet i det fælles identitetsregister. Der tilføjes bl.a. et nyt stykke i artikel 23, hvorefter grænsemyndigheden med henblik på verifikation skal foretage en forespørgsel ved hjælp af den europæiske søgeportal for at sammenligne oplysninger om tredjelandsstatsborgeren med de relevante oplysninger i ind- og udrejsesystemet og VIS. Endvidere indsættes nye stykker i artikel 32 og 33, hvorefter henholdsvis de udpegede myndigheder eller Europol, der har iværksat en forespørgsel i det fælles identitetsregister, kan få adgang til ind- og udrejsesystemet med henblik på konsultation, hvor det modtagne svar viser, at der er lagret oplysninger i ind- og udrejsesystemet.

Af forordningens artikel 61 fremgår en række ændringer af ETIAS-forordningen vedrørende lagring af oplysninger fra ETIAS-systemet i det fælles identitetsregister og adgang hertil. Der ændres bl.a. i ETIAS-forordningens artikel 20, hvorefter det centrale ETIAS-system skal iværksætte en forespørgsel ved brug af den europæiske søgeportal til sammenligning af relevante oplysninger i forbindelse med den automatiserede behandling. Endvidere indsættes nye stykker i artikel 52 og 53, hvorefter henholdsvis de udpegede myndigheder eller Europol, der har iværksat en forespørgsel i det

fælles identitetsregister, kan få adgang til ansøgningsmapperne i ETIAS-systemet med henblik på konsultation, hvor det modtagne svar viser, at der er lagret oplysninger i ETIAS-systemet.

Efter forordningens artikel 62 foretages ændringer i forordning (EU) 2018/1726 af 14. november 2018 om Den Europæiske Unions Agentur for den Operationelle Forvaltning af Store IT-Systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed (eu-LISA), artikel 12, vedrørende bl.a. eu-LISAs datakvalitetskontrol samt oprettelse af et centralt register for rapportering og statistik (CRRS).

Forordningens artikel 63 indeholder de ændringer, der foretages i SIS-grænseforvaltningsforordningen. Der foretages bl.a. en konsekvensændring, hvorefter en sikker kommunikationsinfrastruktur mellem CS-SIS og den europæiske søgeportal, den fælles biometriske matchtjeneste og multiidentitetsdetektoren tilføjes SIS' tekniske arkitektur. Der indsættes endvidere et nyt stykke i SIS-grænseforvaltningsforordningens artikel 4, hvorefter der kan søges efter SIS-oplysninger via den europæiske søgeportal, ligesom der kan overføres oplysninger via den sikre kommunikationsinfrastruktur. I artikel 7 indsættes også et nyt stykke, hvorefter SIRENE-kontorerne skal sikre den manuelle verifikation af forskellige identiteter i overensstemmelse med forordningen om interoperabilitet på området for grænser og visum. Der tilføjes endvidere et nyt punkt i artikel 34, stk. 1, hvorefter nationale kompetente myndigheder får adgang til oplysninger, der er indlæst i SIS, og ret til at søge direkte i disse oplysninger med henblik på verifikation af forskellige identiteter og bekæmpelse af identitetssvig i overensstemmelse med kapitel 5 i forordningen om interoperabilitet på området for grænser og visum.

Efter forordningens artikel 64 foretages ændringer i Rådets beslutning (EF) 2004/512 af 8. juni 2004 om indførelse af visuminformationssystemet (VIS). Konsekvensændringerne består i, at der i VIS skabes en centraliseret arkitektur, som bl.a. består af det fælles identitetsregisters og den europæiske søgeportals centrale infrastruktur.

Det følger af forordningens artikel 65, at der foretages ændring af artikel 5 og 7 i Rådets afgørelse (RIA) 2018/633, hvorefter henholdsvis de udpegede myndigheder og Europol, der har iværksat en forespørgsel i det fælles identitetsregister, kan få adgang til at konsultere VIS, hvor det modtagne svar viser, at der er lagret oplysninger i VIS.

2.1.3.9.2. Interoperabilitetsforordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration

Artiklerne 59-61 i interoperabilitetsforordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration indeholder de konsekvensændringer af andre EU-retsakter, som interoperabilitetskomponenterne medfører.

Efter forordningens artikel 59 foretages ændringer i artikel 12 i forordning (EU) 2018/1726 om eu-LISA. Ændringerne vedrører bl.a. eu-LISAs datakvalitetskontrol samt oprettelse af et centralt register for rapportering og statistik (CRRS).

Det følger af forordningens artikel 60, at der foretages ændringer i SIS-retshåndhævelsesforordningen. Der foretages bl.a. en konsekvensændring, hvorefter en sikker kommunikationsinfrastruktur mellem CS-SIS og den europæiske søgeportal, den fælles biometriske matchtjeneste og multiidentitetsdetektoren tilføjes SIS' tekniske arkitektur. Der indsættes endvidere et nyt stykke i SIS-retshåndhævelsesforordningens artikel 4, hvorefter der kan søges efter SIS-oplysninger via den europæiske søgeportal, ligesom der kan overføres oplysninger via den sikre kommunikationsinfrastruktur. I artikel 7 indsættes også et nyt stykke, hvorefter SIRENE-kontorerne skal sikre den manuelle verifikation af forskellige identiteter i overensstemmelse med forordningen om interoperabilitet på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration. Der tilføjes herudover et nyt punkt i artikel 44, stk. 1, hvorefter nationale kompetente myndigheder får adgang til oplysninger, der er indlæst i SIS, og ret til at søge direkte i disse oplysninger med henblik på verifikation af forskellige identiteter og bekæmpelse af identitetssvig i overensstemmelse med kapitel 5 i forordningen om interoperabilitet på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration.

I forordningens artikel 61 beskrives de konsekvensændringer, der foretages i forordning (EU) 2019/816 om oprettelse af ECRIS-TCN.

2.1.3.10. Forordningernes afsluttende bestemmelser (Interoperabilitetsforordningernes kapitel 10)

Artiklerne 62-75 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artiklerne 66-79 i forordningen på området for grænser og visum indeholder en række afsluttende bestemmelser.

Efter artikel 62 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artikel 66 i forordningen på området for grænser og visum har medarbejdere hos medlemsstaternes kompetente myn-

digheder, EU-Kommissionen og eu-LISA adgang til at søge efter oplysninger om bl.a. antal søgninger foretaget med eller uden biometri, personens nationalitet, køn, fødselsår og rejsedokumenttype udelukkende med henblik på rapportering og statistik.

Det følger af artikel 63 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artikel 67 i forordningen på området for grænser og visum, at der for brug af den europæiske søgeportal vil være en overgangsperiode på to år fra den dato, hvor driften påbegyndes. I denne periode vil de forpligtelser, der er omhandlet i forordningernes artikel 7, stk. 2 og 4, ikke finde anvendelse, og det er frivilligt at anvende den europæiske søgeportal. EU-Kommissionen kan forlænge perioden med højst ét år.

Efter artikel 64 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artikel 68 i forordningen på området for grænser og visum vil der være en overgangsperiode for bestemmelserne om adgang til det fælles identitetsregister med henblik på at forebygge, afsløre eller efterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger.

Det følger af artikel 65 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artikel 69 i forordningen på området for grænser og visum, at den centrale ETIAS-enhed er ansvarlig for at påvise flere identiteter ved brug af de oplysninger, der er lagret i ind- og udrejse-systemet, VIS, Eurodac og SIS i en periode på et år, efter at eu-LISA har underrettet om, at den afsluttende test er afsluttet på tilfredsstillende vis. Påvisning af biometriske oplysninger foretages udelukkende ved hjælp af biometriske oplysninger. Medlemsstaterne skal om nødvendigt bistå den centrale ETIAS-enhed med at udføre påvisningen af flere identiteter.

Efter artikel 67 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artikel 71 i forordningen på området for grænser og visum skal medlemsstaterne underrette eu-LISA om de myndigheder, som kan benytte eller få adgang til den europæiske søgeportal, det fælles identitetsregister og multiidentitetsdetektoren.

EU-Kommissionen fastsætter, efter at en række betingelser er opfyldt, den dato hvor henholdsvis den europæiske søgeportal, den fælles biometriske matchtjeneste, det fælles identitetsregister, multiidentitetsdetektoren og det centrale register for rapportering og statistik sættes i kraft, jf. artikel 68 i forordningen på området for politisamarbejde, asyl og migration og artikel 72 i forordningen på området for grænser og visum.

Efter artikel 74 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration og artikel 78 i forordningen på området for grænser og visum sikrer eu-LISA, at der er indført procedurer til at følge udviklingen af interoperabilitetskomponenterne i lyset af planlægnings- og omkostningsmålene og med henblik på at følge komponenternes funktion i lyset af målene for tekniske resultater, omkostningseffektivitet, sikkerhed og tjenestens kvalitet. Derudover skal EU-Kommissionen fire år efter idriftsættelsen af de enkelte interoperabilitetskomponenter og derefter hvert fjerde år udarbejde en rapport om, hvordan interoperabilitetskomponenterne teknisk fungerer, herunder deres sikkerhed.

Efter artikel 75 i forordningen på området for politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration træder forordningen i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende. Forordningen finder med visse undtagelser anvendelse fra den dato, der fastsættes af EU-Kommissionen i overensstemmelse med forordningens artikel 68, stk. 1-6, om idriftsættelse.

Det følger af artikel 79 i forordningen på området for grænser og visum, at forordningen træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende. Forordningen finder med visse undtagelser anvendelse fra den dato, der fastsættes af EU-Kommissionen i overensstemmelse med forordningens artikel 72, stk. 1-6, om idriftsættelse.

2.1.4. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

De sikkerheds- og migrationsudfordringer, som EU står over for, nødvendiggør effektiv kontrol af, hvem der rejser ind og opholder sig i Schengenområdet samt effektive redskaber til at forebygge og efterforske grænseoverskridende kriminalitet.

Der er allerede taget en række initiativer til at forbedre grænseforvaltningen og styrke den interne sikkerhed i Schengenområdet, herunder ændring af Schengeninformationssystemet (SIS), ligesom et ind- og udrejsesystem (EES) og et EU-system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS) er vedtaget og under udvikling.

Interoperabilitetsforordningerne styrker grænseforvaltningen ved de ydre grænser og den interne sikkerhed i Schengenområdet ved at etablere en række komponenter, der skaber interoperabilitet mellem eksisterende og kommende EU-informationssystemer, og som derved muliggør, at disse systemer supplerer hinanden.

Med interoperabilitetsforordningerne effektiviseres brugen af EU-informationssystemer, som er en afgørende forudsætning for, at Schengensamarbejdet kan fungere. Interoperabilitetsforordningerne opretter en række interoperabilitetskomponenter, som bl.a. skal lette korrekt identifikation af personer, herunder af personer, der er ude af stand til at legitimere sig, og bidrage til at bekæmpe identitetssvig. Derudover skal interoperabilitetsforordningerne bidrage til bekæmpelse af ulovlig indvandring og til bekæmpelse af terrorisme og andre alvorlige forbrydelser.

Det er afgørende for bl.a. at skabe et højt sikkerhedsniveau i Schengenområdet, at der sikres korrekt identifikation af personer, som indrejser og opholder sig i Schengenområdet, og at effektiviteten ved ind- og udrejsekontrollen ved de ydre grænser øges.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at interoperabilitetsforordningerne kan medvirke til dette og sikre, at bl.a. udlændingemyndigheder, grænsemyndigheder og politi råder over de nødvendige oplysninger.

Udlændinge- og Integrationsministeriet finder derfor, at det er af væsentlig betydning, at interoperabilitetsforordningerne implementeres i Danmark, og at de nødvendige ændringer af udlændingelovens i den forbindelse foretages.

Idet interoperabilitetsforordningerne udgør en samlet ramme for interoperabiliteten mellem EU's eksisterende og kommende informationssystemer for sikkerhed og grænse- og migrationsforvaltning, er det hensigtsmæssigt, at forordningerne gennemføres i dansk ret ved at indsætte en bestemmelse i udlændingeloven om, at forordningerne gælder her i landet.

Det foreslås, at interoperabilitetsforordningerne gennemføres i dansk ret ved en henvisning til forordningerne, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, om indsættelse af stk. 13 i udlændingelovens § 2 a. Det foreslås, at senere ændringer af forordningerne ligeledes gælder i Danmark. Herved tages der højde for eventuelle fremtidige ændringer af forordningerne i det omfang, der er tale om tekniske ændringer, som ikke kræver ændring af andre bestemmelser i udlændingeloven.

Det foreslås i den forbindelse, at udlændinge- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for interoperabilitetsforordningernes gennemførelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 9.

På den baggrund indeholder lovforslaget de nødvendige ændringer af udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1205 af 25. august 2022 (ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 1191 af 8. juni 2021 og senest ved § 10 i lov nr. 893 af 21. juni 2022).

2.1.4.1. Adgang til og anvendelse af det fælles identitetsregister med henblik på identifikation

Som anført under punkt 2.1.3.4 skal de medlemsstater, som ønsker at gøre brug af politiets mulighed for at foretage forespørgsler i det fælles identitetsregister (CIR) vedtage nationale lovgivningsmæssige foranstaltninger, som skal specificere de præcise formål med identifikationen, udpege kompetente politimyndigheder samt fastsætte procedurer og kriterier for en sådan kontrol, jf. forordningernes artikel 20, stk. 4 og 6.

Der skal således vedtages nationale lovgivningsmæssige foranstaltninger, hvor medlemsstaterne ønsker at gøre brug af politiets mulighed for at foretage forespørgsel i det fælles identitetsregister (CIR) med henblik på identifikation af en person ud fra den pågældende persons biometriske oplysninger, som er udtaget på stedet ved identitetskontrol, forudsat at proceduren blev indledt under tilstedeværelse af den pågældende person, jf. forordningernes artikel 20, stk. 2 og 5. Der skal endvidere vedtages nationale lovgivningsmæssige foranstaltninger, hvor medlemsstaterne ønsker at gøre brug af muligheden for at foretage forespørgsel i det fælles identitetsregister (CIR) med biometriske oplysninger i tilfælde af en naturkatastrofe, en ulykke eller et terrorangreb og alene med henblik på at identificere ukendte personer, som er ude af stand til at legitimere sig, eller uidentificerede menneskelige rester, jf. forordningernes artikel 20, stk. 4 og 6.

Endvidere kan de udpegede myndigheder efter forordningernes artikel 22 i særlige tilfælde, hvor der er rimelig grund til at antage, at konsultation af EU-informationssystemerne vil bidrage til forebyggelse, afsløring eller efterforskning af terrorhandlinger eller andre alvorlige strafbare handlinger, konsultere det fælles identitetsregister for at indhente oplysninger om, hvorvidt der findes oplysninger om en bestemt person i ind- og udrejsesystemet, VIS eller ETIAS. Det gælder navnlig, hvor der er mistanke om, at den mistænkte for, gerningsmanden til eller offeret for en terrorhandling eller anden alvorlig kriminel handling er en person, hvis oplysninger er lagret i ind- og udrejsesystemet, VIS eller ETIAS.

På den baggrund lægges der med lovforslaget op til, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om politiets adgang til og anvendelse af det

fælles identitetsregister, herunder fastsættelse af procedurer, betingelser og kriterier for en sådan kontrol, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

2.1.4.2. Sanktioner for overtrædelse af interoperabilitetsforordningernes bestemmelser

Som anført under punkt 2.1.2.7 finder henholdsvis databeskyttelsesforordningen og retshåndhævelsesdirektivet anvendelse på de nationale myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på interoperabilitet i henhold til interoperabilitetsforordningerne. Medlemsstaterne skal ifølge forordningernes artikel 45 sikre passende sanktioner mod enhver form for misbrug af oplysninger, databehandling eller udveksling af oplysninger i strid med forordningerne.

De bestemmelser i interoperabilitetsforordningerne, hvor en overtrædelse skal føre til, at der pålægges sanktioner, knytter sig til den behandling af personoplysninger, som foretages af myndighederne i forbindelse med anvendelse af interoperabilitetskomponenterne, herunder registreringer, ajourføringer og sletning af oplysninger i interoperabilitetskomponenterne.

Behandling af personoplysninger i Danmark er primært reguleret af bestemmelser i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger er dog efter omstændighederne omfattet af bestemmelser i retshåndhævelsesdirektivet og retshåndhævelsesloven.

Som det fremgår af punkt 2.1.2.8 indeholder databeskyttelsesloven, retshåndhævelsesloven og straffeloven en række bestemmelser, som fastsætter sanktioner for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at de generelle regler om databeskyttelse, som vil finde anvendelse for de danske myndigheders behandling af personoplysninger i forbindelse med anvendelse af interoperabilitetskomponenterne, indeholder sådanne straffbestemmelser, som vil udgøre passende sanktioner for overtrædelse af reglerne om databeskyttelse i interoperabilitetsforordningerne.

2.1.4.3. Erstatningsansvar

Som anført under punkt 2.1.3.7 følger det af forordningernes artikel 46, stk. litra a, at personer eller medlemsstater, der har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en ulovlig behandling af personoplysninger eller enhver

anden handling, der er i strid med forordningerne, har ret til erstatning fra den pågældende medlemsstat.

Det følger af forordningernes artikel 46, stk. 3, at erstatningskrav mod en medlemsstat for skade er underlagt national lovgivning i den pågældende medlemsstat.

De bestemmelser i interoperabilitetsforordningerne, hvor en overtrædelse skal føre til, at der er ret til erstatning, knytter sig til den behandling af personoplysninger, som foretages af myndighederne i forbindelse med anvendelse af interoperabilitetskomponenterne, herunder registreringer, ajourføringer og sletning af oplysninger i interoperabilitetskomponenterne.

Det bemærkes, at interoperabilitetsforordningerne er i overensstemmelse med de generelle EU-retlige regler om databeskyttelse, dvs. databeskyttelsesforordningen og retshåndhævelsesdirektivet, som begge er gældende i Danmark. Der er med lovforslaget således ikke tiltænkt en indskrænkning af de rettigheder mv., der følger heraf, i forbindelse med behandlingen af personoplysninger efter interoperabilitetsforordningerne.

Som det fremgår af punkt 2.1.2.9 indeholder databeskyttelsesloven og retshåndhævelsesloven en række bestemmelser, som fastsætter retten til erstatning for behandlingsaktivitet eller anden behandling i strid med lovgivningen.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at de generelle regler om databeskyttelse, som vil finde anvendelse for de danske myndigheders behandling af personoplysninger i forbindelse med anvendelse af interoperabilitetskomponenterne, indeholder sådanne erstatningsbestemmelser, der sikrer ret til erstatning for personer, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af ulovlig behandlingsaktivitet eller enhver anden behandling i strid med interoperabilitetsforordningerne.

2.1.4.4. Tilsynsmyndighed

Som anført under punkt 2.1.3.7 følger det af forordningernes artikel 51, at hver medlemsstat skal sikre, at den tilsynsmyndighed, der er ansvarlig for at føre tilsyn efter databeskyttelsesforordningen, uafhængigt overvåger lovligheden af den pågældende medlemsstats behandling af personoplysninger i henhold til interoperabilitetsforordningerne, herunder overførsel af personoplysninger til og fra interoperabilitetskomponenterne.

Som det fremgår af punkt 2.1.2.10 er Datatilsynet tilsynsmyndighed i forhold til at reglerne for databeskyttelse bliver overholdt. Datatilsynet vil derfor også skulle overvåge lovligheden af danske myndigheders behandling af personoplysninger i henhold til interoperabilitetsforordningerne og deltage i det i artikel 53 omhandlende samarbejde mellem tilsynsmyndigheder og den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse.

2.2. Varigheden af frihedsberøvelse med henblik på udsendelse

2.2.1. Gældende ret

Det følger af udlændingelovens § 37, stk. 8, at frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 og hjemrejselovens § 16 ikke må finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder eller såfremt udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid.

Der er således en absolut grænse for frihedsberøvelsens udstrækning på i alt 18 måneder. Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og gennemføres med omhu.

De særlige omstændigheder, der skal til for at forlænge frihedsberøvelsen, kan blandt andet være, hvis udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen, eller hvis der er forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og visum, jf. Folketingstidende 2010-11, Tillæg A, L 107 som fremsat, side 44.

Reglerne i udlændingelovens § 37, stk. 8, gælder generelt uanset udlændingens oprindelsesland, jf. Folketingstidende 2010-11, Tillæg A, L 107 som fremsat, side 45. Bestemmelsen gælder således uanset om den pågældende er omfattet af EU-reglerne eller ej.

EU-Domstolen har ved dom af 22. juni 2021, C-718/19, *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt medlemsstaterne over for unionsborgere og deres familiemedlemmer (uanset nationalitet) kan anvende nationale regler om håndhævelse af udvisningsafgørelser, som er begrundet i hensynet til den offentlige orden eller

sikkerhed, der indholdsmæssigt svarer til eller er identiske med de regler, der anvendes i forhold til andre udlændinge.

EU-Domstolen fastslog, at EU-retten er til hinder for en sådan lovgivning, hvorefter unionsborgere og deres familiemedlemmer kan frihedsberøves i et tidsrum, der er af tilsvarende varighed som frihedsberøvelse af andre udlændinge, der ikke har efterkommet en afgørelse om tilbagesendelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold (herefter tilbagesendesdirektivet). EU-Domstolen begrundede afgørelsen med, at varigheden af frihedsberøvelsen skal stå i et rimeligt forhold til det formål, der forfølges med den nationale lovgivning, som består i at sikre en effektiv politik for udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer. Hertil udtalte EU-Domstolen, at unionsborgere og deres familiemedlemmer ikke befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for andre udlændinge, idet samarbejdet mellem medlemslandene om udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer, ikke bør give anledning til vanskeligheder af samme art som dem, der kan opstå i forbindelse med samarbejdet mellem medlemsstaterne og tredjelande.

2.2.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at udlændingelovens § 37, stk. 8, ikke stemmer overens med EU-retten, og at der er behov for en ændring af bestemmelsen for så vidt angår varigheden af frihedsberøvelsen i forbindelse med udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer. Det er således udelukkende det tidsmæssige aspekt af bestemmelsen, som skal ændres.

EU-Domstolen fastslår i C-718/19, *Ordre des barreaux francophones et germanophone* af 22. juni 2021, at EU-reglerne om fri bevægelighed er til hinder for, at der med henblik på udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer sker frihedsberøvelse af en varighed, der er identisk med den, der finder anvendelse på tredjelandstatsborgere, da unionsborgere og deres familiemedlemmer ikke befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for andre udlændinge. Samarbejdet mellem medlemslandene om udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer bør således ikke give anledning til vanskeligheder af samme art som dem, der kan

opstå i forbindelse med samarbejdet mellem medlemsstaterne og tredje-lande. Det følger af tilbagesendelsesdirektivet, at frihedsberøvelsens varighed maksimalt må udgøre 18 måneder, hvorfor længden af frihedsberøvelsen, for unionsborgere og deres familiemedlemmer, skal være kortere end dette.

Hjemrejsestyrelsen har oplyst, at styrelsen fra den 1. august 2020 til den 22. august 2022 har håndteret frihedsberøvelse af 90-100 unionsborgere i medfør af udlændingelovens § 36 eller hjemrejselovens § 16 med henblik på at effektuere en tilbagesendelsesafgørelse. Varigheden af frihedsberøvelsen spænder fra 1 dag til 46 dage. Danmark har således i praksis ikke været i nærheden af de maksimale 18 måneder.

På baggrund heraf vurderes det, at det tidsmæssige aspekt i forbindelse med frihedsberøvelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer, kan halveres, så der tydeligt sondres mellem dem og andre udlændinge.

Udlændinge – og Integrationsministeriet foreslår, at udlændingelovens § 37, stk. 8, 2. pkt., ændres, således at der tydeligt sondres mellem unionsborgere samt deres familiemedlemmer, og andre udlændinge i udsendelsesposition i relation til varigheden af frihedsberøvelsen.

Det foreslås, at varigheden af frihedsberøvelse med henblik på udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer, ændres, således at disse ikke må frihedsberøves længere end 3 måneder, dog med mulighed for forlængelse i op til yderligere 6 måneder.

Varigheden af frihedsberøvelse af andre udlændinge i forbindelse med udsendelse ændres således ikke.

Ved gennemførelse af lovforslaget, vurderes det, at udlændingelovens § 37, stk. 8, bringes i overensstemmelse med EU-retten

2.3. Hjælp til hjemrejse

2.3.1. Gældende ret

Udlændingelovens § 43 a, der blev ophævet ved lov nr. 982 af 26. maj 2021 (hjemrejseloven), indeholdt regler om, at der kunne ydes hjælp til en udlændings tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland.

Det fulgte af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2, at der til en udlænding, der opholder sig her i landet, og som er registreret som asylansøger efter § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, kunne ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, hvis udlændingen medvirkede til at udrejse uden ugrundet ophold, jf. dog stk. 3 og 4.

Det følger af bemærkningerne til den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2, at der kunne ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, men at der ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne ydes hjælp til rejse til et tredjeland, da en sådan hjælp eventuelt kunne ydes efter § 43 a, stk. 1, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, side 3952 ff. Hjælpen blev i praksis udbetalt til f.eks. udlændinge, der var omfattet af et reintegrationsprogram. Hjælpen kunne f.eks. anvendes til småanskaffelser, og til at udlændingen kunne etablere sig i sit hjemland eller det tidligere opholdsland, men reglerne var ikke til hinder for, at hjælpen blev anvendt til andre omkostninger.

Det fulgte af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 3, at der ikke kunne ydes hjælp efter stk. 1 og 2 til

- 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet,
- 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande,
- 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet Den Europæiske Union, og
- 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Det fulgte derudover af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 4, at der endvidere ikke kunne ydes hjælp efter stk. 2 til

- 1) udlændinge, som er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, og
- 2) udlændinge, der er omfattet af § 10.

Det fulgte endvidere af den tidligere bestemmelse i udlændingeloven § 43 a, stk. 6, at hjælpen efter stk. 2 udgjorde 3.000 kr. pr. person over 18 år og 1.500 kr. pr. person under 18 år.

Det fremgik herudover af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 7, at en udlænding kun kunne modtage hjælp efter stk. 1 og 2 én gang.

Da den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a som nævnt ovenfor blev ophævet ved lov nr. 982 af 26. maj 2021, indeholder lovgivningen i dag ikke regler om hjælp til hjemrejse ved en udlændinges tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland.

Det fremgår af hjemrejselovens § 8, stk. 3, at der ikke kan gives hjemrejsestøtte efter stk. 1 til

- 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet,
- 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande,
- 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet den Europæiske Union,
- 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
- 5) udlændinge, der er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, og
- 6) udlændinge, der er statsborgere i et land, hvorfra indrejse med biometriske pas kan ske.

Det fremgår derudover af hjemrejselovens § 8, stk. 4, at der endvidere ikke kan gives hjemrejsestøtte efter stk. 1 til

- 1) udlændinge, der af Udlændingestyrelsen er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1,
- 2) udlændinge, hvis ansøgning om opholdstilladelse er afvist efter udlændingelovens § 29 b, fordi udlændingen allerede har opnået beskyttelse i et andet land omfattet af udlændingelovens § 29 a, stk. 1,
- 3) udlændinge, der er udvist efter udlændingelovens § 25,
- 4) udlændinge, der er udelukket efter udlændingelovens § 10, stk. 1 eller 5,
- 5) udlændinge, der er dømt efter straffelovens kapitel 12 eller 13,
- 6) udlændinge, hvis opholdstilladelse eller opholdsret er bortfaldet efter udlændingelovens § 21 b, stk. 1, og
- 7) udlændinge, der er udelukket efter § 4, stk. 1, nr. 1 eller 2, i lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v.

Det følger af hjemrejselovens § 8, stk. 6, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om hjemrejsestøtte, herunder om betingelser for opnåelse af hjemrejsestøtte, hjemrejsestøttens form, støttebeløb m.v.

Bemyndigelsesbestemmelsen i hjemrejselovens § 8, stk. 6, er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1861 af 23. september 2021 om hjemrejsestøtte, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1083 af 19. juni 2022 (hjemrejsestøttebekendtgørelsen).

Det fremgår endvidere af hjemrejselovens § 22, stk. 1, at Hjemrejsestyrelsens afgørelser efter hjemrejseloven kan påklages til Udlændingenævnet, jf. dog stk. 3, stk. 4, 2. pkt., og stk. 8.

Det fremgår derudover af hjemrejselovens § 22, stk. 3, at Hjemrejsestyrelsens afgørelser efter §§ 3 og 4, § 5, stk. 3, § 7, § 8, stk. 2, nr. 1 og 6, § 9, stk. 2, 2. pkt., og § 13, stk. 1, 2 og 4, ikke kan påklages.

2.3.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriet opfattelse, at udlændinge, der er registreret som asylansøgere efter udlændingelovens § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, og som medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold, igen skal have mulighed for at få hjælp til hjemrejsen ved tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland.

Det er herudover Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at muligheden for at modtage hjælp til hjemrejse kan være et effektivt motivationsfremmende middel i forhold til at fremme udlændingens samarbejde med myndighederne om hjemrejsen, og at en mindre startkapital udbetalt kontant vil gøre en tilbagevenden til hjemlandet lidt mere attraktivt og fremme lysten til selv at træffe beslutningen om at udrejse.

Derudover er det Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at det, hvis udlændingen opfylder betingelser herfor, vil være muligt at yde både hjælp til hjemrejsen og hjemrejsestøtte til udlændingen, og at hjælp til hjemrejsen kun skal kunne ydes én gang. Dette var praksis efter den nu ophævede bestemmelse i udlændingeloven § 42 a, stk. 2.

Muligheden for at modtage hjælp til hjemrejse bør gives til udlændinge fra tredjelande, som er meddelt afslag på asyl i landet. Udlændinge fra de nordiske lande, EU-landene og EØS-landene, og udlændinge fra visumfri

lande, får som udgangspunkt deres asylansøgninger behandlet efter den såkaldte åbenbart grundløs-haster procedure, da der allerede på grundlag af ansøgerens nationalitet er en forhåndsformodning for, at ansøgeren ikke opfylder betingelserne for at opnå asyl eller beskyttelsesstatus i Danmark. Desuden vurderes det, at de ved en tilbagevenden til deres hjemland at have adgang til relevante støttetilbud, og de bør derfor ikke have mulighed for at modtage hjælp til hjemrejse. Disse udlændinge er i dag heller ikke omfattet af personkredsen af udlændinge, der kan modtage hjemrejsestøtte.

Endvidere bør udlændinge, der er udvist ved dom for kriminalitet omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 (terror mv.), udlændinge, der er til fare for statens sikkerhed, og udlændinge, hvis opholdstilladelse eller opholdsret er bortfaldet efter udlændingelovens § 21 b, stk. 1, være udelukket fra at kunne få hjælp til hjemrejse.

Det er tillige Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at der – som det var tilfældet i den nu ophævede bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2 – ikke skal være klageadgang for så vidt angår Hjemrejsestyrelsens afgørelse om, at en udlænding ikke kan modtage hjælp til hjemrejsen. Dette er begrundet i, at det forhold, om en udlænding medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold, er en afgørelse, der vil være truffet på baggrund af objektive konstaterbare kriterier, jf. hjemrejselovens § 3.

Endelig er det Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at betingelser for opnåelse af hjælpen, hjælpens form, den beløbsmæssige størrelse m.v., bør fastsættes nærmere i hjemrejsestøttebekendtgørelsen.

Det foreslås, at der kan ydes hjælp til hjemrejsen til en udlænding, der er registreret som asylansøger efter udlændingelovens § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, og som medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold.

Forslaget indebærer, at en udlænding, der er registret som asylansøger efter udlændingelovens § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, og som medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold, vil kunne gives hjælp til hjemrejsen. En udlændings medvirken skal ses i sammenhæng med hjemrejselovens § 3 om medvirken.

Forslaget vil kun gælde for en udlænding, hvis asylsag behandles efter den såkaldte normalprocedure og får afslag på asyl herefter, hvilket også følger af hjemrejselovens § 8, stk. 4.

En udlænding, der opfylder betingelserne for at kunne ydes hjælp til hjemrejse, vil ikke være udelukket fra at kunne ydes hjemrejestøtte, hvis udlændingen opfylder betingelserne herfor. Hjælp til hjemrejse vil kunne bruges til f.eks. at leje et værelse i hjemlandet ved ankomsten eller til småanskaffelser, der er nødvendige for, at udlændingen vil kunne begynde tilværelsen i sit hjemland eller det tidligere opholdsland.

Udlændinge, der er omfattet af enten hjemrejselovens § 8, stk. 3 eller 4, som regulerer, hvilke udlændinge der ikke kan modtage hjemrejestøtte, vil heller ikke kunne modtage hjælp til hjemrejse i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås endvidere, at bemyndigelsen i hjemrejselovens § 8, stk. 6, udvides, således at udlændinge- og integrationsministeren skal kunne fastsætte nærmere regler om hjælp til hjemrejsen, herunder om betingelser for opnåelse af hjælpen, hjælpens form, den beløbsmæssige størrelse m.v.

Der vil på den baggrund være mulighed for, at der med den fornødne hurtighed administrativt kan foretages ændringer i hjælpen, såfremt der viser sig et konkret behov herfor. Det er endvidere hensigten at fastsætte nærmere regler om hjælpens form og beløbsmæssige størrelse, for på den måde at kunne sikre fleksibilitet i den hjælp, der kan ydes.

De nærmere regler forventes at blive fastsat i hjemrejestøttebekendtgørelsen.

Det foreslås derudover, at der ikke skal være adgang til at klage over en afgørelse om hjælp til tilbagevenden.

Det svarer til, hvad der gjaldt efter den nu ophævede bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2, og skal ses i sammenhæng med, at en afgørelse om at medvirke til sin udrejse vil være truffet på baggrund af objektive konstaterbare kriterier.

2.4. Adgang til hjemrejsestøtte for udlændinge, hvis opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, og er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab

2.4.1. Gældende ret

Det følger af hjemrejselovens § 8, stk. 1, at der kan gives hjemrejsestøtte til en udlænding, der, jf. § 3, stk. 2, medvirker til sin udrejse, jf. dog § 8, stk. 3 og 4, og at hvis en udlænding medvirker til sin hjemrejse efter § 3, stk. 3, kan der alene gives reduceret hjemrejsestøtte.

Efter hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 2, kan der ydes hjemrejsestøtte til en udlænding, der opholder sig her i landet, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7, 8, 9 b eller 9 c, hvor denne var meddelt efter en ansøgning om opholdstilladelse efter §§ 7 eller 9 e, nægtet forlænget eller inddraget efter § 11, stk. 2, og § 19, stk. 1.

Efter hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 3, kan der ydes hjemrejsestøtte til en udlænding, hvis opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 9 eller 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person omfattet af hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 2, er nægtet forlænget eller inddraget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, og § 19, stk. 1.

Efter hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 4, kan der ydes hjemrejsestøtte til en udlænding, der har haft opholdstilladelse i mindst 5 år, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person, der ikke er omfattet af nr. 2 eller udlændingelovens §§ 9 m eller 9 n, inddraget eller nægtet forlænget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1.

Det følger af hjemrejselovens § 8, stk. 3, at der ikke kan gives hjemrejsestøtte efter stk. 1 til udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet, udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande, udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet Den Europæiske Union, udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, udlændinge, der er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, og udlændinge, der er statsborgere i et land, hvorfra indrejse med biometrisk pas kan ske.

2.4.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Udlændinge, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7, 8, 9 b eller 9 c, efter en ansøgning om opholdstilladelse efter §§ 7 eller 9 e, og hvis opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget efter § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, var før hjemrejselovens ikrafttræden den 1. juni 2021 omfattet af repatrieringsloven og kunne modtage hjælp til repatriering og reintegrationsbistand, hvis de opfyldte de nærmere betingelser herfor.

Det samme gjaldt udlændinge, hvis opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person, der er meddelt opholdstilladelse efter §§ 7 eller 9 e, og hvis opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget efter § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1.

Det samme gjaldt også udlændinge, der har haft opholdstilladelse i mindst 5 år, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person, der ikke er omfattet af nr. 2 eller udlændingelovens §§ 9 m eller 9 n, og hvis opholdstilladelse er inddraget eller nægtet forlænget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1.

Disse udlændinge kunne før hjemrejselovens ikrafttræden modtage hjælp til repatriering og reintegrationsbistand, hvis de opfyldte betingelserne herfor, selvom de i kraft af deres statsborgerskab var visumfrie.

Disse udlændinge kan imidlertid ikke efter hjemrejseloven modtage hjemrejsestøtte og hjemrejsebistand, da alle udlændinge, der er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, er afskåret fra at kunne modtage hjemrejsestøtte og hjemrejsebistand.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at disse udlændinge ikke skal afskæres fra at modtage hjemrejsestøtte og hjemrejsebistand, da de fortsat bør nyde samme adgang til den støtte, som de havde adgang til efter repatrieringsloven (jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 203 som fremsat).

Det foreslås, at udlændinge, der er omfattet af hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 2-4, og som er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, fremover ikke skal være undtaget fra at kunne ydes hjemrejsestøtte efter stk. 1.

Baggrunden for forslaget er, at udlændinge, der opholder sig her i landet, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7, 8, 9 b eller 9 c, hvor denne var meddelt efter en ansøgning om opholdstilladelse efter §§ 7 eller 9 e, nægtet forlænget eller inddraget efter § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, og udlændinge, hvis opholdstilladelse efter § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person omfattet af hjemrejseovens § 8, stk. 2, nr. 2, er nægtet forlænget eller inddraget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, efter de nugældende regler ikke kan ydes hjemrejsestøtte, hvis de i kraft af deres statsborgerskab er visumfrie. Det samme gælder også for udlændinge, der har haft opholdstilladelse i mindst 5 år, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person, der ikke er omfattet af nr. 2 eller udlændingelovens §§ 9 m eller 9 n, og hvis opholdstilladelse er inddraget eller nægtet forlænget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1.

Dette har imidlertid ikke været hensigten, da disse udlændinge, fortsat bør nyde samme adgang til støtte, som de havde efter repatrieringsloven (jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 203 som fremsat). Det vil dog efter forslaget være en forudsætning, at disse udlændinge opfylder de øvrige betingelser for at kunne ydes hjemrejsestøtte.

2.5. Betydningen af at grundlaget for erhvervelse af statsborgerskab ikke foreligger

2.5.1. Gældende ret

Efter grundlovens § 44, stk. 1, kan ingen udlænding få dansk statsborgerskab uden ved lov. Bestemmelsen er dog ikke til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelser om, at dansk statsborgerskab automatisk opnås, når visse faste kendsgerninger er til stede. Således er der f.eks. i den gældende indfødsretslov fastsat regler om, i hvilke tilfælde dansk statsborgerskaberhverves ved fødslen, jf. § 1, ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab, jf. § 2, og ved adoption, jf. § 2 A.

Hovedreglen om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved fødslen fremgår af indfødsretslovens § 1, stk. 1, hvorefter et barn erhverver dansk statsborgerskab ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk. Det fremgår endvidere af indfødsretslovens § 1, stk. 3, at et hittebarn, som bliver fundet her i riget, anses, indtil andet oplyses, som havende dansk indfødsret.

Det fremgår af indfødsretslovens § 1, stk. 2, at et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk statsborgerskab ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Det fremgår af indfødsretslovens § 2, at har et barn, som er født inden den 1. juli 2014, af en dansk far og en udenlandsk mor ikke erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Det fremgår af indfødsretslovens § 2 A, stk. 1, at et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet adopteres af et ægtepar eller et samlevende par, hvor mindst én af ægtefællerne eller en af de samlevende er dansk statsborger, eller af en enlig dansk statsborger. Det fremgår af indfødsretslovens § 2 A, stk. 3, at stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2.

Det følger af indfødsretslovens § 2 B, at et ægteskab, der er indgået af en person, som i forvejen er gift, ikke har retsvirkninger efter indfødsretsloven, så længe begge ægteskaber består.

Det er udtømmende fastsat i statsborgerretskonventionens artikel 7, i hvilke situationer den nationale lovgivning må indeholde regler om fortabelse af statsborgerskab ex lege, hvilket vil sige ifølge (eller i henhold til) loven, eller på foranledning af en kontraherende stat. Det følger af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, at et barn kan fortabe statsborgerskab ex lege, når det fastslås i løbet af et barns mindreaarighed, at betingelserne for barnets ex lege erhvervelse af det pågældende statsborgerskab ikke længere er opfyldt. Det følger endvidere af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 3, at statsborgerskabet ikke kan fortabes, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs.

Europarådets forklarende rapport til statsborgerretskonventionen indeholder bidrag til den nærmere forståelse af statsborgerretskonventionens artikel 7. Det følger bl.a. af pkt. 58 i den forklarende rapport til statsborgerretskonventionen, at statsborgerretskonventionens artikel 7 ikke omfatter situationer med administrative fejl, hvor situationen efter den nationale lovgivning ikke anses som fortabelse af statsborgerskab.

Det følger af pkt. 73 i den forklarende rapport, at konventionens artikel 7, stk. 1, litra f, omfatter situationer, hvor en ændring af et barns civile status medfører, at forholdet, som lå til grund for den pågældendes besiddelse af statsborgerskab, ikke foreligger, herunder i den situation, hvor det konstateres, at barnets far eller mor ikke er barnets retmæssige retlige far eller mor. Det følger videre af pkt. 73, at den pågældende person ikke må fortabe statsborgerskabet, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs. Det følger desuden, at det er overlagt til den nationale lovgivning at fastslå, om fortabelsen sker med virkning fra det tidspunkt, hvor det pågældende forhold konstateres, eller om barnet skal stilles som, at erhvervelsen aldrig har fundet sted.

Efter gældende praksis anses en person for ikke at have erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen i medfør af indfødsretslovens § 1, stk. 1, hvis det konstateres, at forholdene, der lå til grund for vedkommendes erhvervelse af dansk statsborgerskab, ikke foreligger. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor et barn har erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen efter sin far, men hvor en faderskabssag senere fastslår, at en anden mand, som ikke har dansk statsborgerskab, er biologisk og retlig far til barnet. Barnet vil i den situation ikke kunne erhverve dansk statsborgerskab ved fødslen efter sin korrekte retlige far. I enkelte tilfælde medfører konstateringen af, at barnet ikke har erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen, at barnet derved bliver statsløst eller – hvis den pågældende er myndig på tidspunktet for konstateringen – at en myndig person anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab. Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at den nuværende praksis ikke i alle tilfælde er forenelig med statsborgerretskonventionens regler om fortabelse af statsborgerskab i artikel 7, stk. 1, litra f, og stk. 3.

I Norge er statsborgerretskonventionen artikel 7, stk. 1, litra f, og stk. 3, implementeret i § 6 i lov om norsk statsborgerskab, hvoraf det følger bl.a., at ved afgørelse eller konstatering af, at det forhold, som lå til grund for erhvervelse af statsborgerskab i en række opregnede situationer, ikke foreligger, skal barnet anses for aldrig at have erhvervet norsk statsborgerskab. Det følger videre, at dette dog ikke gælder, hvis barnet derved bliver statsløst, eller hvis afgørelsen eller konstateringen finder sted, efter at vedkommende er fyldt 18 år.

2.5.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Udlændinge- og Integrationsministeriet er blevet opmærksom på, at statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, ikke i alle tilfælde er implementeret i dansk ret. Med lovforslaget foreslås derfor en implementering af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, således at det tydeligt vil fremgå af indfødsretsloven, at et barn anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, når det konstateres, at forholdet, der lå til grund for barnets erhvervelse af dansk statsborgerskab, ikke foreligger, medmindre barnet derved ville blive statsløst, eller vedkommende er fyldt 18 år.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 5, nr. 2, vil indebære, at det hidtil gældende udgangspunkt om, at de pågældende personer anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, bliver kodificeret i indfødsretsloven. Forslaget vil derfor ikke medføre nogen ændring af det hidtil gældende udgangspunkt. Med forslaget vil der dog blive indført en undtagelse til udgangspunktet, således at de personer, der vil blive statsløse ved konstateringen eller er myndige på tidspunktet for konstateringen af, at grundlaget for deres erhvervelse af dansk statsborgerskab ikke foreligger, må anses som havende dansk statsborgerskab.

For så vidt angår de personer, der vil blive omfattet af undtagelsen og således efter den foreslåede bestemmelse vil skulle anses som havende dansk statsborgerskab, selvom indfødsretslovens forudsætninger for erhvervelse af dansk statsborgerskab formelt ikke længere er til stede, er det ministeriets vurdering, at den foreslåede bestemmelse forudsætter hjemmel til tildelingen af dansk statsborgerskab, idet det fremgår af grundlovens § 44, stk. 1, at ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov.

Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår derfor, at den ovennævnte undtagelse om, at personer, der er myndige ved konstateringen, eller som derved ville blive statsløse, anses som havende dansk statsborgerskab, indføres i indfødsretslovens § 1 som et nyt stykke 4. De omfattede personer vil derfor anses som havende dansk statsborgerskab, selvom det konstateres, at grundlaget for personens erhvervelse af dansk statsborgerskab ikke længere foreligger.

Det foreslås, at bestemmelsen skal gælde for alle ex lege, det vil sige automatiske, erhvervelser af dansk statsborgerskab efter indfødsretslovens § 1, stk. 1 og 3, § 2 eller § 2 A, stk. 1 og 3.

Det forventes, at ordningens væsentligste anvendelsesområde vil være i situationer, hvor det eksempelvis konstateres, at en mand, som er dansk statsborger, og som f.eks. er gift med et barns udenlandske mor, registreres som barnets retlige far på baggrund af børnelovens regler herom, og hvor barnet herved erhverver dansk statsborgerskab, men hvor det efterfølgende konstateres i en faderskabssag, at et anden mand, som ikke er dansk statsborger, er biologisk og retlig far til barnet. I den situation vil det med lovforslaget være udgangspunktet, at barnet anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab. Hvis barnet imidlertid vil blive statsløs, eller hvis der er tale om en myndig person, vil den pågældende person dog skulle anses som havende dansk statsborgerskab efter den foreslåede bestemmelse.

Såfremt en person efter den foreslåede ordning skal anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, skal konstateringen af, at grundlaget for personens erhvervelse af dansk statsborgerskab ikke foreligger, finde sted forud for personens fyldte 18. år, hvilket er i overensstemmelse med statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f.

Det bemærkes, at det inden for rammerne af statsborgerretskonventionen er muligt at indføre en lavere aldersgrænse for, hvornår myndighederne skal anse et barn for at have erhvervet statsborgerskab, hvilket eksempelvis er tilfældet i Finland, hvor konstateringen af, at et faderskab ikke er gyldigt, skal finde sted, inden barnet er fyldt 5 år, såfremt barnet skal anses for aldrig at have erhvervet statsborgerskab. Ministeriet finder imidlertid ikke grundlag for at foreslå en lavere grænse end det fyldte 18. år for, hvornår et barn må anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab.

Det følger af pkt. 73 i den forklarende rapport til statsborgerretskonventionen, at det er overlagt til national lovgivning at fastslå, hvorvidt en person, der er omfattet af udgangspunktet i den foreslåede ordning, skal anses for aldrig at have erhvervet statsborgerskab, eller om der sker fortabelse af statsborgerskab med virkning fra tidspunktet, hvor det konstateres, at grundlaget for besiddelse af statsborgerskab ikke foreligger.

Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår, at de personer, der ikke vil blive statsløse og ikke er myndige ved konstateringen, efter den foreslåede bestemmelse skal anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab i overensstemmelse med den hidtidige praksis.

Ud over at bringe indfødsretsloven fuldt ud i overensstemmelse med statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, vil lovforslaget afbøde

uhensigtsmæssige virkninger af, at børn, der bliver anset for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, bliver statsløse, samt at myndige personer, der gennem deres opvækst og voksenliv har opbygget en berettiget forventning om og indrettet sig efter, at de pågældende er danske statsborgere, bliver meddelt, at de alligevel ikke har erhvervet dansk statsborgerskab.

Det foreslås, at ordningen vil skulle gælde for forhold, der konstateres efter Danmarks ratifikation den 24. juli 2002 af Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at et ganske begrænset antal sager vil være omfattet af undtagelsen til den nye bestemmelse.

Lovforslaget har inspiration i § 6 i lov om norsk statsborgerskab, hvori statsborgerretskonventionen artikel 7, stk. 1, litra f, og forbeholdet om statsløshed i stk. 3, er implementeret.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 5, nr. 1 og 2, i lovforslagets specielle bemærkninger.

2.5.3. Forholdet til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser

Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med grundloven og Danmarks internationale forpligtelser. Nedenfor følger en kort gennemgang af forholdet til grundloven og statsborgerretskonventionen.

2.5.3.1. Grundloven

Efter grundlovens § 44, stk. 1, kan ingen udlænding få dansk statsborgerskab uden ved lov. Bestemmelsen indebærer et delegationsforbud, og det kan således ikke overlades til administrative myndigheder eller domstolene at træffe afgørelse om tildeling af dansk statsborgerskab til udenlandske statsborgere og statsløse personer.

Grundlovens § 44, stk. 1, er ikke til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelse om, at dansk statsborgerskab automatisk opnås, når visse faste kendsgerninger er til stede. Myndighederne træffer i sådanne tilfælde ikke afgørelse om tildeling af dansk statsborgerskab men har blot til opgave at

konstatere, at den pågældende opfylder de betingelser, som er fastsat i loven. Således er der f.eks. i den gældende indfødsretslov fastsat regler om, i hvilke tilfælde dansk statsborgerskab erhverves ved fødslen, jf. § 1, ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab, jf. § 2, og ved adoption, jf. § 2 A.

Med lovforslaget foreslås en bestemmelse, hvori det er fastsat, hvilke kendsgerninger der skal være til stede, såfremt en person må anses som havende dansk statsborgerskab. Myndighederne får således alene til opgave at konstatere, at de pågældende er omfattet af de situationer, hvor de pågældende må anses som værende danske statsborgere.

Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede bestemmelse ikke rejser spørgsmål i forhold til grundloven.

2.5.3.2. Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)

Det følger af statsborgerretskonventionens artikel 3, stk. 1, at enhver stat ifølge sin egen lovgivning fastsætter, hvem der er dens statsborgere.

Det er udtømmende fastsat i artikel 7 i statsborgerretskonventionen, i hvilke situationer den nationale lovgivning må indeholde regler om fortabelse af statsborgerskab ex lege, hvilket vil sige ifølge (eller i henhold til) loven, eller på foranledning af en kontraherende stat. Det følger af konventionens artikel 7, stk. 1, litra f, at et barn kan fortabe statsborgerskab ex lege, når det fastslås i løbet af et barns mindreårighed, at betingelserne for barnets ex lege erhvervelse af det pågældende statsborgerskab ikke længere er opfyldt.

Det følger endvidere af konventionens artikel 7, stk. 3, at statsborgerskabet ikke kan fortabes, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs.

Europarådets forklarende rapport til statsborgerretskonventionen indeholder bidrag til den nærmere forståelse af, hvilke situationer der er omfattet af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f. Det følger af pkt. 73 i den forklarende rapport, at konventionens artikel 7, stk. 1, litra f, omfatter situationer, hvor en ændring af et barns civile status medfører, at forholdet, som lå til grund for den pågældendes besiddelse af statsborgerskab, ikke foreligger, herunder i den situation, hvor det konstateres, at barnets far eller mor ikke er barnets retlige far eller mor. Det fremgår videre af pkt. 73, at den pågældende person ikke må fortabe statsborgerskabet, hvis den pågæl-

dende person derved ville blive statsløs. Det fremgår desuden, at det er overlagt til den nationale lovgivning at fastslå, om fortabelsen sker med virkning fra det tidspunkt, hvor det pågældende forhold konstateres, eller om barnet skal stilles som, at erhvervelsen aldrig har fundet sted.

Den foreslåede ændring, hvorefter personer kan anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, når det konstateres, at forholdet, der lå til grund for erhvervelsen af dansk statsborgerskab, ikke foreligger, og hvorefter personer må anses som havende dansk statsborgerskab, hvis vedkommende er myndig på tidspunktet for konstateringen eller ville blive statsløs derved, jf. pkt. 2.5.2, har til formål at implementere statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, og stk. 3.

Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at den foreslåede bestemmelse vil udgøre en tilstrækkelig og fyldestgørende implementering af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f.

2.6. Revision af reglerne om obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning

2.6.1. Gældende ret

Det følger af udlændingelovens § 9 f, stk. 1, at der efter ansøgning kan gives opholdstilladelse til 1) en udlænding, der her i landet skal virke som religiøs forkynder, 2) en udlænding, der her i landet skal virke som missionær, eller 3) en udlænding, der her i landet skal virke inden for et religiøst ordenssamfund.

Det følger af udlændingelovens § 9 f, stk. 4, at opholdstilladelse som religiøs forkynder m.fl. skal betinges af, at udlændingen underskriver en løfteerklæring om, at den pågældende i sit virke vil overholde dansk lovgivning.

Det følger af udlændingelovens § 9 f, stk. 6, 1. pkt., at forlængelse af en opholdstilladelse efter stk. 1 skal betinges af, at ansøgeren inden 6 måneder efter meddelelsen af opholdstilladelsen har gennemført et kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre. Det følger af 2. og 3. pkt., at det påhviler ansøgeren inden for de 6 måneder at fremlægge dokumentation herfor, og at fristen efter ansøgning kan forlænges ved lovligt forfald.

Kravet om deltagelse i kurset finder ikke anvendelse, hvis ansøgeren fritages herfor, fordi den pågældende har et tilsvarende kendskab til dansk familieret, frihed og folkestyre, jf. 4. pkt. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis udlændingen har gennemført undervisningsforløb med et tilsvarende indhold som kurset i dansk familieret, frihed og folkestyre, eller hvis udlændingen har opnået danske titler som ba.jur., cand.jur. eller har gennemført en dansk uddannelse som socialrådgiver. Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 50 som fremsat, side 6, at det er en forudsætning, at der kun rent undtagelsesvis sker fritagelse for at deltage i kurset.

Det følger af udlændingelovens § 9 f, stk. 10, at udlændinge- og integrationsministeren efter aftale med kirkeministeren fastsætter nærmere regler om kurset i dansk familieret, frihed og folkestyre, herunder regler om kursets indhold, lovligt forfald, fritagelse for at deltage i kurset, ansøgningsproceduren og opkrævning af gebyr for at deltage i kurset. Bemyndigelsesbestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2018 om kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl.

Bestemmelserne i udlændingelovens § 9 f, stk. 4, stk. 6 og stk. 10 blev indført ved lov nr. 249 af 20. marts 2017 om ændring af udlændingeloven (Obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning). Loven var en opfølgning på enighedspapiret af 31. maj 2016, hvor daværende regering (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti indgik aftale om initiativer rettet mod religiøse forkyndere, som i deres virke som prædikanter søger at modarbejde danske love og værdier om frihed og demokrati.

Det følger af ændringslovens § 3, at udlændinge- og integrationsministeren i folketingsåret 2019-20 skal fremsætte forslag om revision af loven. Det fremgår af bemærkningerne hertil, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg B, betænkning over L 50, s. 2, at der i forbindelse med revisionen vil skulle tages stilling til, om der fortsat er behov for at stille krav om, at opholdstilladelse til religiøse forkyndere m.fl. betinges af, at den pågældende underskriver en løfteerklæring om i sit virke at ville overholde dansk lovgivning, og at forlængelse af opholdstilladelse til religiøse forkyndere m.fl. betinges af, at udlændingen har gennemført et obligatorisk kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre. Der skal således tages stilling til, om de bestemmelser, der indføres og ændres med lovforslaget, skal ændres eller ophæves.

Det følger videre af bemærkningerne, at der med lovforslaget stilles nye krav til religiøse forkyndere m.fl., og at det derfor er hensigtsmæssigt at vurdere lovens virkning efter en kortere årrække.

Revision af loven er imidlertid endnu ikke sket, hvilket skyldes en beklagelig fejl i Udlændinge- og Integrationsministeriet.

2.6.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I overensstemmelse med forarbejderne til § 3 i lov nr. 249 af 20. marts 2017 har Udlændinge- og Integrationsministeriet foretaget en vurdering af, om de gældende krav om, at opholdstilladelse til religiøse forkyndere m.fl. betinges af, at den pågældende underskriver en løfteerklæring om i sit virke at ville overholde dansk lovgivning, og at forlængelse af opholdstilladelse til religiøse forkyndere m.fl. betinges af, at udlændingen har gennemført et obligatorisk kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre, skal ændres eller ophæves.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at det er vigtigt, at der stilles krav til udlændinge, der ønsker at opholde sig i Danmark som religiøse forkyndere m.fl. med henblik på at udøve religiøs vejledning og rådgivning af borgere. Det indebærer også krav til, hvordan den pågældende agerer under sit ophold her i landet. Udlændinge- og Integrationsministeriet lægger herved vægt på, at der inden for mange religioner og trossamfund er tradition for, at præster og forkyndere fungerer som religiøse vejledere og vigtige meningsdannere i trossamfundet. Det er derfor vigtigt at sikre, at religiøse forkyndere m.fl. ikke som led i deres virke vejleder og rådgiver borgere i strid med dansk lovgivning, danske værdier og normer.

Det gældende krav om, at udlændingen allerede ved indgivelse af ansøgningen om opholdstilladelse som religiøs forkynder i Danmark skal underskrive en løfteerklæring om, at pågældende i sit virke vil overholde dansk lovgivning, sender et vigtigt signal til udlændingen om, at det på ingen måde accepteres, hvis dansk lov ikke respekteres under eksempelvis en religiøs vejledning.

Ved kurset i dansk familieret mv., undervises udlændingen bl.a. i modsætningerne mellem dansk ret og danske traditioner på den ene side, og religiøse normer og sædvaner på den anden side, ligesom der undervises i lovgivning om ytrings- og religionsfrihed, folkestyre, ligestilling mellem kønnene

og frihed til seksuel orientering, ikke-diskrimination og kvinderettigheder. Det vil sige, at udlændingen undervises i helt fundamentale danske værdier, normer og lovgivning og dermed forbedrer sine forudsætninger for at rådgive og vejlede i overensstemmelse hermed.

På denne baggrund er det Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at de gældende krav til løfteerklæring og kursus i dansk familieret mv. bør videreføres i uændret form, hvorfor ministeriet finder, at den gældende revisionsbestemmelse skal ophæves.

Det foreslås at ophæve revisionsbestemmelsen i lov nr. 249 af 20. marts 2017, således at der ikke længere er krav om revision af udlændingelovens § 9 f, stk. 4, stk. 6 og stk. 10.

Ophævelsen vil have den effekt, at udlændingelovens § 9 f, stk. 4, stk. 6 og stk. 10, videreføres i uændret form.

Det vil derfor efter det foreslåede fortsat være en betingelse for at blive meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 f, stk. 1, som religiøs forkynder m.fl. i Danmark, at ansøgeren underskriver en løfteerklæring om, at den pågældende i sit virke vil overholde dansk lovgivning.

Det vil endvidere fortsat være en betingelse for forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 f, stk. 1, at ansøgeren inden seks måneder efter meddelelsen af opholdstilladelsen har gennemført et kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre, lige som det også fremover vil være udlændinge- og integrationsministeren, der efter aftale med kirkeministeren fastsætter nærmere regler om kurset.

Forslaget indebærer desuden, at den gældende bekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2018 om kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. fortsat vil være gældende.

Der henvises til lovforslagets § 6.

2.7. Ophævelse af revisionsbestemmelse

2.7.1. Gældende ret

Det følger af § 3, stk. 1, i lov nr. 1191 af 8. juni 2021 om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven, at udlændinge- og integrationsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det forventes, at loven sættes i kraft, når Danmark har indgået en overenskomst eller et hertil svarende arrangement med et tredjeland.

Det følger af § 3, stk. 2, i lov nr. 1191 af 8. juni 2021 om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven, at udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af loven, hvis loven ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft. Bestemmelsen indebærer, at loven skal tages op til fornyet overvejelse, hvis loven ikke er trådt i kraft inden udgangen af 2022. Lov nr. 1191 af 8. juni 2021 om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven indeholder det overordnede lovgivningsmæssige grundlag for, at Danmark efter indgåelse af en overenskomst eller et hertil svarende arrangement med et tredjeland vil skulle overføre udlændinge, der søger om asyl i Danmark, til det pågældende tredjeland med henblik på asylsagsbehandling og eventuel efterfølgende beskyttelse i et tredjeland under overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Lov nr. 1191 af 8. juni 2021 er endnu ikke trådt i kraft.

Som følge af senere lovændringer af betydning for lov nr. 1191 af 8. juni 2021 er der indsat en tilsvarende revisionsbestemmelse i § 16, stk. 8, i lov nr. 452 af 20. april 2022 om ændring af udlændingeloven, straffeloven, lov om aktiv socialpolitik, repatrieringsloven og forskellige andre love, samt i § 13, stk. 4, i lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love.

2.7.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I overensstemmelse med bemærkningerne til lovens § 3, stk. 2, jf. Folketingstidende 2020-21, B, Betænkning, side 5 (til nr. 23), har Udlændinge- og Integrationsministeriet taget lov nr. 1191 af 8. juni 2021 op til fornyet overvejelse. Det fremgår af bemærkningerne til § 3, stk. 1, i lov nr. 1191 af 8. juni 2021, at det forventes, at lov nr. 1191 af 8. juni 2021 sættes i kraft, når Danmark eventuelt har indgået en overenskomst eller et hertil svarende arrangement med et tredjeland.

Danmark har ikke på nuværende tidspunkt indgået en overenskomst eller et hertil svarende arrangement med et tredjeland, hvorfor loven endnu ikke er trådt i kraft.

Regeringen ønsker at engagere sig i alle løsninger, der er mulige, og som overholder internationale konventioner og Danmarks EU-retlige forpligtigelser, herunder om der f.eks. kan indgås samarbejder med andre lande inspireret af Tyrkiet-aftalen, oprettes et modtagecenter uden for Europa eller andet, der tilsvarende bidrager til at løse udfordringerne.

Det er regeringens mål, at et modtagecenter uden for Europa etableres af EU eller i samarbejde med en række andre lande, og at det etableres et sikkert sted, der lever op til Danmarks internationale forpligtelser.

Det er således Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at der fortsat er behov for et overordnet lovmæssigt grundlag for, at Danmark har mulighed for efter indgåelse af en overenskomst eller et hertil svarende arrangement med et tredjeland at overføre udlændinge, der søger om asyl i Danmark, til det pågældende tredjeland med henblik på realitetsbehandling af asylansøgningerne og eventuel efterfølgende beskyttelse under overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Det foreslås derfor, at § 3, stk. 2, i loven ophæves, således at loven videreføres i uændret form.

Som følge af senere lovændringer af betydning for lov nr. 1191 af 8. juni 2021, kræves lovteknisk en tilsvarende ophævelse af § 16, stk. 8, i lov nr. 452 af 20. april 2022 om ændring af udlændingeloven, straffeloven, lov om aktiv socialpolitik, repatrieringsloven og forskellige andre love, samt af § 13, stk. 4, i lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love.

Det foreslås derfor ligeledes, at § 16, stk. 8, i lov nr. 452 af 20. april 2022 samt § 13, stk. 4, i lov nr. 893 af 21. juni 2022, ophæves.

2.8. Ophævelse af lov om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale

2.8.1. Gældende ret

Lov nr. 264 af 25. marts 2019 om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale blev vedtaget med det formål at modvirke de alvorligste konsekvenser for statsborgere i Det Forenede Kongerige og deres familiemedlemmer, der havde opholdsret i Danmark på tidspunktet for Det Forenede Kongeriges udtræden af EU.

Med loven er der indført en ordning, hvorefter visse rettigheder, herunder opholdsret, som statsborgere i Det Forenede Kongerige hidtil har nydt efter EU-retten, vil kunne videreføres midlertidigt.

Loven indeholder i § 32, stk. 1, en bemyndigelsesbestemmelse for udlændinge- og integrationsministeren til at fastsætte tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Loven er ikke blevet sat i kraft, idet der i oktober 2019 blev indgået en aftale mellem EU og Storbritannien, der fastlægger betingelserne for Storbritanniens velordnede udtræden af EU i overensstemmelse med artikel 50 i traktaten om Den Europæiske Union. Udtrædelsesaftalen trådte i kraft den 1. februar 2020.

2.8.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det forslås at ophæve lov om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale.

Loven blev vedtaget med det formål at sikre fortsatte opholdsrettigheder mv. for herboende statsborgere i Det Forenede Kongerige for det tilfælde, at der ikke blev opnået enighed om en udtrædelsesaftale, idet de pågældende i så tilfælde uden loven ville miste deres opholdsgrundlag i Danmark, når EU-reglerne om fri bevægelighed ophørte med at finde anvendelse på dem. Ud over retten til ophold og arbejde skulle loven sikre fortsat ret til en række ydelser og rettigheder, herunder sociale ydelser og uddannelse, der ligeledes ville bortfalde, hvorfor loven vedrører en række ministerområder.

Med indgåelsen af udtrædelsesaftalen, som sikrer fortsatte rettigheder til de pågældende, er loven overflødiggjort, og den foreslås på denne baggrund ophævet.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

[Under afklaring]

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

[Under afklaring]

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klima- og miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Dele af lovforslaget har til formål at gennemføre EU-retsakter i dansk ret.

Den del af lovforslaget, der omhandler ændringer af dansk ret som følge af Kroatiens fulde optag i Schengensamarbejdet, har til formål at gennemføre Rådets afgørelse nr. 2022/2451 af 8. december 2022 om den fulde anvendelse af Schengenreglerne i Republikken Kroatien i dansk ret.

Derudover har den del af lovforslaget, der omhandler interoperabilitetsforordningerne, til formål af gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2019/817 af 20. maj 2019 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum samt de dele, som vedrører SIS i forordning (EU) nr. 2019/818 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration, i dansk ret. Interoperabilitetsforordningerne er omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender (retsforbeholdet), men dele af forordningerne udgør en udbygning af Schengenreglerne, hvorfor Danmark i henhold til artikel 4, stk. 1, 1. pkt., i protokol nr. 22 om Danmarks stilling (protokollen) har meddelt Rådet og EU-Kommissionen, at Danmark vil gennemføre forordningerne i dansk ret. Derved er der blevet skabt en mellemstatslig forpligtelse mellem Danmark og de øvrige medlemsstater og associerede Schengenlande, der er bundet af forordningerne.

Lovforslaget indeholder endvidere en ændring af reglerne om frihedsberøvelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer med henblik på udsendelse. Ændringen skyldes, at EU-Domstolen i dom af 22. juni 2021, C-718/19, Ordre des barreaux francophones et germanophone, har fastslået, at EU-reglerne om fri bevægelighed er til hinder for, at der med henblik på

udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer sker frihedsberøvelse af en varighed, der er identisk med den, der finder anvendelse på tredjelandsstatsborgere, da unionsborgere og deres familiemedlemmer ikke befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for andre udlændinge.. Den foreslåede ændring indebærer, at der fremover bliver sondret mellem unionsborgere, herunder familiemedlemmer til unionsborgere, og andre udlændinge i overensstemmelse med EU-Domstolens dom.

Det foreslås desuden at ændre reglerne om frihedsberøvelse med henblik på bl.a. overførsel efter reglerne i udlændingelovens kapitel 5 a om overførsel m.v. efter reglerne i Dublinforordningen i udlændingeloven, så der sker en korrekt henvisning til hjemrejseloven. Ændringen skal sikre, at der er fuld overensstemmelse med Dublinforordningen, idet de frihedsberøvelser, der er omtalt i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., alene foretages efter hjemrejseloven. Det bemærkes, at der i praksis ikke har været administreret i strid med reglerne i Dublinforordningen.

Med lovforslagets pkt. 2.5 foreslås det at indføre en bestemmelse i indfødsretslovens § 1, stk. 4, således at et barn anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, hvis det konstateres, at det forhold, der lå til grund for barnets erhvervelse af dansk statsborgerskab efter indfødsretslovens § 1, stk. 1 og 3, § 2 eller § 2 A, stk. 1 og 3, ikke foreligger. Efter den foreslåede bestemmelse i indfødsretslovens § 1, stk. 4, 2. pkt., er det nævnte udgangspunkt dog indskrænket, således at det ikke vil gælde, hvis den nævnte konstatering først sker, når den pågældende ikke længere er mindreårig, eller hvis barnet derved ville blive statsløst. I de sidstnævnte tilfælde må den pågældende anses som havende dansk statsborgerskab i overensstemmelse med statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, og konventionens artikel 7, stk. 3.

I den forbindelse gøres opmærksom på, at EU-Domstolen den 12. marts 2019 har afsagt en dom vedrørende nederlandske regler om fortabelse af statsborgerskab (EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes).

Det følger blandt andet af dommen, at hvor fortabelse af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, skal der foretages en vurdering af, om fortabelsen er i overensstemmelse med EU-retten. Det følger videre, at det skal indgå i denne vurdering, om fortabelsen af statsborgerskabet har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes arbejds- og familieliv i forhold til EU-retten. I forbindelse med denne prøvelse af forholdsmæssigheden påhviler

det myndighederne og i givet fald retterne navnlig at sikre, at fortabelsen er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (chartret), herunder særligt retten til privatliv og familieliv, som er fastsat i artikel 7 i chartret.

Det anføres i den forbindelse i dommen, at der i en sådan vurdering skal tages højde for den berørte persons tilknytning til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU. Hypotetiske eller eventuelle fremtidige ønsker om at opbygge familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning til én eller flere medlemsstater er ikke relevante ved denne vurdering.

Denne rettighed skal sammenholdes med forpligtelsen til at tage hensyn til barnets tarv, som fremgår af chartrets artikel 24, stk. 2, jf. herved pkt. 2.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 83 af 12. december 2019, jf. Folketingstidende 2019-20, L 83 som fremsat, A, side 11-12.

Det er dog Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at den foreslåede ordning ikke berøres af EU-retten, idet de pågældende personer anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, og derfor er det ministeriets vurdering, at unionsborgerskabet ikke fortabes, men skal betragtes som en nullitet. Dette understøttes af, at den forklarende rapport til statsborgerretskonventionen overlader det til den nationale lovgivning at fastlægge, hvorvidt en person fortaber statsborgerskabet ved konstatering af, at grundlaget for erhvervelse af statsborgerskabet ikke foreligger, eller om personen skal anses for aldrig at have erhvervet statsborgerskabet. Når en person anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, er det således ministeriets vurdering, at der ikke vil skulle foretages en prøvelse af proportionaliteten i forhold til EU-retten. Det bemærkes hertil, at EU-Domstolen gentagne gange har fastslået, at det tilkommer medlemsstaterne i overensstemmelse med folkeretten at fastlægge betingelserne for erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab, jf. hertil bl.a. EU-Domstolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17, Tjebbes, præmis 30. Det bemærkes dog, at det ikke er endeligt afklaret ved EU-Domstolen, om spørgsmålet om, hvorvidt konstateringer af, at en person ikke har erhvervet statsborgerskab i en medlemsstat og dermed unionsborgerskab, er omfattet af EU-retten.

Lovforslagets øvrige dele indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

[...]

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	[Udestår]	[Udestår]
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	[Udestår]	[Udestår]
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	[Udestår]	[Udestår]
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	[Udestår]	[Udestår]
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for borgerne.	Lovforslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for borgerne.
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Den del af lovforslaget, der omhandler ændringer af dansk ret som følge af Kroatiens fulde optag i Schengensamarbejdet, har til formål at gennemføre Rådets afgørelse nr. 2022/2451 af 8. december 2022 om den fulde anvendelse af Schengenreglerne i Republikken Kroatien i dansk ret.	

UDKAST

	Derudover har den del af lovforslaget, der omhandler interoperabilitetsforordningerne, endvidere til formål af gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2019/817 af 20. maj 2019 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum samt de dele, som vedrører SIS i forordning (EU) nr. 2019/818 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration, i dansk ret. Lovforslaget indeholder endvidere en ændring af reglerne om frihedsberøvelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer med henblik på udsendelse. Ændringen skyldes, at EU-Domstolen i dom af 22. juni 2021, C-718/19, <i>Ordre des barreaux francophones et germanophone</i>, har fastslået, at EU-reglerne om fri bevægelighed er til hinder for, at der med henblik på udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer sker frihedsberøvelse af en varighed, der er identisk med den, der finder anvendelse på tredjelandsstatsborgere, da unionsborgere og deres familiemedlemmer ikke befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for andre udlændinge.. Den foreslåede ændring indebærer, at der fremover bliver sondret mellem unionsborgere, herunder familiemedlemmer til unionsborgere, og andre udlændinge i overensstemmelse med EU-Domstolens dom. Det foreslås desuden at ændre reglerne om frihedsberøvelse med henblik på bl.a. overførsel efter reglerne i udlændingelovens kapitel 5 a om overførsel m.v. efter reglerne i Dublinforordningen i udlændingeloven, så der sker en korrekt henvisning til hjemrejseloven. Ændringen skal sikre, at der er fuld overensstemmelse med Dublinforordningen, idet de frihedsberøvelser, der er omtalt i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., alene foretages efter hjemrejseloven. Det bemærkes, at der i praksis ikke har været administreret i strid med reglerne i Dublinforordningen. Lovforslagets øvrige elementer indeholder ikke EU-retlige aspekter.				
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	<table> <tr> <td>Ja</td><td>Nej</td></tr> <tr> <td></td><td>X</td></tr> </table>	Ja	Nej		X
Ja	Nej				
	X				

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter udlændingelovens § 2 a, stk. 2, forstås ved et Schengenland i denne lov et land, der er tilsluttet Schengenkonventionen. Bulgarien, Cypern, Kroatien og Rumænien anses dog ikke for Schengenlande i forhold til § 2 b, stk. 1-3, §§ 3, 4 og 4 b, § 19, stk. 5, kapitel 4 a, § 28, stk. 1, nr. 6, § 38, stk. 1-3, § 39, stk. 3, 2. pkt., § 58 f og § 59, stk. 1, nr. 1. Cypern og Kroatien anses endvidere ikke for Schengenlande i forhold til § 10, stk. 2, nr. 4, § 19, stk. 4, § 58 g og § 58 h.

Det foreslås, at i § 2 a, stk. 2, 2. og 3. pkt., udgår ”Kroatien”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at det fremadrettet alene vil være Bulgarien, Cypern og Rumænien, som i forhold til § 2 b, stk. 1-3, §§ 3, 4 og 4 b, § 19, stk. 5, kapitel 4 a, § 28, stk. 1, nr. 6, § 38, stk. 1-3, § 39, stk. 3, 2. pkt., § 58 f og § 59, stk. 1, nr. 1, ikke anses som Schengenlande. Ændringen vil endvidere medføre, at det fremadrettet alene vil være Cypern, som i forhold til bestemmelser i udlændingeloven, der vedrører SIS-samarbejdet, ikke anses som Schengenlande.

Baggrunden for ændringen er, at Kroatien og EU-medlemsstaterne i 2011 indgik en traktat om Kroatiens tiltrædelse i EU, hvoraf det fremgår, at de bestemmelser i Schengenreglerne, der hænger direkte sammen med afskaffelsen af personkontrol ved de indre grænser, ikke finder anvendelse ved tiltrædelsen, men først når Rådet har truffet afgørelse herom, efter at det er blevet sikret, at de nødvendige betingelser for gennemførelse af alle de pågældende regler er opfyldt. Der er siden 2011 løbende sket opfølgning på disse betingelser.

På EU-ministerrådsmøde den 8. december 2022 blev det i Rådets afgørelse (EU) 2022/2451 (EU-Tidende 2022, nr. L 320 af 14. december 2022, s. 41-46) vedtaget, at Kroatien kunne påbegynde fuld anvendelse af Schengenreglerne.

Med vedtagelsen af rådsafgørelsen ophævedes den indre grænsekontrol på grænser fra Kroatien og til de lande, der anvender Schengenreglerne fuldt ud fra den 1. januar 2023 for sø- og landegrænser og fra den 26. marts 2023 for luftgrænser. Vedtagelsen betyder endvidere, at resterende bestemmelser i Schengenreglerne vedrørende Schengeninformationssystemet (SIS) bringes i anvendelse for Kroatien fra den 1. januar 2023.

Kroatien vil derudover kunne udstede visum med gyldighed for hele Schengenområdet i overensstemmelse med reglerne i visumkodeks, ligesom anmeldte opholdstilladelser vil være dokumenter, der giver tredjelandsstatsborgere ret til indrejse uden visum.

Kroatien bliver med andre ord for så vidt angår grænser, visum og Schengeninformationssystemet (SIS) et Schengenland i udlændingelovens forstand.

De foreslåede ændringer er således konsekvensændringer som følge af rådsafgørelsen.

Til nr. 2

Til § 2 a, stk. 10

Ved Folketingets vedtagelse af lov nr. 721 af 27. april 2021 ændredes udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen. Ifølge lovens § 1, nr. 8 og 9, indsættes nye stykker i udlændingelovens § 2 a, som gennemfører EES-forordningen og ETIAS-forordningen i dansk ret.

Bestemmelserne træder ifølge lovens § 3 i kraft ved udlændinge- og integrationsministerens bestemmelse herom. Bestemmelserne er endnu ikke sat i kraft.

Af lovtekniske grunde kan der ikke foreslås et eller flere yderligere stykker efter et eller flere stykker, der på fremsættelsestidspunktet for den eller de yderligere stykker ikke er trådt i kraft.

Med henblik på at kunne indsætte yderligere nye stykker i § 2 a, er det således af lovtekniske grunde nødvendigt at affatte § 2 a, stk. 10, på ny og herefter indsætte de endnu ikke ikrafttrådte stykker samt nye yderligere stykker.

I udlændingelovens § 2 a, stk. 10, defineres begrebet SIS som Schengeninformationssystemet.

Det foreslås at ophæve § 2 a, stk. 10, og i stedet indsætte bestemmelsen med samme ordlyd, hvorefter bestemmelsen fortsat vil definere begrebet SIS som Schengeninformationssystemet.

Til § 2 a, stk. 11

Det bemærkes indledningsvist, at der som anført under § 2 a, stk. 10, alene er tale om en lovteknisk ændring, idet § 1, nr. 8, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen endnu ikke er sat i kraft, jf. ikrafttrædelsesbestemmelserne i lovens § 3. Der er således tale om en gengivelse af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 8, i lov nr. 721 af 27. april 2021.

Der eksisterer ikke på nuværende tidspunkt et ind- og udrejsesystem.

Det foreslås, at der i udlændingelovens § 2 a indsættes et stk. 11, hvorefter bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et ind- og udrejsesystem til registrering af ind- og udrejseoplysninger og oplysninger om nægtelse af indrejse vedrørende tredjelandstatsborgere, der passerer Den Europæiske Unions medlemsstaters ydre grænser og om fastlæggelse af betingelserne for adgang til ind- og udrejsesystemet til retshåndhævelsesformål (EES-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet.

Det betyder dels, at den gældende EES-forordning, som blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 30. november 2017, og som finder anvendelse fra den dato, der fastsættes af EU-Kommissionen, gælder i Danmark. Der henvises til lovforslagets § 11 om lovforslagets ikrafttræden.

Det betyder endvidere, at også fremtidige ændringer af EES-forordningen – i det omfang, at sådanne ændringer ikke kræver ændring af andre regler i udlændingeloven – vil gælde i Danmark.

Fremtidige ændringer af forordningen eller vedtagelse af yderligere gennemførelsesforanstaltninger, som ikke kræver ændring af udlændingelovens regler, vil således kunne gennemføres ved udlændinge- og integrationsministerens fastsættelse af nærmere bestemmelse herom. Der henvises i den forbindelse til § 1, nr. 21, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af

udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen.

Det bemærkes, at EES-forordningen er omfattet af det danske retsforbehold, men idet forordningerne udgør en udbygning af Schengenreglerne, har Danmark i henhold til artikel 4 i protokollen om Danmarks stilling truffet afgørelse om at gennemføre forordningerne i dansk ret på mellemstatsligt grundlag.

Der henvises til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af Danmarks stilling, herunder om retsakter der udbygger Schengenreglerne.

Det bemærkes endvidere, at Folketingets Europaudvalg efter de gældende retningslinjer for den danske EU-beslutningsprocedure vil blive forelagt væsentlige forslag til ændringer af EES-forordningen forud for den generelle indstilling i Rådet. For så vidt angår forslag af større rækkevidde forelægges sager for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg. I den formulering ligger, at regeringen for så vidt angår foranstaltninger af større rækkevidde forud for den generelle indstilling i Rådet skal sikre sig, at regeringen ikke har et flertal imod sig. Hvis der måtte blive tale om ændringer af en sådan karakter, at Danmark ved en tiltrædelse må anses at blive undergivet forpligtelser af større betydning, kræves endvidere Folketingets forudgående samtykke efter grundlovens § 19.

Det bemærkes endelig, at en række af de løbende ændringer, der måtte ske af EES-forordningen, forventes at ville være af mere teknisk karakter og dermed vil kunne gennemføres administrativt.

Der henvises til pkt. 3.2.2 i lovforslag nr. 185 af 4. marts 2021 for en nærmere beskrivelse af EES-forordningen.

Til § 2 a, stk. 12

Det bemærkes indledningsvist, at der som anført under § 2 a, stk. 10, alene er tale om en lovteknisk ændring, idet § 1, nr. 9, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen endnu ikke er sat i kraft, jf. ikrafttrædelsesbestemmelserne i lovens § 3. Der er således tale om en gengivelse af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 9, i lov nr. 721 af 27. april 2021.

Der eksisterer ikke på nuværende tidspunkt et europæisk system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse.

Det foreslås, at der i udlændingelovens § 2 a indsættes et stk. 12, hvorefter bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet.

Det betyder dels, at den gældende ETIAS-forordning, som blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 12. september 2018, og som finder anvendelse fra den dato, der fastsættes af EU-Kommissionen, gælder i Danmark. Der henvises til lovforslagets § 11 om lovforslagets ikrafttræden.

Det betyder endvidere, at også fremtidige ændringer af ETIAS-forordningen – i det omfang, at sådanne ændringer ikke kræver ændring af andre regler i udlændingeloven – vil gælde i Danmark.

Fremtidige ændringer af forordningen eller vedtagelse af yderligere gennemførelsesforanstaltninger, som ikke kræver ændring af udlændingelovens regler, vil således kunne gennemføres ved udlændinge- og integrationsministerens fastsættelse af nærmere bestemmelse herom. Der henvises i den forbindelse til § 1, nr. 22, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen.

Det bemærkes, at ETIAS-forordningen er omfattet af det danske retsforbehold, men idet forordningerne udgør en udbygning af Schengenreglerne, har Danmark i henhold til artikel 4 i protokollen om Danmarks stilling truffet afgørelse om at gennemføre forordningerne i dansk ret på mellemstatsligt grundlag.

Der henvises til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af Danmarks stilling, herunder om retsakter der udbygger Schengenreglerne.

Det bemærkes endvidere, at Folketingets Europaudvalg efter de gældende retningslinjer for den danske EU-beslutningsprocedure vil blive forelagt væsentlige forslag til ændringer af ETIAS-forordningen forud for den generelle indstilling i Rådet. For så vidt angår forslag af større rækkevidde forelægges sager for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg. I den formulering ligger, at regeringen for så vidt angår foranstaltninger af større rækkevidde forud for den generelle indstilling i Rådet skal sikre sig,

at regeringen ikke har et flertal imod sig. Hvis der måtte blive tale om ændringer af en sådan karakter, at Danmark ved en tiltrædelse må anses at blive undergivet forpligtelser af større betydning, kræves endvidere Folketingets forudgående samtykke efter grundlovens § 19.

Det bemærkes endelig, at en række af de løbende ændringer, der måtte ske af ETIAS-forordningen, forventes at ville være af mere teknisk karakter og dermed vil kunne gennemføres administrativt.

Der henvises til pkt. 3.1.2 i lovforslag nr. 185 af 4. marts 2021 for en nærmere beskrivelse af ETIAS-forordningen.

Til § 2 a, stk. 13

Der eksisterer på nuværende tidspunkt ikke interoperabilitetskomponenter vedrørende de eksisterende og kommende EU-informationssystemer for sikkerhed og grænse- og migrationsforvaltning.

Det foreslås, at der i udlændingelovens § 2 a indsættes et *stk. 13*, hvorefter bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/817 af 20. maj 2019 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum og de dele, som vedrører SIS, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/818 af 20. maj 2019 om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration (interoperabilitetsforordningerne) med senere ændringer gælder her i landet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at interoperabilitetsforordningerne, som blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 20. maj 2019, og som finder anvendelse fra den dato, der fastsættes af EU-Kommissionen, gælder i Danmark.

Endvidere betyder det, at også fremtidige ændringer af interoperabilitetsforordningerne – i det omfang, at sådanne ændringer ikke kræver ændring af andre regler i udlændingeloven – vil gælde i Danmark.

Fremtidige ændringer af forordningerne eller vedtagelse af yderligere gennemførelsesforanstaltninger, som ikke kræver ændring af udlændingelovens øvrige regler, vil således kunne gennemføres ved udlændinge- og integrationsministerens fastsættelse af nærmere bestemmelse herom, jf. den ved lovforslagets § 1, nr. 9, foreslåede ændring af bestemmelsen i § 58 d, 1. pkt.

Det bemærkes endvidere, at Folketingets Europaudvalg efter de gældende retningslinjer for den danske EU-beslutningsprocedure vil blive forelagt væsentlige forslag til ændringer af interoperabilitetsforordningerne forud for, at der opnås enighed herom i Rådet. For så vidt angår forslag af større rækkevidde forelægges sager for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg. I den formulering ligger, at regeringen for så vidt angår foranstaltninger af større rækkevidde forud for, at der opnås enighed om et forslag i Rådet, skal sikre sig, at regeringen ikke har et flertal imod sig. Hvis der måtte blive tale om ændringer af en sådan karakter, at Danmark ved en tiltrædelse må anses at blive undergivet forpligtelser af større betydning, kræves endvidere Folketingets forudgående samtykke efter grundlovens § 19.

Det bemærkes endelig, at en række af de løbende ændringer, der måtte ske af interoperabilitetsforordningerne, forventes at ville være af mere teknisk karakter og dermed vil kunne gennemføres administrativt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets pkt. 2.1.1 og pkt. 2.1.3.

Til nr. 3

Det fremgår af udlændingelovens § 37, stk. 8, at frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 og hjemrejselovens § 16 ikke må finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, såfremt udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen eller forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og indrejsetilladelse. Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og gennemføres med omhu.

Bestemmelsen implementerer artikel 15, stk. 5 og 6 i direktiv 2008/115/EF om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold.

Det foreslås, at udlændingelovens § 37, stk. 8, 1. pkt., ændres, således at frihedsberøvelse med henblik på udsendelse ikke må finde sted i et tidsrum, der for unionsborgere og deres familiemedlemmer overstiger 3 måneder. For andre udlændinge videreføres den oprindelige retsstilling. Derudover videreføres retsstillingen.

På baggrund af EU-Domstolens dom af 30. november 2009 i den præjudicielle sag, nr. C-357/09, Kadzoev, skal der ved beregningen af frihedsberøvelsens udstrækning efter den foreslåede bestemmelse i § 37, stk. 8, indgå en eventuel frihedsberøvelsesperiode, der er påbegyndt inden bestemmelsens ikrafttræden, når frihedsberøvelsen er sket med henblik på udsendelse.

Endvidere skal der ved beregningen af frihedsberøvelsens udstrækning ikke tages hensyn til perioder, hvor andre udlændinge end unionsborgere og deres familiemedlemmer har været frihedsberøvet på et andet grundlag end udsendelse.

Hvis andre udlændinge, end unionsborgere og deres familiemedlemmer, der er frihedsberøvet med henblik på udsendelse, søger om asyl, og det vurderes, at pågældende bør frihedsberøves under asylsagens behandling, bør frihedsberøvelsesgrundlaget derfor ændres i overensstemmelse hermed. Hvis dette ikke sker, vil frihedsberøvelsesperioden under asylsagsbehandlingen indgå ved beregningen af den maximale udstrækning af frihedsberøvelsen efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 37, stk. 8, og herved forkorte den tid, som den pågældende kan være frihedsberøvet med henblik på udsendelse.

Den foreslåede ændring indebærer, at frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 og hjemrejselovens § 16 ikke må finde sted i en periode, der for unionsborgere og deres familiemedlemmer overstiger 3 måneder. Muligheden for frihedsberøvelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer halveres fra 6 måneder til 3 måneder. Lovforslaget påvirker således ikke grænsen for, hvor lang tid frihedsberøvelse af andre udlændinge med henblik på udsendelse kan vare. Lovforslaget medfører, at der tydeligt sondres mellem unionsborgere, herunder familiemedlemmer til unionsborgere, og andre udlændinge med henblik på varigheden af en frihedsberøvelse i udsendelsesøjemed. Bestemmelsen vil som følge af ændringen blive bragt i overensstemmelse med EU-retten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af udlændingelovens § 37, stk. 8, at frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 og hjemrejselovens § 16 ikke må finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum

i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, såfremt udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen eller forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og indrejsetilladelse. Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og gennemføres med omhu.

Bestemmelsen implementerer artikel 15, stk. 5 og 6, i direktiv 2008/115/EF om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold.

Det foreslås, at udlændingelovens § 37, stk. 8, 2. pkt., ændres, således at retten kan forlænge tidsrummet for frihedsberøvelse, i forbindelse med udsendelse, i op til 6 måneder for unionsborgere og deres familiemedlemmer og 12 måneder for andre udlændinge.

For andre udlændinge videreføres den oprindelige retsstilling. For udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, ændres som nævnt tidsrummet for frihedsberøvelse. Derudover videreføres retsstillingen.

På baggrund af EU-Domstolens dom af 30. november 2009 i den præjudicielle sag, nr. C-357/09, Kadzoev, skal der ved beregningen af frihedsberøvelsens udstrækning efter den foreslåede bestemmelse i § 37, stk. 8, indgå en eventuel frihedsberøvelsesperiode, der er påbegyndt inden bestemmelsens ikrafttræden, når frihedsberøvelsen er sket med henblik på udsendelse.

Endvidere skal der ved beregningen af frihedsberøvelsens udstrækning ikke tages hensyn til perioder, hvor andre udlændinge end unionsborgere og deres familiemedlemmer har været frihedsberøvet på et andet grundlag end udsendelse.

Hvis andre udlændinge end unionsborgere og deres familiemedlemmer, der er frihedsberøvet med henblik på udsendelse, søger om asyl, og det vurderes, at pågældende bør frihedsberøves under asylsagens behandling, bør frihedsberøvelsesgrundlaget derfor ændres i overensstemmelse hermed. Hvis dette ikke sker, vil frihedsberøvelsesperioden under asylsagsbehandlingen indgå ved beregningen af den maximale udstrækning af frihedsberøvelsen efter den foreslåede bestemmelse i § 37, stk. 8, og herved forkorte den tid, som den pågældende kan være frihedsberøvet med henblik på udsendelse.

Den foreslåede ændring indebærer, at retten, med henblik på udsendelse, kan forlænge det tidsrum en unionsborger, eller en unionsborgers familiemedlem, kan frihedsberøves i op til yderligere 6 måneder. Rettens mulighed for forlængelse af en frihedsberøvelse er således halveret fra 12 måneder til 6 måneder med hensyn til unionsborgere og deres familiemedlemmer. Muligheden for forlængelse af en frihedsberøvelse af andre udlændinge i forbindelse med udsendelse påvirkes således ikke. Lovforslaget medfører, at der tydeligt sondres mellem unionsborgere, herunder familiemedlemmer til unionsborgere, og andre udlændinge med henblik på varigheden af en frihedsberøvelse i udsendelsesøjemed. Bestemmelsen vil som følge af ændringen bringes i overensstemmelse med EU-retten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det fremgår af udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., at fra det tidspunkt, hvor en anden medlemsstat har accepteret overtagelse eller tilbagetagelse, eller hvor en klage ikke længere har opsættende virkning, må frihedsberøvelse ikke finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 uger.

Det foreslås, at der i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., indsættes en henvisning til hjemrejselovens § 16, stk. 5.

Baggrunden for ændringen er, at der i forbindelse med vedtagelsen af hjemrejseloven ved en fejl ikke er blevet indsat henvisning til hjemrejselovens § 16, stk. 5, i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt. Begrænsningen på 6 uger for frihedsberøvelse i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., gælder fra det tidspunkt, hvor en anden medlemsstat har accepteret overtagelse eller tilbagetagelse, eller hvor en klage ikke længere har opsættende virkning. Sådan frihedsberøvelse er alene omfattet af hjemrejseloven. Imidlertid finder bestemmelsen i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., efter en almindelig sproglig forståelse kun anvendelse for frihedsberøvelse, der foretages efter udlændingeloven, jf. henvisningen til dennes § 36, stk. 1, 1. pkt., i § 37, stk. 9, 1. pkt. Frihedsberøvelse efter udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., foretages dog kun, mens udlændingens sag fortsat er under behandling i Udlændingestyrelsen.

Det har ikke nogen materiel betydning i praksis, at der ikke er henvist til hjemrejselovens § 16, stk. 5, i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., herunder da det følger direkte af Dublinforordningens artikel 28, stk. 3, 3. og 4.

afsnit, at frihedsberøvelse ikke må overstige en periode på 6 uger fra tidspunktet for accepten af en anden medlemsstats anmodning om at overtage eller tilbagetage den pågældende person, eller fra det tidspunkt, hvor klagen eller indbringelsen for en domstol ikke længere har opsættende virkning. Det bemærkes i den forbindelse, at Hjemrejsestyrelsen i praksis har administreret efter reglerne i Dublinforordningen.

Den foreslåede ændring indebærer, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt, at tidsbegrænsningen på 6 uger efter udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt., gælder for de frihedsberøvelser, der foretages efter hjemrejselovens § 16, stk. 5.

Til nr. 6

Det fremgår af udlændingelovens § 37, stk. 9, 4. pkt., at frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og kun må opretholdes, så længe afvisningen eller overførslen er under forberedelse og gennemføres med omhu.

Det foreslås, at der i udlændingelovens § 37, stk. 9, 4. pkt., indsættes henvisning til udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., og hjemrejselovens § 16, stk. 5.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede § 1, nr. 3, som indsætter henvisning til bestemmelsen i hjemrejselovens § 16, stk. 5, i udlændingelovens § 37, stk. 9, 3. pkt.

Ændringen vil indebære, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen i § 37, stk. 9, 4. pkt., at den finder anvendelse for frihedsberøvelse, der foretages efter både udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., og hjemrejselovens § 16, stk. 5.

Til nr. 7

Det følger af udlændingelovens § 48, stk. 3, at afgørelser efter § 40, stk. 9 og 10, træffes af vedkommende politidirektør. Afgørelser om, at dokumenter eller genstande og aktiver, der kan anvendes til dækning af de i § 42 a, stk. 4, 1. pkt., nævnte udgifter, tages i bevaring, jf. § 40, stk. 10, kan endvidere træffes af Udlændingestyrelsen. De afgørelser, der er nævnt i 1. og 2. pkt. kan påklages til udlændinge- og integrationsministeren.

Det foreslås at ændre henvisningen i udlændingelovens § 48, stk. 3, 2. pkt., således, at henvisningen til udlændingelovens § 40, stk. 10, ændres til stk. 9.

Ved lov nr. 982 af 26. maj 2021 blev bestemmelsen i den dagældende udlændingelovs § 40, stk. 6, ophævet. Udlændingelovens § 40, stk. 7-12 blev som en konsekvens heraf til stk. 6-11.

Ved en fejl er der i § 48, stk. 3, 2. pkt., der blev nyaffattet ved lov nr. 982 af 26. maj 2021, henvist til § 40, stk. 10. Henvisningen burde rettelig være til § 40, stk. 9.

Det er vurderingen, at fejlen ikke har haft nogen materiel betydning i forhold til retsstillingen.

Forslaget indebærer, at der sker en korrekt henvisning til bestemmelsen i udlændingeloven.

Der er alene tale om en ændring af henvisningen. Der tilsigtes ikke indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen.

Til nr. 8

Overskriften i udlændingelovens kapitel 8 a har følgende ordlyd: Videregivelse af oplysninger i medfør af reglerne i Dublinforordningen, Schengenkonventionen, VIS-forordningen og Eurodac-forordningen mv.

Det foreslås, at interoperabilitetsforordningerne indsættes i *overskriften* til udlændingelovens kapitel 8 a, hvorefter overskriften i kapitel 8 a vil indeholde interoperabilitetsforordningerne.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at der ved lovforslagets § 1, nr. 9, foreslås, at interoperabilitetsforordningerne indsættes i § 58 d.

Til nr. 9

Det følger af udlændingelovens § 58 d, stk. 1, 1. pkt., at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser til gennemførelse af reglerne i Schengenkonventionen, VIS-forordningen, visumkodeksen, Dublinforordningen og Eurodac-forordningen, jf. dog stk. 2.

Det foreslås, at interoperabilitetsforordningerne indsættes i udlændingelovens § 58 d, stk. 1, 1. pkt., hvorefter udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser til gennemførelse af reglerne i Schengenkonventionen, VIS-forordningen, visumkodeksen, interoperabilitetsforordningerne, Dublinforordningen og Eurodac-forordningen, jf. dog stk. 2.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen vil indebære, at udlændinge- og integrationsministeren vil kunne fastsætte nærmere bestemmelser til gennemførelse af reglerne i interoperabilitetsforordningerne. Bemyndigelsen vedrører ligeledes nærmere bestemmelser til gennemførelse af fremtidige ændringer af de nævnte forordninger eller vedtagelse af yderligere gennemførelsesforanstaltninger. Fremtidige ændringer af interoperabilitetsforordningerne eller vedtagelse af gennemførelsesforanstaltninger, som ikke kræver lovændringer, kan således gennemføres ved udlændinge- og integrationsministerens fastsættelse af nærmere regler herom.

Til nr. 10

Der eksisterer på nuværende tidspunkt ikke et fælles identitetsregister (CIR) vedrørende de eksisterende og kommende EU-informationssystemer på området for sikkerhed og grænse- og migrationsforvaltning.

Det foreslås, at der i udlændingelovens § 58 d indsættes stk. 3, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om politiets adgang til det fælles identitetsregister i overensstemmelse med interoperabilitetsforordningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at politiet ved justitsministerens bestemmelser herom vil kunne få adgang til bl.a. at foretage forespørgsler i det fælles identitetsregister (CIR), som oprettes efter interoperabilitetsforordningerne.

Det er forventningen, at der med hjemmel i den foreslåede bestemmelse vil blive udstedt en bekendtgørelse, hvorefter politiet dels får beføjelse til at foretage forespørgsler i det fælles identitetsregister med henblik på identifikation af en person ud fra den pågældende persons biometriske oplysninger, som er udtaget på stedet ved identitetskontrol, forudsat at proceduren blev indledt under tilstedeværelse af den pågældende person, samt får beføjelse til at foretage forespørgsel i det fælles identitetsregister med biometriske oplysninger i tilfælde af en naturkatastrofe, en ulykke eller et terrorangreb og alene med henblik på at identificere ukendte personer, som er ude af stand til at legitimere sig, eller uidentificerede menneskelige rester.

Det er endvidere forventningen, at der i bekendtgørelsen vil blive fastlagt procedurer, betingelser og kriterier for politiets anvendelse af det fælles identitetsregister.

Bekendtgørelsen vil endvidere i relevant omfang indeholde nærmere regler om anvendelsen af bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen, herunder de generelle betingelser for lovlighed af den dataansvarliges behandling.

Til § 2

Til nr. 1

Med § 1, nr. 8 og 9, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen blev der i udlændingeloven indsat nye stykker i § 2 a, som gennemfører EES-forordningen og ETIAS-forordningen i dansk ret.

Det foreslås, at § 1, nr. 8 og 9, i denne lov ophæves.

Den foreslåede ophævelse af § 1, nr. 8 og 9, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter bestemmelserne indsættes i udlændingelovens § 2 a.

Det bemærkes, at der alene er tale om en lovteknisk ændring, idet § 1, nr. 8 og 9, i lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen endnu ikke er sat i kraft, jf. ikrafttrædelsesbestemmelserne i lovens § 3.

Til § 3

Til nr. 1

Udlændingelovens § 43 a, der blev ophævet ved lov nr. 982 af 26. maj 2021 (hjemrejseloven), indeholdt regler om, at der kunne ydes hjælp til en udlændings tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland.

Det fulgte af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2, at der til en udlænding, der opholder sig her i landet, og som er registreret som asylansøger efter § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse

efter § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, kunne ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, hvis udlændingen medvirkede til at udrejse uden ugrundet ophold, jf. dog stk. 3 og 4.

Det fulgte af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 3, at hjælpen ikke kunne ydes til

- 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet,
- 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande,
- 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet Den Europæiske Union, og
- 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Det fulgte derudover af den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 4, at hjælpen endvidere ikke kunne ydes til

- 1) udlændinge, som er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, og
- 2) udlændinge, der er omfattet af § 10.

Da den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 43 a som nævnt ovenfor blev ophævet ved lov nr. 982 af 26. maj 2021, indeholder lovgivningen i dag ikke regler om hjælp til hjemrejse ved tilbagevenden.

Det foreslås, at der som § 7 a, 1. pkt., indsættes en bestemmelse om, at der kan ydes hjælp til hjemrejsen til en udlænding, der er registreret som asylansøger efter udlændingelovens § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, og som medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold.

Forslaget indebærer, at en udlænding, der medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold, vil kunne gives hjælp til hjemrejsen. En udlændings medvirken skal ses i sammenhæng med hjemrejselovens § 3 om medvirken.

En udlænding, der opfylder betingelserne for at kunne ydes hjælp til hjemrejse, vil ikke være udelukket fra at kunne ydes hjemrejsestøtte, hvis udlændingen opfylder betingelserne herfor. Hjælp til hjemrejse vil kunne bruges til f.eks. at leje et værelse ved ankomsten i hjemlandet eller til andre småanskaffelser, der er nødvendige for, at udlændingen vil kunne begynde tilværelsen i sit hjemland eller det tidligere opholdsland.

Det forslås herudover, at der som § 7 a, 2. pkt., indsættes, at hjælp til hjemrejsen ikke skal ydes til en udlænding omfattet af 1. pkt., hvis udlændingen er omfattet af § 8, stk. 3 og 4.

Forslaget vil kun gælde for en udlænding, hvis asylsag behandles efter den såkaldte normalprocedure og får afslag på asyl herefter, hvilket også følger af hjemrejselovens § 8, stk. 4.

Udlændinge, der er omfattet af enten hjemrejselovens § 8, stk. 3 eller 4, som regulerer, hvilke udlændinge der ikke kan modtage hjemrejsestøtte, vil ikke kunne modtage hjælp til hjemrejse i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af hjemrejselovens § 8, stk. 3, at der ikke kan gives hjemrejsestøtte efter stk. 1 til 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet, 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande, 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet Den Europæiske Union, 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, 5) udlændinge, der er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, og 6) udlændinge, der er statsborgere i et land, hvorfra indrejse med biometrisk pas kan ske.

Det foreslås, at hjemrejselovens § 8, stk. 3, nr. 5, ændres således, at det alene er udlændinge, der er omfattet af hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 1, 5 eller 6, og som er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, der som følge heraf ikke kan gives hjemrejsestøtte efter stk. 1.

Det betyder, at udlændinge, der opholder sig her i landet, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7, 8, 9 b eller 9 c, hvor denne var meddelt efter en ansøgning om opholdstilladelse efter §§ 7 eller 9 e, nægtet forlænget eller inddraget efter § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, selvom de i kraft af deres statsborgerskab er visumfrie, efter omstændighederne vil kunne modtage hjemrejsestøtte.

Det betyder endvidere, at udlændinge, hvis opholdstilladelse efter § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person omfattet af hjemrejselovens § 8, stk. 2, nr. 2, er nægtet forlænget eller inddraget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, selvom de i kraft af deres

statsborgerskab er visumfrie, efter omstændighederne vil kunne modtage hjemrejsestøtte.

Det betyder derudover, at en udlænding, der har haft opholdstilladelse i mindst 5 år, og som har fået sin opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 eller § 9 c, stk. 1, som følge af en familiemæssig tilknytning til en person, der ikke er omfattet af nr. 2 eller udlændingelovens §§ 9 m eller 9 n, og hvis opholdstilladelse inddrages eller nægtes forlænget efter udlændingelovens § 11, stk. 2, eller § 19, stk. 1, selvom de i kraft af deres statsborgerskab er visumfrie, efter omstændighederne vil kunne modtage hjemrejsestøtte.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af hjemrejselovens § 8, stk. 6, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om hjemrejsestøtte, herunder om betingelser for opnåelse af hjemrejsestøtte, hjemrejsestøttens form, støttebeløb m.v.

Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 6 er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1861 af 23. september 2021 om hjemrejsestøtte, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1083 af 19. juni 2022 (hjemrejsestøttebekendtgørelsen).

Det foreslås at ændre hjemrejselovens § 8, stk. 6, ved efter »støttebeløb m.v.« at indsætte », og hjælp til hjemrejsen, herunder om betingelser for opnåelse af hjælpen, hjælpens form, den beløbsmæssige størrelse m.v.«

Der vil på den baggrund være mulighed for, at der med den fornødne hurtighed administrativt kan foretages ændringer i hjælpen, såfremt der viser sig et konkret behov herfor. Det er endvidere hensigten at fastsætte nærmere regler om hjælpens form og beløbsmæssige størrelse, for på den måde at kunne sikre fleksibilitet i den hjælp, der kan ydes.

De nærmere regler forventes at ville blive fastsat i hjemrejsestøttebekendtgørelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af hjemrejselovens § 16, stk. 5, at politiet med henblik på at sikre muligheden for afvisning eller overførsel efter reglerne i udlændingelovens kapitel 5 a kan bestemme, at der skal ske frihedsberøvelse, hvis der er en væsentlig risiko for, at den pågældende forsvinder, og de i §§ 11 og 12 nævnte foranstaltninger for at sikre den pågældendes tilstedeværelse eller medvirken ikke er tilstrækkelige.

Det foreslås, at ”eller medvirken” udgår af hjemrejselovens § 16, stk. 5.

Baggrunden for den foreslåede ændring er, at anvendelsesområdet for § 16, stk. 5, med vedtagelsen af hjemrejseloven utilsigtet blev udvidet sammenlignet med, hvordan retstilstanden tidligere var i medfør af udlændingeloven inden hjemrejselovens vedtagelse. Således kunne frihedsberøvelse med henblik på at sikre muligheden for bl.a. overførsel efter reglerne i udlændingelovens kapitel 5 a kun foretages, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke var tilstrækkelige til at sikre den pågældendes tilstedeværelse, jf. den dagældende udlændingelovs § 36, stk. 1, 2. pkt., jf. § 34, stk. 1.

Det fremgår af bemærkningerne til hjemrejselovens § 16, stk. 5, at bestemmelsen svarer til den dagældende bestemmelse i udlændingelovens § 36, stk. 1, 2. pkt., jf. Folketingstidende 2020-21, Tillæg A, L 203 som fremsat, s. 169 f. Det fremgår endvidere, at der vil være tale om videreførelse af gældende ret.

Det har således ikke været hensigten med vedtagelsen af hjemrejseloven at udvide anvendelsesområdet for bestemmelsen i § 16, stk. 5.

Det vurderes, at det ikke har nogen materiel betydning i praksis, at bestemmelsen i § 16, stk. 5, giver mulighed for at frihedsberøve udlændinge i videre omfang, end hvordan retstilstanden var med udlændingeloven. I vurderingen af, om en udlænding skal frihedsberøves i medfør af hjemrejselovens § 16, stk. 5, skal det i overensstemmelse med Dublinforordningens artikel 28, stk. 2, jf. artikel 2, litra n, ud fra de objektive kriterier i hjemrejselovens § 16, stk. 6, vurderes, om udlændingen er i væsentlig risiko for at forsvinde. Det er dermed ikke relevant at vurdere, om de i §§ 11 og 12 nævnte foranstaltninger er tilstrækkelige til at sikre den pågældendes medvirken, men alene om de er tilstrækkelige til at sikre den pågældendes tilstedeværelse. Gennemførelse af bl.a. overførsel efter udlændingelovens kapitel 5 a skal ske inden for fristerne i Dublinforordningens artikel 29, stk. 2, da den ansvarlige medlemsstat ellers fritages for sine forpligtelser til at overtage eller

tilbage tage den pågældende. Gennemførelsen er ikke betinget af udlændingens medvirken, men kan ske ledsaget med bistand fra politiet og om nødvendigt ved anvendelse af magt. Det bemærkes i øvrigt, at Hjemrejsestyrelsen ikke har anvendt bestemmelsen i § 16, stk. 5, til at frihedsberøve en udlænding med henblik på at sikre dennes medvirken til en overførsel efter udlændingelovens kapitel 5 a.

Den foreslåede ændring vil indebære, at der i overensstemmelse med den hidtidige retstilstand fra før hjemrejselovens vedtagelse alene kan ske frihedsberøvelse efter lovens § 16, stk. 5, hvis de mindre indgribende foranstaltninger, der fremgår af lovens §§ 11 og 12 ikke er tilstrækkelige til at sikre den pågældendes tilstedeværelse.

Til nr. 5

Det fremgår af hjemrejselovens § 22, stk. 1, at Hjemrejsestyrelsens afgørelser efter hjemrejseloven kan påklages til Udlændingenævnet, jf. dog stk. 3, stk. 4, 2. pkt., og stk. 8.

Det fremgår derudover af hjemrejselovens § 22, stk. 3, at Hjemrejsestyrelsens afgørelser efter §§ 3 og 4, § 5, stk. 3, § 7, § 8, stk. 2, nr. 1 og 6, § 9, stk. 2, 2. pkt., og § 13, stk. 1, 2 og 4, ikke kan påklages.

Det foreslås at ændre hjemrejselovens § 22, *stk. 3*, ved efter »§ 7« at indsætte »§ 7 a«.

Forslaget betyder, at der ikke vil være adgang til at klage over en afgørelse om hjælp til hjemreisen ved tilbagevenden.

Det svarer til, hvad der gjaldt efter den nu ophævede bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2, og skal ses i sammenhæng med, at en afgørelse om at medvirke til sin udrejse, som vil være udslagsgivende for, hvorvidt der kan ydes hjælp til hjemreisen, vil være truffet på baggrund af objektive konstaterbare kriterier.

Til § 4

Til nr. 1

Det fremgår af straffelovens § 124, stk. 1, 1. pkt., at den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det gælder

efter 2. pkt., dog ikke den, der er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36.

Det foreslås i straffelovens § 124, stk. 1, 2. pkt., at ændre »udlændingelovens § 35 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36« til »hjemrejselovens § 14 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36 eller hjemrejselovens § 16«.

Der er alene tale om en konsekvensrettelse som følge af, at den tidligere udlændingelovs bestemmelser om varetægtsfængsling og en del af bestemmelserne om frihedsberøvelse er blevet overført til hjemrejseloven. Der tilsigtes således ikke indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen i straffeloven.

Til § 5

Til nr. 1

Hovedreglen om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved fødslen fremgår af indfødsretslovens § 1, stk. 1, hvorefter et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk.

Det fremgår af indfødsretslovens § 1, stk. 2, at et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk statsborgerskab ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Efter indfødsretslovens § 1, stk. 3, anses et hittebarn, som bliver fundet her i riget, indtil andet oplyses, som havende dansk statsborgerskab.

Med den foreslåede ændring vil der blive tilføjet en henvisning til stk. 4 som undtagelser til § 1, stk. 1, og § 1, stk. 3.

Lovforslagets § 5, nr. 1, er en følge af lovforslagets § 5, nr. 2.

Til nr. 2

Hovedreglen om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved fødslen fremgår af indfødsretslovens § 1, stk. 1, hvorefter et barn erhverver dansk statsborgerskab ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk.

Efter den gældende retstilstand anses en person for ikke at have erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen i medfør af indfødsretslovens § 1, stk. 1, i alle tilfælde, hvor det konstateres, at forholdet, der lå til grund for vedkommendes ex lege erhvervelse af dansk statsborgerskab, ikke foreligger. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor et barn har erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen efter sin retlige far, som er dansk statsborger, og som er blevet anset som barnets retlige far, på baggrund af at vedkommende f.eks. er gift med barnets mor, som ikke er dansk statsborger, men hvor en faderskabssag senere fastslår, at en anden mand, som ikke har dansk statsborgerskab, er barnets retmæssige biologiske og retlige far. Barnet har efter de gældende regler ikke erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen efter sine retmæssige biologiske og retlige forældre i henhold til indfødsretslovens § 1, stk. 1, og barnet anses derfor for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab.

Det fremgår af indfødsretslovens § 1, stk. 2, at et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk statsborgerskab ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Efter indfødsretslovens § 1, stk. 3, anses et hittebarn, som bliver fundet her i riget, indtil andet oplyses, som havende dansk statsborgerskab.

Det er udtømmende fastsat i artikel 7 i statsborgerretskonventionen, i hvilke situationer den nationale lovgivning må indeholde regler om fortabelse af statsborgerskab ex lege, hvilket vil sige ifølge (eller i henhold til) loven, eller på foranledning af en kontraherende stat. Det følger af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, at et barn kan fortabe statsborgerskab ex lege, når det fastslås i løbet af et barns mindreårighed, at betingelserne for barnets ex lege erhvervelse af det pågældende statsborgerskab ikke længere er opfyldt. Det følger endvidere af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 3, at statsborgerskabet ikke kan fortabes, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs.

Europarådets forklarende rapport til statsborgerretskonventionen indeholder bidrag til den nærmere forståelse af statsborgerretskonventionens artikel 7. Det følger af pkt. 73 i den forklarende rapport, at konventionens artikel 7, stk. 1, litra f, omfatter situationer, hvor en ændring af et barns civile status medfører, at forholdet, som lå til grund for den pågældendes besiddelse af statsborgerskab, ikke foreligger, herunder i den situation, hvor det konstateres, at den pågældende far eller mor i virkeligheden ikke er barnets retlige

far eller mor. Det følger videre af pkt. 73, at den pågældende person ikke må fortabe statsborgerskabet, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs. Det følger desuden, at det er overlagt til den nationale lovgivning at fastslå, om fortabelsen sker med virkning fra det tidspunkt, hvor det pågældende forhold konstateres, eller om barnet skal stilles som, at erhvervelsen aldrig har fundet sted.

Efter statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, er det alene i de tilfælde, hvor det konstateres i løbet af et barns mindreårighed, at det forhold, der lå til grund for barnets erhvervelse af dansk statsborgerskab, ikke foreligger, at barnet kan fortabe dansk statsborgerskab. Hvis konstateringen først sker, når den pågældende ikke længere er mindreårig, eller hvis barnet derved ville blive statsløst, må den pågældende i henhold til konventionen anses som havende dansk statsborgerskab.

Den foreslåede § 1, stk. 4, 1. pkt., i lovforslagets § 5, nr. 2, vil medføre en kodificering af det hidtil gældende udgangspunkt, således at et barn anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, hvis det konstateres, at det forhold, der lå til grund for barnets erhvervelse af dansk statsborgerskab efter indfødsretslovens § 1, stk. 1 eller 3, § 2 eller § 2 A, stk. 1 og 3, ikke foreligger. Efter den foreslåede bestemmelse i indfødsretslovens § 1, stk. 4, 2. pkt., er det nævnte udgangspunkt dog indskrænket, således at det ikke vil gælde, hvis den nævnte konstatering først sker, når den pågældende ikke længere er mindreårig, eller hvis barnet derved ville blive statsløst, og den pågældende må i denne situation blive anset som havende dansk statsborgerskab i overensstemmelse med statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, og konventionens artikel 7, stk. 3. Der henvises til lovforslagets § 5, nr. 2.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at det vil udgøre en tildeling af statsborgerskab, at de pågældende personer, der enten vil blive statsløse eller er myndige ved tidspunktet for førnævnte konstatering, skal anses som værende danske statsborgere, idet de pågældende ikke på andet grundlag har erhvervet dansk statsborgerskab. Tildeling af statsborgerskab kan kun ske ved lov i henhold til grundlovens § 44, stk. 1, hvorfor implementeringen af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, og konventionens artikel 7, stk. 3, alene kan udmøntes ved lov og ikke administrativ praksis. Lovforslagets § 5, nr. 1 og 2, har derfor til formål at gennemføre de nødvendige lovgivningsmæssige ændringer i indfødsretsloven som følge af implementeringen af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, og konventionens artikel 7, stk. 3.

Det forventes, at ordningens væsentligste anvendelsesområde er, når det eksempelvis konstateres, at en mand, som er dansk statsborger, og som f.eks. er gift med et barns udenlandske mor, registreres som barnets retlige far på baggrund af børnelovens regler herom, og hvor barnet derved erhverver dansk statsborgerskab, men hvor det efterfølgende konstateres i en faderskabssag, at et anden mand, som ikke er dansk statsborger, er biologisk og retlig far til barnet. I den situation vil det med lovforslaget være udgangspunktet, at barnet anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab. Hvis barnet imidlertid ville blive statsløs, eller hvis der er tale om en myndig person, vil den pågældende person dog skulle anses som havende dansk statsborgerskab.

Såfremt en person efter den foreslåede ordning vil skulle anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, skal konstateringen af, at grundlaget for personens erhvervelse af dansk statsborgerskab ikke foreligger, finde sted forud for personens fyldte 18. år i overensstemmelse med statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f. Det er således tidspunktet for selve konstateringen, og ikke eksempelvis en senere ajourføring af registre, der er afgørende for, om en person kan anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at de personer, der efter den foreslåede ordning vil skulle anses som værende danske statsborgere, vil skulle anses for at have erhvervet dansk statsborgerskab fra det tidspunkt, hvor de omfattede personer oprindeligt blev anset for at have erhvervet dansk statsborgerskab. De omfattede personer vil derfor skulle blive anset for at have erhvervet dansk statsborgerskab fra det tidspunkt, hvor den oprindelige de facto erhvervelse fandt sted, dvs. ved fødslen, ved forældrenes indgåelse af ægteskab eller ved adoptionen.

Det følger af pkt. 73 i den forklarende rapport til konventionen, at konventionens artikel 7, stk. 1, litra f, vedrører ændring af børns civilstatus, som medfører, at forudsætningerne for besiddelse af statsborgerskab ikke foreligger. Det er derfor væsentligt, om der foreligger en besiddelse af dansk statsborgerskab, da en person alene kan være omfattet af ordningen, hvis personen i statsborgerretskonventionens forstand er i besiddelse af dansk statsborgerskab.

Det fremgår af pkt. 58 i den forklarende rapport til statsborgerretskonventionen bl.a., at statsborgerrets-konventionens artikel 7 ikke omfatter tilfælde, hvor en administrativ fejl i det pågældende land ikke udgør fortabelse af statsborgerskab. Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering,

at registreringer af eksempelvis faderskab, som efterfølgende viser sig at være fejlagtige, ikke blot kan anses som administrative fejl, når pkt. 73 i den forklarende rapport samtidig fastslår, at ændringer af civilstatus, som medfører, at forudsætningerne for besiddelse af statsborgerskab ikke foreligger, såsom faderskabssager, er omfattet af anvendelsesområdet for statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f.

På baggrund af pkt. 58 i den forklarende rapport er det dog Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at rene administrative fejl, såsom fejlagtig udstedelse af dansk pas, hvor der ikke er fastslået forældreskab, ikke i sig selv er omfattet af konventionens artikel 7, stk. 1, litra f. Andre administrative fejl, såsom manglende ajourføring af eksempelvis statsborgerskab i CPR-registret i forbindelse med en faderskabssag vurderes heller ikke at være omfattet af konventionens artikel 7, stk. 1, litra f, da det er tidspunktet for selve konstateringen, der er afgørende for, om en person kan anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, som anført ovenfor.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at en person efter omstændighederne de facto kan være i besiddelse af dansk statsborgerskab, når der eksempelvis er udstedt en dansk fødselsattest, som dermed fastslår, at personen er barn af en dansk forælder, og som dermed de facto er i besiddelse af dansk statsborgerskab i henhold til indfødsretslovens § 1, stk. 1. Endvidere er det ministeriets vurdering, at en person ligeledes kan være i besiddelse af dansk statsborgerskab, når personen er registreret som dansk statsborger i CPR, og de nødvendige forudsætninger for erhvervelse af dansk statsborgerskab samtidig er registreret i CPR, såsom at personen er registreret som barn af en far, mor eller medmor, som er dansk statsborger.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at situationer, hvor det konstateres, at grundlaget for besiddelse af statsborgerskab aldrig de facto har været til stede, uden at der er sket en ændring af civilstatus, ikke er omfattet af den foreslåede ordning. Dette vurderes at være i overensstemmelse med pkt. 73 i den forklarende rapport til statsborgerretskonventionen, som forudsætter, at der er sket en ændring af civilstatus, såfremt en person skal være omfattet af ordningen og dermed kunne anses som værende dansk statsborger.

Derimod er det Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at eksempelvis udstedelse af dansk nationalitetspas – som anført ovenfor – ikke i sig selv medfører besiddelse af statsborgerskab i statsborgerretskonventionens forstand, da et nationalitetspas ikke i sig selv indeholder oplysninger

om forældre el.lign. og ikke udgør registrering af civilstatus i form af forudsætninger for erhvervelse af dansk statsborgerskab.

Et andet eksempel kan være, hvor en person er født på et tidspunkt, hvor forældrenes ægteskab var en forudsætning for personens erhvervelse af dansk statsborgerskab, men hvor personens forældre aldrig har været gift, og hvor der således på intet tidspunkt har foreligget forudsætninger for personens besiddelse af dansk statsborgerskab.

Det bemærkes, at frem til ikrafttrædelsen af lov nr. 729 af 25. juni 2014 den 1. juli 2014 var det en forudsætning for, at et barn født uden for Danmark med en dansk far og en udenlandsk mor kunne erhverve dansk statsborgerskab ved fødslen, at barnet blev født i ægteskab, jf. hertil bl.a. § 1, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret.

Det bemærkes endvidere, at det fremgår af ægteskabslovens § 22 b, stk. 2, at et ægteskab, der er indgået i udlandet, ikke anerkendes, 1) hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen, 2) hvis der er bestemte grunde til at antage, at der er tale om et proformaægteskab, der blev indgået med det afgørende formål at opnå ret til ophold i Danmark, i et land, der er tilsluttet Den Europæiske Union eller er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, eller i Schweiz, 3) hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller 4) hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper.

Hvis forældrenes eventuelle ægteskab ikke kan anerkendes i Danmark i henhold til ægteskabslovens § 22 b, stk. 2, eller hvis ægteskabet ikke har retsvirkninger efter indfødsretsloven, som følge af at ægteskabet er indgået af en person, som i forvejen var gift, jf. indfødsretslovens § 2 B, og ægteskabet var en forudsætning for barnets erhvervelse af dansk statsborgerskab, vil barnet således ikke have erhvervet dansk statsborgerskab. Det er i den anledning Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at der vil være tale om et ægteskab, der aldrig har været retligt gyldigt, uden at der er sket en ændring af civilstatus, hvorfor den pågældende situation ikke vil være omfattet af den foreslåede ordning. Dette indebærer, at det pågældende barn – også efter den foreslåede ordning – alene må anses for at være et barn født uden for ægteskab, der ikke har erhvervet dansk statsborgerskab på samme måde som alle andre børn født uden for ægteskab på et tidspunkt, hvor ægteskabet var en forudsætning for, at barnet erhvervede dansk statsborgerskab. Det bemærkes i den anledning, at et barn født uden for ægteskab af en

udenlandsk mor og dansk far har mulighed for at ansøge om dansk statsborgerskab på lempelige vilkår efter § 16 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation, jf. cirkulæreskrivelse nr. 9461 af 17. juni 2021.

Det er hertil Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at en eventuel registrering af et ugyldigt ægteskab i CPR må anses som en administrativ fejl, og at den pågældende registrering ikke i sig selv indebærer retlig anerkendelse af et ægteskab i tråd med pkt. 58 i den forklarende rapport til statsborgerrets-konventionen.

Det bemærkes dog, at har et barn erhvervet dansk statsborgerskab, på baggrund af at forældrene er gift eller ved forældrenes indgåelse af ægteskab, vil forældrenes efterfølgende skilsmisse ikke have den retsvirkning, at barnet dermed bliver omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Et tredje eksempel kan være, hvor et barn erhverver dansk statsborgerskab ved sin fødsel efter sin danske forælder, men hvor det senere i barnets liv konstateres, at barnet i virkeligheden er født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, hvor den danske forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, var indrejst eller opholdte sig i området. Hvis barnet fejlagtigt skulle være registreret som født uden for konfliktområdet, må den fejlagtige registrering af fødselsstedet anses som en administrativ fejl, som ikke kan medføre, at barnet må anses som værende dansk statsborger som følge af den foreslåede § 5, nr. 2. I en sådan situation er det Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at der ikke foreligger en ændring af barnets civile status, der er omfattet af konventionens artikel 7, stk. 1, litra f.

Et fjerde eksempel kan være, hvor et barn er adopteret, men hvor adoptionen ophæves efter de gældende regler herom. Såfremt barnet er mindreårig, og de oprindelige forældre genindtræder, vil statsborgerskabet således følge ophævelsen af adoptionen, således at barnet efter den foreslåede bestemmelse aldrig vil have erhvervet dansk statsborgerskab, medmindre barnet derved bliver statsløst. Hvis ophævelsen sker efter, at den adopterede er fyldt 18 år, vil den adopterede dog anses som værende dansk statsborger efter den foreslåede undtagelse til bestemmelsen.

Det bemærkes, at statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra f, alene omfatter fortabelse af statsborgerskab i situationer, hvor statsborgerskabet er erhvervet ex lege, dvs. automatisk ifølge loven. Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår derfor, at forslaget ikke omfatter situationer, hvor statsborgerskabet er erhvervet ved ansøgning eller erklæring. Forslaget kan

derfor ikke medføre, at personer, der har erhvervet dansk statsborgerskab ved ansøgning eller erklæring, hvor det efterfølgende konstateres, at betingelserne for erhvervelsen ikke var opfyldt, kan anses som havende dansk statsborgerskab eller kan anses for aldrig at have erhvervet dette. Disse situationer skal i stedet behandles efter de i øvrigt gældende regler og praksis herom, herunder bl.a. efter indfødsretslovens § 8 A om frakendelse af dansk statsborgerskab, som er erhvervet ved svig. Dette indebærer desuden, at den foreslåede ordning ikke indskrænker muligheden for frakendelse af statsborgerskab efter indfødsretslovens § 8 A.

Til § 6

Det følger af udlændingelovens § 9 f, stk. 1, at der efter ansøgning kan gives opholdstilladelse til 1) en udlænding, der her i landet skal virke som religiøs forkynner, 2) en udlænding, der her i landet skal virke som missionær, eller 3) en udlænding, der her i landet skal virke inden for et religiøst ordenssamfund.

Det følger af § 9 f, stk. 4, at opholdstilladelse efter stk. 1. skal betinges af, at udlændingen underskriver en løfteerklæring om, at den pågældende i sit virke vil overholde dansk lovgivning.

Det følger af udlændingelovens § 9 f, stk. 6, 1. pkt., at forlængelse af en opholdstilladelse efter stk. 1. skal betinges af, at ansøgeren inden 6 måneder efter meddelelsen af opholdstilladelsen har gennemført et kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre. Det følger af 2. og 3. pkt., at det påhviler ansøgeren inden for de 6 måneder at fremlægge dokumentation herfor, og at fristen efter ansøgning kan forlænges ved lovligt forfald. Kravet om deltagelse i kurset finder ikke anvendelse, hvis ansøgeren fritages herfor, fordi den pågældende har et tilsvarende kendskab til dansk familieret, frihed og folkestyre, jf. 4. pkt.

Det følger af § 9 f, stk. 10, at udlændinge- og integrationsministeren efter aftale med kirkeministeren fastsætter nærmere regler om kurset i dansk familieret, frihed og folkestyre, herunder regler om kursets indhold, lovligt forfald, fritagelse for at deltage i kurset, ansøgningsproceduren og opkrævning af gebyr for at deltage i kurset.

Bestemmelserne blev indført ved lov nr. 249 af 20. marts 2017 om ændring af udlændingeloven (Obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for

religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning). Det følger af ændringslovens § 3, at udlændinge- og integrationsministeren i folketingsåret 2019-20 skal fremsætte forslag om revision af loven. Det er beklageligvis ikke sket.

Det foreslås at ophæve revisionsbestemmelsen i § 3 i lov nr. 249 af 20. marts 2017 om ændring af udlændingeloven (Obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning). Der lægges således op til ikke at foretage ændringer i bestemmelserne i udlændingelovens § 9 f, stk. 4, stk. 6 og stk. 10.

Ophævelsen af § 3 i lov nr. 249 af 20. marts 2017 om ændring af udlændingeloven (Obligatorisk kursus i dansk familieret og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl. og løfteerklæring om overholdelse af dansk lovgivning) vil medføre, at der ikke længere gælder et krav om revision af udlændingelovens § 9 f, stk. 4, stk. 6 og stk. 10.

Ophævelsen vil endvidere have den effekt, at udlændingelovens § 9, stk. 4, stk. 6 og stk. 10 videreføres i uændret form.

Forslaget vil desuden indebære, at bekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2018 om kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre for religiøse forkyndere m.fl., der er udstedt i medfør af § 9, stk. 10, fortsat er gældende.

Til § 7

Det følger af § 3, stk. 2, i lov nr. 1191 af 8. juni 2021, om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven, at udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af loven, hvis loven ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft.

Lov nr. 1191 af 8. juni 2021 er endnu ikke trådt i kraft.

Det foreslås på den baggrund, at revisionsbestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov nr. 1191 af 8. juni 2021 om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven, ophæves, således at loven videreføres i uændret form og med den effekt, at der ikke længere er krav om revision af loven.

Til § 8

Som følge af senere lovændringer, der har ændret i rækkefølgen af bestemmelser i udlændingeloven af betydning for lov nr. 1191 af 8. juni 2021, er der indsat en tilsvarende revisionsbestemmelse i § 16, stk. 8, i lov nr. 452 af 20. april 2022 om ændring af udlændingeloven, straffeloven, lov om aktiv socialpolitik, repatrieringsloven og forskellige andre love.

Der kræves lovteknisk en tilsvarende ophævelse heraf.

Det følger af § 16, stk. 8, i lov nr. 452 af 20. april 2022 om ændring af udlændingeloven, straffeloven, lov om aktiv socialpolitik, repatrieringsloven og forskellige andre love, at udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af lovens § 1, nr. 21, 23, 24 og 38, hvis bestemmelserne ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft.

Bestemmelserne er endnu ikke trådt i kraft.

Det foreslås på den baggrund, at revisionsbestemmelsen i § 16, stk. 8, i lov nr. 452 af 20. april 2022, ophæves med den effekt, at der ikke længere er krav om revision af lovens § 1, nr. 21, 23, 24 og 38.

Til § 9

Som følge af senere lovændringer, der har ændret i rækkefølgen af bestemmelser i udlændingeloven af betydning for lov nr. 1191 af 8. juni 2021, er der indsat en tilsvarende revisionsbestemmelse i § 13, stk. 4, i lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love.

Der kræves lovteknisk en tilsvarende ophævelse heraf.

Det følger af § 13, stk. 4, i lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love, at udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af lovens § 10, nr. 8 og 12, hvis bestemmelserne ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft.

Bestemmelserne er endnu ikke trådt i kraft.

Det foreslås på den baggrund, at revisionsbestemmelsen i § 13, stk. 4, i lov nr. 893 af 21. juni 2022, ophæves, med den effekt, at der ikke længere er krav om revision af lovens § 10, nr. 8 og 12.

Til § 10

Lov om videreførelse af visse rettigheder i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union uden en aftale, foreslås ophevet.

Der henvises til pkt. 2.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Det foreslås, at loven træder i kraft den 15. maj 2023.

Det foreslås i § 11, stk. 2, at udlændinge- og integrationsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af lovforslagets § 1, nr. 2, 8, 9, 10, og § 2. Ministeren kan herunder fastsætte, at bestemmelserne træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Det betyder, at udlændinge- og integrationsministeren ved bekendtgørelse fastsætter tidspunktet for, hvornår lovforslagets § 1, nr. 2, 8, 9, 10, og § 2, træder i kraft. Det betyder endvidere, at ministeren kan sætte de enkelte bestemmelser i kraft på forskellige tidspunkter.

Det bemærkes i den forbindelse, at interoperabilitetsforordningerne, der er trådt i kraft, først vil være gældende fra datoen for idriftsættelse af interoperabilitetskomponenterne. Idriftsættelsen af komponenterne vil blive fastsat af EU-Kommissionen, når visse betingelser for idriftsættelse er opfyldt.

Hovedparten af bestemmelserne i interoperabilitetsforordningerne vil således ikke finde anvendelse i Danmark, før EU-Kommissionen har fastsat datoer for idriftsættelse af interoperabilitetskomponenterne.

De foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 1, nr. 2, 8, 9, 10 og § 2, som vedrører interoperabilitetsforordningerne forventes at skulle træde i kraft på den dato, som EU-Kommissionen fastsætter, at de første interoperabilitetskomponenter skal idriftsættes efter artikel 75 i interoperabilitetsforordningen om politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration samt artikel 79 i interoperabilitetsforordningen om grænser og visum.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 10, om bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler til gennemførelse af interoperabilitetsforordningerne om politiets adgang til det fælles

identitetsregister først kan anvendes fra den dato, som EU-Kommissionen fastsætter, at det fælles identitetsregister skal idriftsættes efter artikel 75 i interoperabilitetsforordningen om politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration samt artikel 79 i interoperabilitetsforordningen om grænser og visum. Det betyder, at justitsministeren først med virkning fra denne dato vil kunne fastsætte nærmere regler til gennemførelse af interoperabilitetsforordningerne om politiets adgang til det fælles identitetsregister.

Det foreslås i § 11, stk. 3, at lovforslagets § 5, nr. 2, vil skulle gælde for forhold, der er konstateret efter Danmarks ratifikation den 24. juli 2002 af Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret.

Forslagets § 11, stk. 3 indebærer, at en person ikke skal anses som værende dansk statsborger, hvis de forhold, der har ført til, at en person skulle anses for aldrig at have erhvervet dansk statsborgerskab, er konstateret inden Danmarks ratifikation af statsborgerretskonventionen.

Til § 12

Forslagets § 12 vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det fremgår af udlændingelovens § 66, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Efter hjemrejselovens §§ 31, stk. 1, gælder loven ikke for Færøerne og Grønland. Det følger dog af bestemmelsens stk. 2, at lovens §§ 1-23 og 25 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger. Efter bestemmelsens stk. 3 kan lovens § 28 ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Grønland og Færøerne er ikke selvstændige medlemmer af EU og er heller ikke omfattet af de danske EU-medlemskab. Grønland og Færøerne er endvidere ikke en del af Schengensamarbejdet. EU-retsakter i form af forordninger og direktiver, herunder Schengenretsakter og udsendelsesdirektivet, finder derfor ikke i sig selv anvendelse i Grønland og på Færøerne.

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne og

Grønland med de ændringer, som de færøske eller grønlandske forhold tilsiger. Det foreslås også, at loven kan sættes i kraft på forskellige tidspunkter.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område. For Grønland gælder endvidere en særlig kriminallov. Lovens § 4 om ændring af straffeloven skal derfor ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Det foreslås på den baggrund i § 12, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at §§ 1-3 og 5-9 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

I den forbindelse vil loven kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland på den måde, at bestemmelserne i de EU-retsakter, der gennemføres ved lovforslaget, vil kunne sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1205 af 25. august 2022, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 1191 af 8. juni 2021 og senest ved § 10 i lov nr. 893 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:
§ 2 a. --- <i>Stk. 2.</i> Ved et Schengenland forstås i denne lov et land, der er tilsluttet Schengenkonventionen. Bulgarien, Cypern, Kroatien og Rumænien anses dog ikke for Schengenlande i forhold til § 2 b, stk. 1-3, §§ 3, 4 og 4 b, § 19, stk. 5, kapitel 4 a, § 28, stk. 1, nr. 6, § 38, stk. 1-3, § 39, stk. 3, 2. pkt., § 58 f og § 59, stk. 1, nr. 1. Cypern og Kroatien anses endvidere ikke for Schengenlande i forhold til § 10, stk. 2, nr. 4, § 19, stk. 4, § 58 g og § 58 h. <i>Stk. 3-9 ---</i> <i>Stk. 10.</i> Ved SIS forstås i denne lov Schengeninformationssystemet.	1. I § 2 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »Bulgarien, Cypern, Kroatien og Rumænien« til: »Bulgarien, Cypern og Rumænien« og i 3. pkt., ændres »Cypern og Kroatien« til: »Cypern«. 2. § 2 a, stk. 10, ophæves, og i stedet indsættes: »Stk. 10. Ved SIS forstås i denne lov Schengeninformationssystemet. <i>Stk. 11.</i> Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning

	om oprettelse af et ind- og udrejse-system til registrering af ind- og udrejseoplysninger og oplysninger om nægtelse af indrejse vedrørende tredjelandssstatsborgere, der passerer Den Europæiske Unions medlemsstaters ydre grænser og om fastlæggelse af betingelserne for adgang til ind- og udrejsesystemet til retshåndhævelsesformål (EES-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet. <i>Stk. 12.</i> Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et ind- og udrejse-system til registrering af ind- og udrejseoplysninger og oplysninger om nægtelse af indrejse vedrørende tredjelandssstatsborgere, der passerer Den Europæiske Unions medlemsstaters ydre grænser og om fastlæggelse af betingelserne for adgang til ind- og udrejsesystemet til retshåndhævelsesformål (EES-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet. <i>Stk. 13.</i> Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende grænser og visum og de dele, som vedrører SIS, i forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabilitet mellem EU-informationssystemer vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og mi-
--	--

	gration (interoperabilitetsforordningerne) med senere ændringer gælder her i landet.«
§ 37. --- <i>Stk. 2-7. ---</i> <i>Stk. 8.</i> Frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 og hjemrejselovens § 16 må ikke finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, såfremt udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen eller forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og indrejsetilladelse. Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og gennemføres med omhu. <i>Stk. 9.</i> Frihedsberøvelse efter § 36, stk. 1, 1. pkt., må ikke opretholdes, hvis Udlændingestyrelsen ikke inden 1 måned fra tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen om opholdstilladelse efter § 7 har indgivet en anmodning til en anden medlemsstat om overtagelse eller tilbagetagelse. Er der ikke indgivet en sådan ansøgning, må frihedsberøvelsen ikke opretholdes, hvis Udlændingestyrelsen ikke har indgivet	3. I § 37, <i>stk. 8, 1. pkt.</i>, ændres »6 måneder« til: »3 måneder for udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, og 6 måneder for tredjelandstatsborgere«. 4. I § 37, <i>stk. 8, 2. pkt.</i>, ændres »12 måneder« til: »6 måneder for udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, og 12 måneder for tredjelandstatsborgere«. 5. I § 37, <i>stk. 9, 3. pkt.</i>, indsættes efter »må frihedsberøvelse«: »efter hjemrejselovens § 16, stk. 5,«. 6. I § 37, <i>stk. 9, 4. pkt.</i>, ændres »Frihedsberøvelsen« til: »Frihedsberøvelse efter § 36, stk. 1, 1. pkt., og hjemrejselovens § 16, stk. 5,«.

en anmodning til en anden medlemsstat om overtagelse eller tilbagetagelse inden 1 måned fra det tidspunkt, hvor den pågældendes tilstedeværelse i landet er kommet til udlændingemyndighedernes kendskab. Fra det tidspunkt, hvor en anden medlemsstat har accepteret overtagelse eller tilbagetagelse, eller hvor en klage ikke længere har opsættende virkning, må frihedsberøvelse ikke finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 uger. Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe afvisningen eller overførslen er under forberedelse og gennemføres med omhu. <i>Stk. 10 ---</i>	
§ 48. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Afgørelser efter § 40, stk. 9 og 10, træffes af vedkommende politidirektør. Afgørelser om, at dokumenter eller genstande og aktiver, der kan anvendes til dækning af de i § 42 a, stk. 4, 1. pkt., nævnte udgifter, tages i bevaring, jf. § 40, stk. 10, kan endvidere træffes af Udlændingestyrelsen. De afgørelser, der er nævnt i 1. og 2. pkt., kan påklages til udlændinge- og integrationsministeren. <i>Stk. 4. ---</i>	7. I § 48, stk. 3, 2. pkt., ændres »stk. 10« til: »stk. 9«.
Kap. 8 a. Videregivelse af oplysninger i medfør af reglerne i Dubl-	8. I <i>overskriften</i> til kapitel 8 a indsættes efter »VIS-forordningen«: », interoperabilitetsforordningerne«.

inforordningen, Schengenkonventionen, VIS-forordningen og Eurodac-forordningen m.v. § 58 d. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser til gennemførelse af reglerne i Schengenkonventionen, VIS-forordningen, visumkodeksen, Dublinforordningen og Eurodacforordningen, jf. dog stk. 2. Der kan i den forbindelse fastsættes bestemmelser om, at andre end Rigspolitichefen efter § 58 j, stk. 1-3, kan videregive oplysninger til det centrale Eurodac-system. <i>Stk. 2. ---</i>	9. I § 58 d, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »visumkodeksen,«: »interoperabilitetsforordningerne,«. 10. I § 58 d indsættes som stk. 3: »Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om politiets adgang til og anvendelse af det fælles identitetsregister i overensstemmelse med interoperabilitetsforordningerne.«
	§ 2 I lov nr. 721 af 27. april 2021 om ændring af udlændingeloven og lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen, som ændret ved lov nr. 2623 af 28. december 2021, foretages følgende ændringer:
§ 1, nr. 8. I § 2 a indsættes som stk. 11: <i>Stk. 11.</i> Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et ind- og udrejse-system til registrering af ind- og udrejseoplysninger og oplysninger om nægtelse af indrejse vedrørende tredjelandstatsborgere, der passerer Den Europæiske Unions medlemsstaters ydre grænser og om fastlæggelse af betingelserne for adgang til ind- og udrejsesystemet	1. § 1, nr. 8-9, ophæves.

til retshåndhævelsesformål (EES-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet. § 1, nr. 9. I § 2 a indsættes som <i>stk. 12</i>: »<i>Stk. 12.</i> Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS-forordningen) med senere ændringer gælder her i landet.«	
	§ 3 I hjemrejseloven, jf. lov nr. 982 af 26. maj 2021, som ændret bl.a. ved § 12 i lov nr. 452 af 20. april 2022 og senest ved § 3 i lov nr. 919 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:
	1. Efter § 7 indsættes: »§ 7 a. Der kan ydes hjælp til hjemrejsen til en udlænding, der er registreret som asylansøger efter udlændingelovens § 48 e, stk. 2, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningesnævnet, og som medvirker til sin udrejse uden ugrundet ophold. Hjælp til hjemrejsen kan ikke ydes til en udlænding omfattet af 1. pkt., hvis udlændingen er omfattet af § 8, stk. 3 og 4.«
§ 8. --- <i>Stk. 2.</i> ---	

<i>Stk. 3.</i> Der kan ikke gives hjemrejsestøtte efter stk. 1 til 1-4) --- 5) udlændinge, der er visumfrie i kraft af deres statsborgerskab, og 6) --- <i>Stk. 4-5.</i> --- <i>Stk. 6.</i> Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om hjemrejsestøtte, herunder om betingelser for opnåelse af hjemrejsestøtte, hjemrejsestøttens form, støttebeløb m.v.	2. I § 8, stk. 3, nr. 5, indsættes efter: »der er«: »omfattet af stk. 2, nr. 1, 5 eller 6, og er«. 3. I § 8, stk. 6, indsættes efter »støtebeløb m.v.«: », og hjælp til hjemrejsen, herunder om betingelser for opnåelse af hjælpen, hjælpens form, den beløbsmæssige størrelse m.v.«
§ 16. --- <i>Stk. 2-4.</i> --- <i>Stk. 5.</i> Med henblik på at sikre muligheden for afvisning eller overførsel efter reglerne i udlændingelovens kapitel 5 a kan politiet bestemme, at der skal ske frihedsberøvelse, hvis der er en væsentlig risiko for, at den pågældende forsvinder, og de i §§ 11 og 12 nævnte foranstaltninger for at sikre den pågældendes tilstedeværelse eller medvirken ikke er tilstrækkelige. <i>Stk. 6-11.</i> ---	4. I § 16, stk. 5, udgår: »eller medvirken«.
	§ 4 I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1360 af 28. september 2022, som senest ændret ved lov nr. 897

UDKAST

	af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:
§ 124. Den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det gælder dog ikke den, der er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36. <i>Stk. 2-6. ---</i>	10. I § 124, <i>stk. 1</i>, ændres »udlændingelovens § 35 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36.« til: »hjemrejselovens § 14 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36 eller hjemrejselovens § 16.«
	§ 5 I lov om dansk indfødsret, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1656 af 23. de- cember 2022, foretages følgende ændringer:
§ 1. Et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk, jf. dog <i>stk. 2</i>. <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Hittebarn, som bliver fundet her i riget, anses, indtil andet oplyses, som havende dansk indfødsret.	1. I § 1, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »stk. 2«: »og 4«, og i § 1, <i>stk. 3</i>, indsættes efter »dansk indfødsret«: », jf. dog <i>stk. 4</i>«. 2. I § 1 indsættes som <i>stk. 4</i>: »<i>Stk. 4.</i> Konstatere det, at forholdet, som lå til grund for et barns erhvervelse af dansk indfødsret efter <i>stk. 1</i> eller 3, § 2 eller § 2 A, <i>stk. 1</i> og 3, ikke længere foreligger, skal barnet anses for aldrig at have erhvervet dansk indfødsret, medmindre barnet derved bliver statsløst, eller hvis konstateringen sker efter, at vedkommende er fyldt 18 år.«.
	§ 6 I lov nr. 249 af 20. marts 2017 om ændring af udlændingeloven foretages følgende ændring:

UDKAST

§ 3. Udlændinge- og Integrationsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2019-20.	1. § 3 ophæves.
	§ 7 I lov nr. 1191 af 8. juni 2021, om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven (Indførelse af mulighed for overførsel af asylansøgere til asylsagsbehandling og eventuel efterfølgende beskyttelse i tredjelande), som ændret ved § 15 i lov nr. 452 af 20. april 2022 og § 12 i lov nr. 893 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:
§ 3. --- Stk. 2. Udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af loven, hvis loven ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft.	1. § 3, stk. 2, ophæves.
	§ 8 I lov nr. 452 af 20. april 2022 om ændring af udlændingeloven, straffeloven, lov om aktiv socialpolitik, repatrieringsloven og forskellige andre love (Initiativer til beskyttelse af børn imod vold og negativ social kontrol, indførelse af regler om fleksibel udbetaling af hjælp til repatriering og hjemrejsestøtte m.v.) foretages følgende ændring:
§ 16. --- Stk. 2-7. --- Stk. 8. Udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af § 1, nr. 21, 23, 24 og 38, hvis bestemmelserne ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft.	1. § 16, stk. 8, ophæves.
	§ 9

UDKAST

	I lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Opfølgning på flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, herunder leje af fængselspladser i udlandet, revision af disciplinærstraffesystemet, udstationering til eget hjem med fodlænke eller udslusningsfængsel m.v.) foretages følgende ændring:
§ 13. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af § 10, nr. 8 og 12, hvis bestemmelserne ikke inden udgangen af 2022 er trådt i kraft. <i>Stk. 5-8. ---</i>	1. § 13, stk. 4, ophæves.